

Megyei hatókörű városi múzeum

Beszámoló 2016.

Intézmény neve: **HERMAN OTTÓ MÚZEUM**
Vezetője: dr. Pusztai Tamás PhD, igazgató

Intézményi stratégia

1. Az intézmény írott küldetésnyilatkozattal rendelkezik.

A küldetésnyilatkozat elérési helye, közzététele a múzeum honlapján olvasható Szervezeti és működési szabályzat bevezetőjében történt (www.hermuz.hu).

2. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, illetve a Kultúráért Felelős Államtitkárság 2016. évi szakpolitikai céljaihoz kapcsolódó intézményi fejlesztési programok megvalósulásának szöveges bemutatása

Szakpolitikai cél 2016. évben

A KULTÚRA TÁRSADALMI SZEREPÉNEK ERŐSÍTÉSE A NEMZET ÉS TAGJAI FELEMELKEDÉSÉNEK ÉRDEKÉBEN

A kultúra társadalmi szerepének erősítése a nemzet és tagjai felemelkedésének érdekében láttuk el a 2016-os év során az alapfeladatainkat, a kulturális alapellátás egyre jobban meghatározó intézményeként, Miskolc megyei jogú város, megyei hatókörű városi múzeumként a megye, és vándorkiállításaink, közös kutatási programjaink segítségével a Kárpát-medence magyar lakta területein.

Kiállításainkkal, kiállításainkhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programjainkkal biztosítottuk a lehetőséget az iskolán kívüli tanuláshoz, illetve az iskolai tananyag jobb megértéséhez, az ott szerzett ismeretek elmélyítéséhez. Múzeumpedagógiai programjaink által jelentős eredményeket értünk el a korai iskolaelhagyás elleni munkában.

Kiállításainkkal (Szemere Bertalan és kora, A Herman Ottó Múzeum Képtára, Thália-ház-Színészmúzeum) fogódzót jelentünk a miskolci látogatóinknak a településhez, a távolabbról érkező vendégeinknek (Panon-tenger Múzeum, ElitAlakulat) pedig a régióhoz és a kárpát-medencéhez való kötődés kialakításához, megtartásához. Gyűjteményünkkel alapot szolgáltatunk a helyi kötődések kialakításához.

Számos ingyenes szolgáltatásunk, több, mint 60 ingyenes látogatói napunk segítségével biztosítottuk a kulturális alapjogokhoz, a művelődéshez és az információszerzéshez való elemi szintű hozzáférést az állampolgárok számára. A Város és a megye területéről, támogatók segítségével megszerveztük, hogy a rászoruló látogatóink kedvezményesen jöhessenek múzeumba. E téren együttműködési megállapodást kötöttünk az SZGYF helyi és országos intézményeivel.

Bővítettük az általunk elérhető kulturális javak helyi vagy távoli elérésének lehetőségeit. A Múzeum Digitár program segítségével majd 60 ezer múzeumi adattári és gyűjteményi adat vált hozzáférhetővé. Az NKA támogatásával kidolgoztunk egy múzeumi programot a hátrányos helyzetű diákok múzeumon keresztül történő integrációjára. Kiállításainkkal erősítettük a nemzet tagjainak felemelkedését, helyi és közösségi identitást, a lokálpatriotizmust. A Lévay József református gimnáziummal és kollégiummal együttműködve a múzeum rendszeresen vendégül látja a Kárpát medence református közösségeinek küldötteit, konferenciáit, diákokat és felnőtteket, számukra rendszeres múzeumi programokat kínálva a papszeri öreg múzeumépületben, az „ElitAlakulat” c. kiállításban, vagy a Pannon-tenger Múzeumban. A város és a megye területén erősítettük kulturális szerepünket, tevékenységeinket.

A múzeum nyolc, a látogatók számára is nyitott házának széles programkínálatán keresztül valamennyi generáció számára, korhatár nélkül biztosítottunk kulturális szolgáltatásokat, életkori sajátosságaiknak megfelelő módon és formában.

Kiemelten fontosnak tartjuk a magyar honfoglalás emlékeinek, valamint a Kárpát-medencei, valamint a matyó viseletek, helyi értékek hosszú távú megőrzését és közvetítését, a 2016-os kiállításokhoz kapcsolódó programjainkban ezt érvényesítettük is. Meglévő, kialakított határon túli erdélyi és felvidéki kapcsolatainkat tovább erősítettük, és kibővítettük a Kárpátalja felé. Erdélyi kapcsolatainkat egy vándorkiállítással is szorosabbra fűztük. Rendszeresen fogadjuk a kárpátaljai magyar múzeumi kollégáinkat, biztosítva számunkra a vízumhoz szükséges feltételeket.

A korai iskolaelhagyás csökkentését is szolgáló, hátrányos helyzetűeknek szóló program legfontosabb eleme a papszeri öreg múzeumépületünk, már a korábbi években megkezdett projektje: A 2015 óta működő program a Herman Ottó Múzeum új állandó régészeti kiállításának, az „ElitAlakulat”- A Kárpát-medence leggazdagabb honfoglalás kori temetői című tárlatnak apropóján, ahhoz tematikailag kötődve igyekszik komplexen megismertetni a honfoglalás korában élt ember mindennapjait munkálkodtató, kézzel fogható produktumot is eredményező, múzeumi környezetben zajló foglalkozásokon keresztül. A kísérleti jelleggel indult program hátrányos helyzetű diákoknak szól és az első év sikereinek nyomán pályázati támogatást nyerve működött 2016-ban. A foglalkozások a gyerekek szociokulturális, iskolai, műveltségi háttérét figyelembe véve, ahhoz alkalmazkodva épülnek fel egy központi téma köré, több kisebb részterület komplex megismertetésére törekedve.

A programban 2015 januárjától júniusáig alkalmanként változó létszámban 5-10 hátrányos helyzetű roma általános iskolás (6-8. évfolyamokból) vett részt heti egy alkalommal. 2016 szeptemberétől, a pályázat által támogatott időszakban már két csoportban, szintén heti egy alkalommal vettek részt a foglalkozásokon, alsó tagozatos (4. osztályos) és felső tagozatos (7-8. osztályos) diákok 8-8 fős csoportokban. A csoportok diákjai mind a miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola diákjai, akiknek intézményével a Herman Ottó Múzeum együttműködése nagyon sikeres volt. A programhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programbemutató füzet is készült a foglalkozás-sorozat dokumentálására, amelyet 200 példányban jelentettünk meg pályázati forrásból 2016 júliusában.

A 2014-15. ben megkezdett, hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakított múzeumi programunk kiszélesítése érdekében 2016-ban kidolgoztuk az integrált közösségi tér-programot, melynek keretében a korábban az EMMI és az NKA által támogatott hátrányos helyzetű gyermekekkel vitt múzeumi foglalkozásainkba a nem hátrányos helyzetű gyermekeket is bevonjuk. Együttműködési megállapodást kötöttünk az Szociális és

Gyermekvédelmi Főigazgatósággal az SZGYF által gondozott gyermekek múzeumi programjainak közös megvalósítására. A korai iskolaelhagyás csökkentését szolgáló programok száma a 2016-os évben nagyságrendekkel meghaladta az előző évek hasonló adatait. Az iskolai tehetséggondozó programokon résztvevők száma is növekedett.

A KULTURÁLIS INTÉZMÉNYRENDSZER SZAKMAI-MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE A TÁRSADALOMPOLITIKAI CÉLOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN

A múzeum fejlesztését 2016-ban e téren a hálózatok kialakítása jellemezte. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei levéltárral szakmai, kutatási együttműködést kötöttünk, a település turisztikai életéért felelős MIDMAR Nonprofit KFT-vel pedig szakmai-módszertani programokat szerveztünk, eredményeinket közösen mutattuk be konferenciákon. A 2016-os munkatervben a cél a fenntartó által lehetővé tett keretek között a szakembergárda létszámának növelése volt. Az erre vonatkozó egyeztetések eredményre vezettek, ami a 2017-es szakemberállományban nyilvánul meg. A kultúrához való szabad hozzáférés biztosítása érdekében kollégáink kurátorképző iskolában vettek részt, ami leendő kiállításaink megformálásában segíti a társadalompolitikai célok elérését. Nemzetközi együttműködésekben, kutatási projekteknél és képzésekben való részvétellel fejlesztettük a kultúrákövetítés szakembereinek tudását. Módszertani központ feladatkörelátását végeztük, a megyei intézményrendszer fejlesztése érdekében: az állományvédelmi helyszíni segítségnyújtás a 2016. év során is a múzeum egyik legintenzívebb tevékenysége volt. A 2016-os év volt az első ahol a múzeumpedagógusaink egy önállóan működő múzeumpedagógiai osztály keretében végezték tevékenységüket. E tevékenységből kiemelendő az iskolákkal való személyes kapcsolattartás, több, mint 40 intézmény esetében.

A MAGYAR KULTÚRA KÜLFÖLDI MEGJELENÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE

A magyar kultúra külföldi megjelenésének erősítésében a Herman Ottó Múzeum a 2016-os év során kiemelkedő eredményeket ért el. Kiállításainkkal lengyel, erdélyi és kárpátaljai és a Kárpátokon túli településekre is eljutottunk. E kiállításokra összesen 11443 látogató volt kíváncsi.

- A legnagyobb szabású külföldi kiállításunk a MÁS/VILÁG-c. kiállítás, ami a megyénkben található középső- és késő bronzkori települések és bronzkincsek régészeti kutatását mutatja be. A több, mint 600 tárgyat vándoroltató kiállítás 2015-ben Krosnában, 2016-ban Tarnóban, Varsóban, és Krakkóban szerepelt. Varsóban a lengyel kulturális miniszter nyitotta meg. További állomásokként Biskupin, és Gdansk jelentkezett be a kiállításért.
- A Szász Endre kiállítás évek óta látogatható volt a Papszer 1. sz. alatti öreg múzeumépületben. A kiállítás életgörbéjének alakulása miatt átalakítottuk

vándorkiállításra. A 2016-os év egy erdélyi kiállítás sorozatot jelentett a Szász- anyagnak. Csíkszeredában és Gyergyószentmiklóson mutattuk be. 2017-ben Sepsiszentgyörgyre és Székelyudvarhelyre utazik a gyűjtemény.

- A Kárpát-medence viseletei-c. leendő kiállításunk külföldi bemutatása céljából egy, a viseletek elő- és hátoldalát egyaránt mutató, angol- és a befogadó ország nyelvén is szóló, életnagyságú fotókból álló, 20 tételből összeállított kiállítást készítettünk, melyet kiegészítettünk a gyűjteményünkhöz kapcsolódó, de nem muzeális tárgyakat tartalmazó, újra varratott viseletekkel. Ezt a kiállítást a 2016-os év során Cernivciben (Ukrajna), valamint Ungváron mutattuk be.
- A kortárs magyar képzőművészet képviselőjében a miskolci Mazsaroff-díjasok kiállítását vittük Bulgáriába.

3. Az intézmény szakmai stratégiájának 2016. évi kiemelt céljai és ezek megvalósítását szolgáló intézkedések

A 2016-os évi munkaterv az alábbi stratégiai célokat határozta meg:

- 1) *„Múzeumépületek bővítése, fejlesztése, állagmegóvása – uniós projektek az Önkormányzat kezelésében. 2016 -ban három városi EU 2020-as nagy projektben érintett az intézmény, mindhárom a fenntartó Miskolc MJV Önkormányzatának pályázata lesz. - Új múzeumi szárny létrehozásával a Görgey A. u. 28. alatti főépület bővítése. 1400 m² új épületrész jön létre, két állandó kiállítás számára: Barna György Gyűjtemény Kárpát - medence népviseleteiből című kiállítás; és a Petró - gyűjtemény, Kövesi - gyűjtemény egyesítéséből keletkezett új Képtár. A kiállítótérhez tágas, korszerű fogadó - és kiszolgáló létesítmények kapcsolódnak (ruhatár, bolt, kávézó, pihenőtér). A lillafüredi Herman Ottó Emlékház (Pele - lak) új állandó kiállítása, és mellette a volt gondnoki lakás átépítésével egy új funkciójú épület, látogatóközpont és Természetfigyelő Állomás létrehozása. A Papszer épületének részleges felújítása, a pincszint vízszigetelésével új kiállítás (kőtár létrehozása), tetőcsere, tetőtér beépítés, új állandó várostörténeti kiállítás tervezése. 2016- ban ezek tervezetése, a projektek beadása, nyertes pályázatok esetén a közbeszerzési folyamatok elindítása lesz aktuális.”*

A 2016-os év során Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal megbízásából a Herman Ottó Múzeum el is készítette és Miskolc MJV polgármesteri Hivatala számára át is adta a Kárpát-medence Viseletei és a Herman Ottó Múzeum Képtára fejlesztési koncepcióját. A program nem csak két múzeumi kiállításról szól, hanem a múzeum központja, a Görgey A. út 28. sz. alatti épület látogatóközponttá alakítása volt a cél: közösségi terekkel, kávézóval, múzeumi bolttal, összehangolva az épületben található gyűjteményi, látogatói és munkaterek funkcióit. A TOP-os fejlesztési projektet Miskolc MJV a pályázatra benyújtotta, a fejlesztés forrásai rendelkezésre állnak.

Ugyanebben az évben készítettük el a lillafüredi gyógyhely fejlesztési program keretében illeszkedve a Herman Ottó Emlékház-Pele lak fejlesztési programját. A remélhetően 2017-18-ban megvalósuló fejlesztés eredményeképp a Herman Ottó Emlékhely mellett rendezzük az épület körüli parkot, ahol olyan látványelemeket és aktivitásokat helyezünk el, ami a nyaraló 20. század eleji környezetének visszaállítása mellett alkalmas lesz annak a több tízezer látogatónak a múzeumba vonzására is, akik a 2015-ben Lillafüreden átadott DVTK-szabadidő park látogatása céljából elhaladnak az Emlékház előtt. A romos gondnoki lakásból kialakítandó természetfigyelő Állomás működtetésével négy évszakossá is tesszük a ma még csak áprilistól októberig

üzemelő múzeumi egységet. A fejlesztés előkészítésének a sajátossága volt, hogy a turisztikai attrakciófejlesztést úgy alakítottuk ki, hogy a fejlesztés alapjaként jelentős múzeumi, történeti kutatást is végezhattünk.

A Papszer 1. sz. alatti múzeumépület tervezett rekonstrukciójának megalapozása a 2016-os év során elindult. Az épület energetikai korszerűsítéséhez (víz elleni szigetelés, nyílászárók cseréje, fűtés korszerűsítés, hőszigetelés, tetőszigetelés kialakítása) szükséges tervezési szerződés aláírásra került, a tervek készítését a múzeum közreműködésével a 2016-os év során elkezdték. A várostörténeti kiállítás megalapozása érdekében szerződést kötöttünk 12 kutatóval egy a kiállítást megalapozó tanulmánykötet elkészítésére. A Történeti Tár munkatársai az év folyamán szisztematikus utak keretében elemezték és tanulmányozták Magyarország és a régió múzeumainak várostörténeti, valamint egyéb, előre mutató koncepcióval megalkotott kiállításait, azokról beszámolókat, értékeléseket készítettek. E munka tapasztalatait a várostörténeti kiállítás koncepciójának megalkotása során használjuk fel.

- 2) *„Új raktárépület – kiemelt stratégiai feladat a raktározás helyzetének javítása. A „Tímármalom 2” elnevezésű, Tímármalom utcai volt iskolaépület a meglévő raktárbázis szomszédságában, azzal összenyitható telken található. Az épület teljes átalakítása megkezdődött. A 2016. év a tervek elkészítésének, és a kivitelezés elindításának éve lesz.”*

Elkészítettük a Miskolc MJV által a múzeumnak adott, leromlott állapotban található 1600 négyzetméter alapterületű épület múzeumi raktár- és feldolgozó bázissá való átalakításának engedélyes, és kiviteli terveit. Az építési engedélyt a 2016-os év során megkaptuk, a múzeum régészeti raktározási alszámláján az elmúlt 4 év fegyelmezett pénzügyi gazdálkodásának, szisztematikus felhalmozásának az eredményeképp az építkezés forrása rendelkezésre áll. Ezzel megteremtettünk egy olyan hagyományt, hogy egyazon raktárbázis területén 7-8 éves periódusokban a múzeum a szoros gazdálkodásának és a raktározásra használható források szisztematikus megtartásának köszönhetően folyamatosan tudja fejleszteni a tároló kapacitásait. A 2017-es évben az építkezés megkezdhető, és a leendő M3-as Miskolc-Kassa autópálya építéséhez kapcsolódó több mint 70 régészeti lelőhely feltárása során előkerült leletanyag befogadható lesz.

A Régészeti Kőtár anyaga 2016 folyamán a papszeri épület melléképületéből ideiglenesen kikerült a Tímár malom utcai bázisra. A Kőtár végleges elhelyezése számára megkezdődött az Alkotóház pincéjében egy megfelelő raktárhelyiség kialakítása. Ez amunka 2017-ben zárul

- 3) *„Digitalizálás és elektronikus nyilvántartás fejlesztése – auditálható színvonalú, stabil számítógépes leltárkönyv és internetes publikációs felület létrehozása. Évek óta húzóó stratégiai feladat, amelyre 2016 - ban célzott pályázati támogatással rendelkezünk a Kubinyi programból. Cél, hogy a meglévő digitális adatbázisok adatvesztés nélkül átkerüljenek egy új rendszerbe.”*

2016-ban pályázati támogatással az intézmény csatlakozott a Múzeum Digitár hálózatos nyilvántartási rendszeréhez, és megtörtént négy gyűjtemény (Ásványtár, Miskolci Galéria, Néprajz, Fotó-Negatívár) Excel táblázatainak a Digitárba való

beemelése. A saját házi fejlesztésű elektronikus leltárkönyv használatát megszüntettük. Ez a digitalizálási feladatok irányát, arányait is megváltoztatta. A MANDA keretében működő szkennelés és tárgyfotózás folytatódott (év elején 9, év végén 6 fővel a néprajzi, színháztörténeti, kortárs művészeti, történeti gyűjteményekben), de üteme a néprajzi gyűjteményekben lelassult, mert az adatbázis konvertálására fordítódott a figyelem.

Ezzel együtt is a tervezett 9200 db helyett 20.375 db-bal gyarapodott a digitalizált tárgyak és dokumentumok száma. Ez a növekmény a Népi Építészeti Archívum év közbeni, terven felül jelentkezett feladatával magyarázható. Megtörtént a Fotó-Negatívár Digitárba áttöltött tételei közül 36.000 db adatellenőrzése is.

A Digitárba való adatbetöltésnek köszönhetően mintegy 68.000-rel nőtt az adatbázisban kereshető műtárgyak száma, jóllehet ez a közönség részére még csak korlátozottan, és műtárgyfotók nélkül érhető el. Ebből következnek a digitalizálás 2017. évi feladatai is.

2016-ban az adatbázisok tárolása terén történt előrelépés, az intézmény saját szerverén tárhelyet biztosítottunk a Fotó-Negatívár teljes digitalizált állománya számára, és megtörtént a sérülékeny adathordozókról (CD, DVD, Winchester) a szerverre történő biztonsági mentése.

A nyilvántartások vezetésére az intézmény 2016-ban nem rendelkezett auditált elektronikus rendszerrel, ezért a leltárkönyvek vezetése hagyományosan, papír alapon történt. Több gyűjteményben (Ásványtár, Néprajz, Régészet, Miskolci Galéria) év végén kinyomtatott, Excel tábla alapú leltárkönyvek vannak, amelyek szabálytalanságára az év során történt szakfelügyeleti ellenőrzések és az MNV Zrt. megbízásából történő leltárkönyvi digitalizálás is rámutatott. Mivel ez országos gyakorlatnak tekinthető, érdemes lenne megvizsgálni egy olyan szabályozás kialakítását, ami a valós gyarapodásnak és az ismert múzeumi infrastrukturális körülményeknek és a felhasználói szempontoknak megfelelően egy teljesíthető gyakorlatot támogat.

4) *„Múzeumi kommunikáció és arculat megújítása – új arculattervvel, megújult honlappal, egységes stílusú, korszerű grafikai - és látványbeli megjelenéssel kívánjuk erősíteni a közönségkapcsolati kommunikációt. Cél a kiemelt fontosságú kiállítások („ElitAlakulat” – az Év Kiállítása; Kövesi-gyűjtemény; Pannon - tenger Múzeum) látogatószámának növelése.”*

A Herman Ottó Múzeum a 2016-os év során pályázatot hirdetett arculattervének megújítása céljából. A múzeum Miskolc MJV TOP-os pályázatához kapcsolódó fejlesztési lehetőségek nem csak új múzeumi attrakciókat, de új múzeumi struktúrát is eredményeznek majd a 2017-18-as év során. A múzeum leendő arculatának e változásokat kell tükrözniük, szolgálniuk. Ez okból a beérkezett arculattervek felhasználásával munkatársaink kidolgozták az új internetes megjelenés tartalmi elemeit, de ezeknek a honlapra való átvezetése csak a múzeum fizikai és szervezeti változásaival együtt, a 2017-18-as év során valósulhat csak meg.

Az év második felétől bővítettük a **bérletrendszerünket**: megjelent a Herman Ottó Múzeum 7 csodája elnevezésű múzeumpedagógiai bérletünk.

2016-ban nagyon sok energiát fektettünk abba, hogy a múzeumi **frontline személyzet felkészült**, motivált, szakmailag is pontos és következetes legyen, szakalkalmazottként feladatellátását a szakmaiság hassa át, legyen kezdeményező és a látogatóval kapcsolatos tevékenységeket képes legyen komplex módon kezelni és megvalósítani. 2015-ben hoztuk létre a Frontline Fórumot, amely a múzeum teremőreinek, pénztárosainak, tárlatvezetőinek szakmai fóruma. Az eseményeket másfél havonta rendezzük meg.

A 2016-os év során kommunikációnkat a kiemelt fontosságú kiállítások hangsúlyozására fordítottuk. A Kövesi-gyűjtemény bemutatása nagyságrendekkel növelte a Miskolci Galéria (Rákóczi-ház) látogatószámát, visszahozva ezzel az épületet a városlakók szélesebb köreinek kulturális életébe. Ez a kiállítás mutatja azokat azt az irányt, melyet az érintett házunk kapcsán követni lehet.

EGYÉB, A MÚZEUM 2016-OS MUNKÁJÁT MEGHATÁROZÓ SÚLYPONTOK

A 2016-os évi munkaterv meghatározta stratégiai célok mellett további súlypontok is jelen voltak a múzeum munkájában. A Herman Ottó Múzeumnak Miskolcon tíz háza van. A tizből nyolc a látogatók számára is nyitott. A házaink profiljának az összetettsége – az emlékháztól a látogatóközpontig – nagyon gazdag múzeumi kínálatot biztosít, nem csak a helyi diákok és a város vendégei, hanem számos más érdeklődésű csoport és korosztály számára is. E nyolc ház eltérő kiállítási és közönségkapcsolati profillal a városlakók és az idelátogatók széles rétegeit szolgálja ki. Egymással való összevetésük hamis eredményeket mutathat. Az országos, sőt nemzetközi érdeklődésre is számot tartó hangsúlyos kiállításaink, mint a Pannon-tenger Múzeum, a Képtár, az „ElitAlakulat” magas látogatószámot hoznak, ugyanakkor a kevésbé látogatott kiállítással bíró Feledy-házban olyan, a múzeumhoz kapcsolódó közösségi tevékenység zajlik, mely jelentős módon hozzájárul ahhoz, hogy a múzeum ne csak a diákok vagy a turisták, de pl. a szépkorúak számára is otthont jelenthessen.

A gyűjtemény súlypontjai a Bükkábrányi mocsárciprusok, a Herman Ottó Múzeum Képtára, a Bársony-házi szakócák, a karosi honfoglaló temetők leletanyaga, a céhes gyűjtemény, a képzőművészet terén a Kondor-, Feledy-, Szalay-hagyaték kutatása, gondozása, feldolgozása, bemutatása képezi a múzeum munkájának az alapját. A megyei hatókörű városi múzeum feladataiból adódóan gazdáik vagyunk a megye régészeti emlékeinek, valamint – még ha nem is fenntartóként- e gondoskodnunk kell a megye muzeális gyűjteményeiről is. A 2016. év további kiemelt szakmai céljait is ezek az alapok határozták meg.

Kiállítások, díjak, forgatókönyvek, képzés, tapasztalatszerzés

2016-ban a kiállítások tervezése terén is megindult egy olyan folyamat, amely erőteljesebben irányul a saját múzeumi értékek (gyűjtemények) bemutatására, vagy a város életének jelentős eseményeit érintő feldolgozására, a gyűjtemény hangsúlyainak a kiemelésére. A 2015-ös minisztériumi értékelés megállapításait is figyelembe véve, csökkentettük az egyenként kis látogatószámot vonzó kiállítások és rendezvények számát, a kiállítások fenntartási idejét megnöveltük, nagyobb hangsúlyt fektettünk az

állandó kiállításaink megélésére, a hozzájuk kapcsolódó múzeumpedagógiai és közösségi programok kiszélesítésére. A 2016-os évben is számos olyan szakemberekből álló múzeumi csoport látogatta meg az „ElitAlakulat” -c. kiállítást, akik a miskolci példát is figyelembe véve kívánják megoldani a tervezett fejlesztéseiket.

A szaktanácsadás terén a megyei hatókörű városi múzeum feladatai közt egyre erősebb az a feladat, mikor új múzeumi projektek (elsősorban élményközpontok, turisztikai attrakciók) létrehozása során kérjük a segítségünket, a Pannon-tenger Múzeum létrehozása és működtetése valamint az „ElitAlakulat”-c. kiállítás felépítése kapcsán..

A Miskolci Galéria Nagy Kunszt-tanulmányi múzeum kiállítását a 2016. évben a tíz legjobb magyarországi képzőművészeti kiállítás közé sorolták. A Talaj évéhez kapcsolódóan rendezett kiállításunkhoz kapcsolódó programunk a „Marci giliszta és a komposzt”- múzeumpedagógiai nívódíjat kapott. Kísérletként az „ElitAlakulat”-c. kiállítás vándoroltatható változatával megjelentünk a 2016-os Kurultaj rendezvényein, ahol a miskolciak kiállítását 16000 látogató tekintette meg.

A Pannon-tenger múzeum életgörcsét áttekintve szükségessé vált, hogy a 2013-ban megnyitott új múzeumi egységünk múzeumi kínálatot tovább fejlesszük. ezt szolgálja, hogy a 2016-os évben a Pannon-tenger Földtörténeti és Természettudományi Tár munkatársai befejezték egy új időszakos mezozoikus természettudományos– ismeretterjesztő kiállítás forgatókönyvének megírását (Mezei Tünde–Szolyák Péter–Watah Veronika: Dinók Földjén–MezoZOOikum. Kiállítási forgatókönyv.174 oldal). Molnár Zsuzsa díszlet- és jelmeztervezővel elkészítettük a kiállítás látványtervét és műszaki konszignációját. A kiállítást 2017-ben valósítjuk meg. Két kollégánk elvégezte a szolnoki kurátorképző iskolát, a Történeti Tár munkatársai pedig a leendő várostörténeti kiállítás megalapozásaként szisztematikusan végig járták és tanulmányozták Magyarország jelentősebb várostörténeti kiállításait.

Hálózatok

Segítséget kaptunk a helyi turisztikai desztinációs menedzsmenttől, kapcsolódtunk több országos és miskolci promócióval bíró eseményhez, nagyrendezvényhez, mint a Mozaik Múzeumtúra, és helyi népszerű rendezvényekhez, fesztiválokhoz, mint a CineFest, Bartók+ Miskolci Operafesztivál, Miskolci Sörfesztivál, Kocsonyafarsang. Együttműködő **partnereket kerestünk** (Miskolci Kalandpark Kft, Lillafüredi libegő Park, Aranykorona Szálloda és látványpince, Tókert Panzió Lillafüred), akikkel közösen szabadidős programcsomagokat dolgoztunk ki, első körben osztálykirándulásokra, iskolai csoportoknak, tanulói közösségeknek. Szakmai együttműködési megállapodást kötöttünk a Borsod-Abaúj-Zemplén-megyei levéltárral a már 10 éve folyó középkori borsod megyei településtopográfiai közös kutatásunk folytatása érdekében.

Gyűjteménygyarapítás

A helyi értékek gondozása terén kiemelt projektként elindult a DVTK Stadion bontását megelőző állapotfelmérés, terepi dokumentáció készítés, valamint a DVTK-

hoz kapcsolódó tárgyak gyűjtése. Ez elsősorban közadakozásból történt. A múzeummal szembeni bizalmat jelzi, hogy olyan tárgyak is múzeumba kerültek, melyeket korábban a tulajdonosuk a sportegyesület számára sem adott volna át. A tárgyak mellett a helyi emlékezet DVTK-hoz kapcsolódó emlékeit is gyűjtöttük. A munkában jelentős támogatást kaptunk különböző városi civil szervezetektől, legfőképp az Északkeleti Átjárótól.

A történeti és képzőművészeti gyűjtemény gazdagítását szolgálta Párizsban élő Gömöri Viviane által örözött Gömöri-Hetei hagyaték felmérése, Magyarországra való hazakerülésének előkészítése. A felmérés eredményeképp elkészítettük a gyűjtemény katalógusát.

Nemzetközi kutatás

A múzeum nemzetközi kutatásba való beágyazását leginkább az ásványtár és a régészeti tár tevékenysége szolgálta: A Nemzetközi Ásványtani Társaság 2016 végén hozott döntésével új ásványfajnak elfogadta a **legújabb magyarországi ásványt, a rudabányaitot**. Az ásvány az egykori rudabányai vasérc-külfejtés Adolf bányarészéből származik. Az új ásvány meghatározásához felhasznált ún. típuspéldány a Herman Ottó Múzeum gyűjteményébe került, ezzel már hatra emelkedett a múzeum gyűjteményében lévő típusásványok száma. Ha figyelembe vesszük, hogy Magyarország jelenlegi területén összesen 9 új ásványt fedeztek fel, akkor láthatjuk, hogy ezek $\frac{2}{3}$ -ának típuspéldánya a HOM gyűjteményében található. Ez tovább erősíti gyűjteményünk nemzetközi elismertségét, hiszen a típusásványok őrzési helyét a Nemzetközi Ásványtani Társaság nyilvántartja.

A Sajó-völgyi huszita erősségek kutatásához kapcsolódóan a Herman Ottó Múzeum Régészeti Tára roncsolásmentes régészeti kutatásokat végzett Ausztriában, ahol a 15. századi várépítészet Mátyáshoz és az ő katonáihoz köthető, a Sajó-völgyi várakkal jól összekapcsolható erődítéseit vizsgáltuk.

A Herman Ottó Múzeum a Miskolci Egyetem és a Kölni Egyetem együttműködésében 2012 óta zajlik az a kutatási program, ami a Dél-borsodi bronzkori települések roncsolásmentes kutatását tűzte ki célul. A több, mint 20 régészeti lelőhely ilyen módú kutatása után a 2015-16. évben Borsodivánka nagy halom nevű régészeti lelőhelyen a múzeum régészeti feltárásokba is kezdett. A roncsolás mentes és a roncsolásos kutatások eredményeit a MÁS/VILÁG-című, Lengyelország nagy városaiban, többek közt Varsóban, Krakkóban, Tarnovban megrendezett vándorkiállításunk mutatja be.

Szervezeti kérdések

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Összlétszám (fő, töredék is lehet)	138	138	136
Ebből magasabb vezető vagy vezető (fő, töredék is lehet)	14	14	18
Ebből szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	99	99	92
Ebből nem szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	25	25	26

a) 2016. évi szervezeti átalakítások, személyi változások, az intézményi alapdokumentumokban történt változások: alapító okirat vagy szervezeti és működési szabályzat módosításának szükségessége, indokai stb.

Az intézmény Alapító Okiratát jogszabályi változások és a telephelyek számának növekedése miatt a fenntartó Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a VII-108/314.492/2016. számú határozattal módosította. Szervezeti változás, SzMSz módosítás nem történt.

b) Az intézményben közfoglalkoztatás keretében alkalmazandó dolgozók és az általuk elvégezni tervezett tevékenységek

2016-ban összesen 17 fő dolgozott közfoglalkoztatás keretében. Háromféle szervezeti háttérrel kerültek az intézménybe. A MANDA digitális közfoglalkoztatási programjában év elején 8 fő, év végére 6 fő tevékenykedett, négy gyűjteményben szkennelési és tárgyfotózási, adatfeltöltési feladatokat láttak el. Egy fő (alkotóházi gondnok, adminisztrátor) munkakörben a Magyar Nemzeti Múzeum kulturális közfoglalkoztatási programja keretében dolgozott. Nyolc főt, hatféle munkakörben pedig az önkormányzati közfoglalkoztatás részeként alkalmaztunk.

Program	Létszám	Feladat, tevékenység
Digitális közfoglalkoztatás a MANDA partnereként	8 fő	digitalizálás, adatrögzítés
Kulturális közfoglalkoztatás a Magyar Nemzeti Múzeum partnereként	1 fő	közművelődési asszisztens (rendezvényszervezés és kisegítő adminisztrációs feladatok)
Önkormányzati közfoglalkoztatás	8 fő	2 takarító, 2 teremőr-tárlatvezető, 1 fordító, 1 restaurátor asszisztens, 1 informatikus, 1 könyvtáros asszisztens
Összesen	17 fő	

c) *Az intézmény közzétételi kötelezettségeinek teljesülése (az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény)*

A nevezett törvény alapján készült intézményi Adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatban foglalt közzétételi kötelezettségek teljesítése folyamatosan történik.

Szakmai mutatók

I. Szolgáltatási feladatok

1. Közönségkapcsolatok:

Az intézmény 2016. évi közművelődési tevékenységének szöveges bemutatása

A Herman Ottó Múzeum 2016-os évi közművelődési tevékenységét a 2015-ös beszámoló minisztériumi értékelése alapvetően határozta meg. Strukturális változás történt: Az értékelés nyomán csökkentettük a rövid élettartamú, kevés látogatót vonzó kiállítások számát, melyekhez kapcsolódóan a közművelődést szolgáló rendezvények is arányosan csökkentek.

Közművelődési programjainkat a múzeumnak a bevezetőben meghatározott hangsúlyaihoz igazítottuk. A 20 éves színeszmúzeum megújított kiállításához kapcsolódóan az év elején új közművelődési sorozatot indítottunk a szórakoztató zenés színház kedvelőinek Operett-történetek elnevezéssel. Ősszel elindítottuk az „Ez víg város...” című színházi ismeretterjesztő programsorozatot, a színeszmúzeum huszadik születésnapjához kötődően. A múzeum legkiemelkedőbb közművelődési sorozata a Szemere-kiállításához kapcsolódik. A Szemere-szalonnán, és a Szemere zenei szalonon.

A Herman Ottó Múzeum házainak az összetettségéből adódóan a közművelődésnek markánsan teret adó helyszín a Feledy-ház. Itt igen erős a helyi kulturális önszerveződés, amely mintegy bekapcsolja a házat Miskolc művészeti közéletébe. Az itt található kiállítások is inkább a helyi, aktív művészek bemutatását, vagy a már elhunytakra való emlékezés lehetőségét teremtik meg. A ház elsősorban közművelődési tevékenységében ér el jelentősebb eredményeket, közönsége elsősorban a helyi kultúra, művészet iránt érdeklődő középkorú vagy annál idősebb réteg, sok esetben olyan művészetbarátok, akik maguk is kulturális intézményekben dolgoztak.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Szemere-szalon sorozat	Vámosi Katalin	folyamatos	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
Visszapillantó előadások	Király Ágnes	folyamatos	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
Zenei esték a Szemere-szalonban	Vámosi Katalin	folyamatos	
Gyűjtők és gyűjtemények kiállítás sorozat rendezvényei	Mlakár Zsófia, Viszóczky Ilona	folyamatos	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
Ásványok a mindennapokban sorozat	Fehér Béla, Berentés Ágnes és Kereskényi Erika	folyamatos	teljesült, Pannon-tenger Múzeum
Monográfiák Magyarország Ásványairól – könyvbemutató	Fehér Béla	Március 11.	teljesült, PTM
Március 15. – Kövesi-gyűjtemény tárlatvezetések	Vass Nóra, Pirint Andrea	Március 15.	teljesült, Miskolci Galéria
Regionális régészeti konferencia és Régészet napja	Szörényi Gábor, András	Március 3, május 27-28.	teljesült, HOM központi épület és Papszeri Kiállítóhely
Utazási kiállítás 2016 – Budapest	Makár Anita, Vass Nóra	Március	teljesült, Budapest
A nyuszi is múzeumba megy... Húsvéti rendezvények, Családi nap	Vass Nóra	Március 27.	teljesült, minden épület
Miskolci Termelői Vásár – jelenlét külső helyszínen	Makár Anita	folyamatos	teljesült, Miskolc
Ötórás tea – beszélgetések a nappaliban (Kövesi)	Vass Nóra	Március–augusztus	teljesült, Miskolci Galéria
Egy tárlat titkai (Kövesi)	Kákóczki András, Pirint Andrea	Március–augusztus	nem teljesült
Ásványfesztivál	Fehér Béla	Március 12–13.	teljesült, Miskolci Egyetem
Vendégségben a Múzsák Kertjében	Marosi Ágnes	Március 23.	Feledy-ház
Zsidó hagyományok és ünnepek	Mlakár Zsófia	Március 31.	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
Föld Napja 2016	Szolyák Péter	Április 13.	teljesült, Herman Ottó Emlékház
Kutyus-cica örökbefogadó Nap	Makár Anita	Április 30.	teljesült, Miskolc
Múzeumok Majálisa	Makár Anita	Május	teljesült, Budapest
Előadások a Petró-házban	Hajdú Ildikó	folyamatos	teljesült, Feledy-ház
Múzeumok Éjszakája	Vass Nóra	Június	teljesült, Miskolc
Operafesztiváli programok	Vass Nóra	jún. 09-aug.	teljesült, Thália-ház,

		06.	Feledy-ház, TPG, Miskolci Galéria, Petró-ház,
Nyári Képzőművészeti Szabadiskola	Madarász Györgyi	Július	teljesült, Alkotóház
Miskolci Lecsófesztivál	Makár Anita, Vass Nóra	Augusztus	nem teljesült
Szerencsi Csokoládéfesztivál	Makár Anita, Vass Nóra	Augusztus 26.	nem teljesült
20 éves a Színészmúzeum – rendezvénysorozat	Mikita Gábor	Szeptember– október	teljesült, Thália-ház
Tárlat-túra	Vass Nóra	Október	teljesült
Mester és tanítvány sorozat	Hajdú Ildikó	folyamatos	teljesült, Feledy- ház
Családi napok, kézműves napok a Papszeren – egész éves sorozat	Makár Zsófia	folyamatos	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
„Jaj cica” – operetről operettre	Mikita Gábor	folyamatos	teljesült, Thália-ház
Múzeumok Őszi Fesztiválja	Makár Anita	Szeptember- November	teljesült, minden épület
Mozaik Múzeum Túra, Road Show	Vass Nóra	szeptember 30.	teljesült, Papszeri Kiállítóhely, Központ, Miskolci Galéria
Storytelling – Dokumentum film és művészet konferencia	Hajdú Ildikó	folyamatos	nem teljesült
Miskolci Kaleidoszkóp sorozat	Hajdú Ildikó, Marosi Ágnes	folyamatos	teljesült
Tárlatjáték	Hajdú Ildikó, Marosi Ágnes	folyamatos	teljesült, Feledy-ház
Fiatalkor Tehetségek Fóruma	Hajdú Ildikó, Marosi Ágnes	folyamatos	teljesült, Feledy-ház
Év elején új közművelődési sorozatot indítottunk a szórakoztató zenés színház kedvelőinek Operett-történetek elnevezéssel. Ősszel elindítottuk az „Ez víg város...” című színházi ismeretterjesztő programsorozatot, a színészmúzeum huszadik születésnapjához kötődően.	Mikita Gábor	Határidő 2016. január 2016. szeptember- december	teljesült
Feladat A szeptember–december közötti időszakra a szeptemberi	Felelős Szolyák Péter	Határidő 2016. szeptember	A teljesülés státusza Más formában teljesült!

<p>nyitással tervezett új időszak, mezozoikus témájú kiállításunkhoz (Dinók Földjén – MezoZOOikum) kapcsolódóan 6 alkalmas ismeretterjesztő előadássorozatot terveztünk a nagyközönség részére, melynek célja lett volna, hogy a kiállításban szereplő témák egy részét szakemberek segítségével más szemszögből, részletesebben mutassuk be. Az előadássorozat tervezett címe: Dinók és még sokan mások...</p>	<p>30.-december</p>	<p>A tervezett helyett megvalósult: A Föld Napja 2016 Családi Nap rendezvény (2016. április 24.) keretében kolléganőink (Watah Veronika és Mezei Tünde) ismeretterjesztő előadást tartottak „Te mennyit tudsz a dinókról – Tévhitek és a valóság” címmel. Ugyanekkor játékos gyermekfoglalkozás keretében hívtuk fel a figyelmet a Dinók Földjén – MezoZOOikum című új időszak kiállításunkra, melynek megnyitója 2017 nyarára tolódott. Ugyanezen célból rendeztük meg május 29-én a Nemzetközi Gyermeknapot és adtunk helyet, immár második alkalommal az Ericson cég rendezvényének (2016-ban SzerCODE Challenge címmel, július 16.). Az országos rendezésű Mozaik Múzeumtúra Roadshow keretében az állandó kiállításunknak az ember fejlődéstörténetét bemutató részét</p>
---	---------------------	--

		<p>állítottuk középpontba, és ennek ürügyén az őskőkori művészet kezdeteiről tartottunk kötetlen előadást gyerekek részére. A látogatók egy közel 8 m²-es vászonra maguk festhették meg földfestékekkel a Lascaux-barlang egyik leghíresebb jelenetét. Az Archeológia Kulturális Közalapítvány szervezésében és az ÉMÁSZ NyRt. pénzügyi támogatásával lebonyolítottuk a Dinóország kapujában című Családi Napot, amely rendezvényhez négy vadonatúj játék megtervezésére és kivitelezésére nyílt lehetőség.</p>
--	--	--

2016-ban immár harmadik alkalommal került megrendezésre a Magyar Régészet Napja. A kétnapos országos rendezvény kiemelt témája a régészettudomány módszertana volt. A „Honnan tudjuk, hol kell ásni? – Honnan tudjuk, hogy ott ásni kell?” alcímmel meghirdetett programokon – melyen a diósgyőri várakban, az új feltárási területek szomszédságában vártuk az iskolásokat és a családokat – közel 250 érdeklődő vett részt.

Az Itthon Miskolcon Egyesület 10. alkalommal rendezte meg a „Játékos VárosJárás” nevű vetélkedőt, melynek idején a régészet volt a rendezvény partnere pedig a Régészeti Tár. Öt helyszínen mutattuk be játékos formában a miskolci feltárások eredményeit, a Gyűjtemény legnívósabb régészeti leleteit, valamint a feltárások mindennapos gyakorlati munkáját. A rendezvényen 290 fő vett részt.

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Közművelődési rendezvények és a rendezvények résztvevőinek száma (db fő)	162 db 15.749 fő	130 db 15.000 fő	142 db 11.350 fő
A hátrányos helyzetűeket (kiemelten a romákat), valamint a fogyatékkal élőket célzó, a társadalmi együttélést és a felzárkózást elősegítő programok és a programok résztvevőinek száma (db fő)	153 db 4.187 fő	150 db 5.500 fő	61 db 1.309 fő
Nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok és a programok résztvevőinek száma (db fő)	3 db 370 fő	5 db 550 fő	1 db 60 fő
Ismeretterjesztő előadások és a résztvevők száma (db fő)	76 db 2.418 fő	60 db 2500 fő	50 db 1.767 fő
Ismeretterjesztő kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma (db db)	1 db 50 példány	3 db 3000 példány	3db 1500
Önkéntesek és az általuk ledolgozott munkaórák száma (fő óra)	30 fő / 206 óra	30 fő /210 óra	39 fő/199 óra

2. Köznevelési hasznosítás:

Az intézmény 2016. évi múzeumpedagógiai tevékenységének szöveges bemutatása

A MÚZEUMPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG KÖZÖS ELEMEI

A HOM Múzeumpedagógiai Osztályának munkacsoportja az első teljes évét zárja. 2016 során, az egyes házakhoz (múzeumi kiállítóhelyekhez) tartozó múzeumpedagógusok közös munka eredményeképpen a következő tevékenységeket végezték:

A Herman Ottó Múzeum 7 csodája című új, helytörténeti jellegű múzeumpedagógiai projektjének a kitalálása, tartalmi kidolgozása és oktatási intézmények körében történő terjesztése.

Ennek keretében **személyesen felkerestünk** 40 darab miskolci oktatási intézményt, tájékoztattuk őket programjainkról, a megváltozott együttműködési feltételekről és szórólaptartó tablókat helyeztünk el a tanári szobákba.

A közös levelezési címlista egybefésülése és folyamatos frissítése.

A HOM honlapján közös múzeumpedagógia kínálat és **online jelentkezési felület** kialakítása, programjaink folyamatos feltöltése.

Az *éltető talaj* című kiállítás foglalkozásainak kollektív kidolgozása, majd **Múzeumpedagógiai Nívódíjra** történő pályázása és az elismerés elnyerése.

Szociálisan hátrányos helyzetű, intézményekben nevelkedő diákok múzeumlátogatásának támogatásból történő megvalósítása a **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kirendeltségének közreműködésével.**

Közös megvalósítású múzeumpedagógiai **nyári táborok** szervezése, két turnusban.

Szakmai konzultáció a sátoraljaújhelyi Kazinczy Múzeum és a Magyar Nyelv Múzeumának munkatársaival. Programjaiknak, kiállításainak megismerése, módszertani megbeszélések.

Február 29-én, hétfőn Múzeumi szökőnap rendezése iskolások számára, rendhagyó programokkal.

A március 5-én, az áthelyezett szombati munkanapon „Rövidített órák és árák a múzeumban” címmel rendkívüli foglalkozásokat és fotóversenyt hirdettünk meg iskolásoknak.

Bekapcsolódtunk a Mozaik Múzeumtúra szeptember 30-i akciójába. Egy nap alatt több száz diákot foglalkoztattunk a rendezvényen.

Sikeres, megyei Múzeumpedagógiai Évnyitót szerveztünk az Oktatási Hivatal Miskolci Pedagógiai Oktatási Központjával.

A Bársony János Általános Iskola tantestületének foglalkozásokat tartottunk kiállításainkon, szakmai továbbképzésük keretében.

A Petőfi Sándor Általános Iskola összes tanulójának tanítás nélküli diáknapiján múzeumi programokat biztosítottunk.

Kedvezményeket biztosító múzeumpedagógiai bérletrendszerrel dolgoztunk ki a Marketing Osztály munkatársaival közösen.

MÚZEUMPEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG „HÁZANKÉNT”

PAPSZERI ÖREG MÚZEUMÉPÜLET

Az állandó és időszakos kiállítások célközönsége elsősorban a város és a megye érdeklődő diáksága, felnőtt és nyugdíjas látogatóközönsége. Az állandó és időszakos kiállításainkat is múzeumpedagógiai programok kísérték, amelyeket az általános és középiskolai csoportok egyaránt nagy számban látogattak. Csoportokat fogadtunk és múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartottunk a Gyűjtők és gyűjtemények sorozat Nyiss ajtót a barkóságra! és az Ünnepi viseletek Joó Csaba gyűjteményéből című tárlatokon, a Más/világ régészeti tárlaton, a Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak, valamint az 56' Miskolc címmel megrendezett tárlatokon.

Ezekhez kapcsolódóan rendhagyó tárlatvezetéseket és ismeretterjesztő előadásokat is szerveztünk. Az „ElitAlakulat” kiállításához kapcsolódó Visszapillantó előadás-sorozatunk folytatódott és havonta egy érdekes régészeti vagy azzal kapcsolatos határtudomány előadására került sor. A Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak című kiállításunkhoz 2016.

március 31-én Ismerd meg a zsidó hagyományokat! címmel rendeztünk ismeretterjesztő előadást, tárlatvezetést és hagyományos zsidó ételek kóstolását és zsidó dallamokat bemutató előadást. A Nyiss ajtót a barkóságra! kiállításunkhoz kézműves foglalkozással és a gyűjtők közreműködésével megvalósuló tárlatvezetéssel egybekötött tematikus délutánt szerveztünk 2016. április 9-én és május 10-én, illetve az Ünnepi viseletek Joó Csaba gyűjteményéből c. kiállításunkhoz tárlatvezetéssel, performansszal egybekötött hímzésbemutatót és kézműves délutánt szerveztünk 2016. október 14-én. Ugyane a kiállításához családi karácsonyi délutánt és kézműves foglalkozással egybekötött koncertet szerveztünk 2016. december 16-án.

A korai iskolaelhagyás csökkentését is szolgáló, hátrányos helyzetűeknek szóló programról a Papszeren:

A 2015 óta működő program a Herman Ottó Múzeum új állandó régészeti kiállításának, az „ElitAlakulat”- A Kárpát-medence leggazdagabb honfoglalás kori temetői című tárlatnak apropóján, ahhoz tematikailag kötődve igyekszik komplexen megismertetni a honfoglalás korában élt ember mindennapjait munkálkodtató, kézzel fogható produktumot is eredményező, múzeumi környezetben zajló foglalkozásokon keresztül. A kísérleti jelleggel indult program hátrányos helyzetű diákoknak szól és az első év sikereinek nyomán pályázati támogatást nyerve működött 2016-ban. A foglalkozások a gyerekek szociokulturális, iskolai, műveltségi hátterét figyelembe véve, ahhoz alkalmazkodva épülnek fel egy központi téma köré, több kisebb részterület komplex megismertetésére törekedve.

A programban 2015 januárjától júniusáig alkalmanként változó létszámban 5-10 hátrányos helyzetű roma általános iskolás (6-8. évfolyamokból) vett részt heti egy alkalommal. 2016 szeptemberétől, a pályázat által támogatott időszakban már két csoportban, szintén heti egy alkalommal vettek részt a foglalkozásokon, alsó tagozatos (4. osztályos) és felső tagozatos (7-8. osztályos) diákok 8-8 fős csoportokban. A csoportok diákjai mind a miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola diákjai, akiknek intézményével a Herman Ottó Múzeum együttműködése nagyon sikeres volt.

A programhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programbemutató füzet is készült a foglalkozás-sorozat dokumentálására, amelyet 200 példányban jelentettünk meg pályázati forrásból 2016 júliusában.

A program eredményeiről:

A program a hátrányos helyzetű diákok kultúrához, múzeumi élményekhez való hozzáférését segíti.

Előkészíti, illetve kijelöli a múzeum, mint a hátrányos helyzetű diákok integrációját segítő intézmény társadalmi felzárkózást segítő tevékenységét.

A diákok tanuláshoz való viszonyát, motivációját erősíti.

A diákok számára sikerélményt, elfogadó és biztonságos légkört nyújt, ezzel segítve hátrányaik leküzdésében őket.

A múzeumi szakemberek külső munkatársakkal, pedagógusokkal, művész-tanárokkal, szociális szakemberekkel, fejlesztőkkel való közös munkáját elősegíti.

A program jól szolgálja a múzeumi kollégák érzékenyítését a hátrányos helyzetű csoportokkal való foglalkozás során.

Szélesíti a más múzeumpedagógiai foglalkozások során használt módszereket, eszközöket, hiszen ott is használható eszköztárat alakított ki.

Iskolai Közösségi Szolgálatról:

A Herman Ottó Múzeum Papszeri épületében szintén hagyománnyá vált a közösségi szolgálatukat a városban már több intézményben végző középiskolás diákok fogadása. 2015-ben a diákok egy kiállítás létrehozásának kapcsán a felmerülő múzeumi munkák összes fázisába betekintést nyerhettek kollégáink segítségével. Megismerhették az aktuálisan készülő kiállításaink háttér munkáit a fotók, az oral history körébe tartozó és a tárgyi emlékek adattári és magánszemélyektől való gyűjtésétől a dokumentáláson át a kiállítási anyag rendszerezéséig. 2016-ban a korábbi tapasztalatok figyelembe vételével új lehetőséget kínáltunk számukra, hogy aktívan, alkotó módon részt vehessenek ötleteikkel a kiállításokhoz készülő múzeumpedagógiai foglalkozások megtervezésében és azok tesztelésében. Ennek keretében társasjátékot terveztek a diákok az „ElitAlakulat”-című régészeti állandó kiállításunkhoz. A társasjáték alapszabályát megszerkesztették, megrajzolták a játék során használható játéktáblát és játékkártyákat, valamint tesztelték is ennek működését. Szintén ez a diákcsoport készített el egy új kincskereső útvonalat a Herman Ottó Múzeum Papszer épületének felfedezésére lehetőséget adó játék formájában, tetszőlegesen önálló vagy csoportos formában. A felfedező útvonalat a diákok rajzolták meg és készítettek hozzá verses játékos rejtvény-feladatokat állomásonként. Az ezekhez szükséges adatgyűjtést és információfeldolgozást az épületre és kiállításaira a múzeumunk kurátorai és történészei segítségével végezték. A kincskereső útvonal saját szimbólumát, pecsétjét is a diákok készítették. A játék működését előbb maguk csoportosan tesztelték, majd 2016. június 25-én, a Múzeumok éjszakája keretében már látogatókkal közösen, a diákok segítségével, kalauzolásával próbálhatta ki a nagyközönség a játékot.

A közösségi szolgálatukat itt töltő diákok a következő területeken léphetnek előre, szerezhetnek tapasztalatokat: szociális kompetenciák, a kooperáció, a digitális és analóg médiahasználat és kreatív írás, a kommunikáció egymás között és a felnőtt, illetve szakember gárdával, a családtagokkal és a látogatókkal. A történelem, a régészet, néprajz és művészetek területén érdeklődő diákoknak feltétlen ajánljuk az itt végzett közösségi szolgálatot, hiszen a szaktárgyi tudásuk bővítésére, pályaaorientációs segítség igénybevételére is lehetőség nyílik. Iskolai Közösségi Szolgálat keretében a foglalkozások a Herman Ottó Múzeum Papszer épületében heti rendszerességgel szerdánként 15.00-16.00 között a Lévy József Református Gimnázium és a Fráter György Katolikus Gimnázium diákjaival, alkalmanként 10 fő diák részvételével szeptember és június között kerültek megrendezésre.

FÖLDTÖRTÉNETI ÉS TERMÉSZETRAJZI TÁR („Pannon-tenger Múzeum”)

A Pannon-tenger Múzeum kiállításban tovább folytatjuk az előző évben is jól működő múzeumpedagógiai programokat, családi napok (pl. Föld-napja) és egyéb rendezvények (Gyereknapi stb.) lebonyolítását. Új időszak kiállítások esetén minden korosztály számára készülnek foglalkozások. A fent nevezett kiállítótérben Melnik Marianna és Berentés Ágnes a felelősek a programok lebonyolításáért.

Folyamatos kapcsolattartás a velünk együttműködő intézményekkel, családi napok, rendezvények, táborok szervezése. Újdonságaink sajtó megjelenések, oktatási intézmények

személyes felkeresésével való terjesztése. Interaktív, modern foglalkozások létrehozása, kézbe vehető tárgyakkal való ismeretszerzés, multimédiás eszközök használata.

A meglévő szerződésben álló intézményekkel a továbbiakban is folytatjuk a programokat. Új kedvezményrendszerrel pedig új kapcsolatok létrehozása a cél. Központilag kidolgozott kedvezményes múzeumi diákbérlet került bevezetésre. Növekedett a személyes találkozások száma az iskolák és múzeumpedagógusok között.

THÁLIA-HÁZ (Színészmúzeum)

Kiemelt feladatunk volt a város, a múzeum helytörténeti értékeit bemutató programcsomagba való kapcsolódás. A Herman Ottó Múzeum 7 csodája programba való bekapcsolódás mellett ezt a célt szolgálta a Színházi séták sorozat is.

Folytattuk a folyamatosan igényelt foglalkozásokat, így a Színházi mesék sorozatot, a Játsszunk bábszínházat! c. foglalkozást, a Földönjáró csillagok c. ismeretterjesztő foglalkozást.

A „Mikor primadonna voltam vidéken...” c. tárlathoz a ”Nem a ruha teszi az embert ...” c. jelmez- és divattörténeti foglalkozást hirdettük meg, a Téli tündérbát c. tárlathoz Tündérbát és koboldvarázs címen szerveztünk múzeumpedagógiai foglalkozást.

A foglalkozások eredményesebbé tétele érdekében igényfelmérést végeztünk, előzetesen egyeztetünk a pedagógusokkal, figyelembe vettük a csoportok speciális igényeit. Tárlatvezetést tartottunk pedagógusoknak.

21 oktatási intézménnyel álltunk kapcsolatban, valamint 8 nyári tábor számára szerveztünk programot a múzeumban.

Több alkalommal fogadtunk közösségi szolgálatot végző diákokat: feladatuk a múzeum szakmai munkatársainak munkájában való közreműködés (kiállítás-rendezés, múzeumpedagógiai foglalkozás előkészítése). A múzeum huszadik születésnapjához kötődően diákokkal készítettük el az „Ez víg város...” c. videó-sorozatot, melyben Miskolc színháztörténeti helyeit kerestük fel, s idéztük meg a magyar színházművészet nagyjait.

MISKOLCI GALÉRIA

A tárgyév alatt nagy projektünk volt a **Kövesi István Titkos Gyűjteménye** című kiállítás, amely az első félévben szerepelt a Galériában. Három korosztályra készült foglalkozás hozzá, óvodások, általános és középiskolások számára. Ezen felül a Zórád Ernő képregény-rajzoló kiállításához, a Magyar Animáció 100 kiállításához és a Weöres Sándor 100 (PIM) kiállításához készült múzeumpedagógiai foglalkozás. Utóbbihoz ETŰD címmel – Irodalmi és képzőművészeti diákpályázat is kapcsolódott, tucatszámú iskola részvételével.

A nagy Kunszt Kortárs Képzőművészeti tanulmányi Múzeum tavalyi, 15-ik programja a Nőttön-nő címet viselte. Ez a tartalom töltötte be a Múzeumok éjszakájának programjait is, ahol gyermekfoglalkozások mellett kortárs művészeti akciót, performanszt, ismeretterjesztő előadást és felnőtteknek szóló foglalkozást szerveztünk.

Ezt a tanulmányi kiállítás beaválogatták **2016 tíz legjobb képzőművészeti kiállításai** közé, ahol a lista élén a Picasso kiállítás szerepelt. Ez azért is fontos számunkra, mert a Kunszt korábbi múzeumpedagógiai nívódíja már igazolta módszertani jelentőségét és most ez a szakmai elismerés az újszerű kiállítási megközelítést is igazolja.

A Kunsztban vendégül láttuk a PIM - Mesemúzeumának kollektíváját, akik látogatásuk során a tanulmányi múzeumunk módszertanával ismerkedtek meg.

A Múzeumok Őszi Fesztiválján belül, a Nagy Rajzolás Napján a résztvevők a „Járat” című kiállításban 150 év távlatából, kortárs művészeti reflektálások segítségével szokatlan módon idézhették fel a régi történetet, és saját ötleteik alapján újra gondolhatták és megtervezhették a miskolci metrót. A játékos megvalósítás közben valós helyzetben és céllal lehetett kipróbálni a vázlatrajzolás, piszkozatkészítés különféle céljait és technikáit, valamint hogyan viszonyul a rajz szerepe a tudományos munkában, a kutatásban.

Új elem a múzeum életében a nyári táborok megszervezése. A nyári táborok koordinálása két turnusba történt. Az egyhetes gyermektábor a múzeum kiállításaival ismertette meg az érdeklődőket játékos, kreatív formában. A gyerekek naponta más helyszínen és más témával találkoztak a régészet, a természettudomány, a színháztörténet, a képzőművészet tárgykörében és sok-sok érdekességet tudtak meg a múzeumról is.

(Hogyan működik egy vulkán? Hol találkozunk ásványokkal a mindennapi életünkben? Éltek-e dinók a Pannon-tó partján? Hogyan készült a miocén időszi kiállítás? Zenél-e a színházi fényorgona? Miről vallanak a legyező-nyelv titkai? Hogyan kell olajfestékekkel festeni? Vajon mi az a monotípiá és a fotogram? Hogyan zajlott az élet a jurtában? Milyen ételeket fogyasztottak honfoglaló elődeink?)

A tábor helyszínei a Herman Ottó Múzeum mindig más épületei voltak, valamint szerveztünk egy lehetőséget a Diósgyőri várakban „régészkedni”.

A második félévben a Képtár „Puttójárat” című kiállításán voltak foglalkozások minden korosztálynak. A zömében általános iskolások mellett, kezdő próbálkozásnak felnőtteknek szóló programot is hirdettünk. Egy tantestület és tucatnyi nyugdíjas klub vett rajta részt, amely biztató a jövőre nézve.

Ebben a programban hangsúlyosan szerepeltek hátrányos helyzetű tanulók, (több, mint 330) akiket a Premier Alapfokú Művészeti Intézmény hozott el azokból a vidéki iskolákból, ahol munkájukat végzik.

	<i>2015. tény</i>	<i>2016. terv</i>	<i>2016. tény</i>
A gyűjteményre és a kiállításokra alapozott múzeumpedagógiai foglalkozások és a foglalkozások résztvevőinek száma (db/fő)	499/10.068	530/11.000	332/8274
A honlapon elérhető múzeumpedagógiai foglalkozások száma (kiemelten a kerettantervhez illeszkedő foglalkozásokra) (db)	43	50	34

A tárgyévben kiadott múzeumpedagógiai kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma (db db db)	1/100/191	2/500	1/200/100
Iskolai tehetséggondozást segítő programok és a programok résztvevőinek száma (db fő)	59/238	50/200	26/324
A korai iskolaelhagyás csökkentését segítő programok és a programok résztvevőinek száma (db fő)	1 db/8 fő	2/20	22/187
Iskolai közösségi szolgálat kapcsán köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma a tárgyévben, valamint összesen (db db), illetve az iskolai közösségi szolgálaton résztvevő diákok és az általuk a múzeumban eltöltött órák száma (fő óra)	30 fő/50 óra	30/50	7/14/85

3. Oktatási tevékenység:

Felsőoktatási intézményekkel megvalósult együttműködés, különös tekintettel a tehetséggondozásra, illetve korai iskolaelhagyás csökkentésére az elmaradott térségekben

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Felsőoktatási tevékenységben oktatóként résztvevő munkatársak száma (fő)	3	3	4
Felnőttoktatásban oktatóként résztvevő munkatársak száma (fő)	1	1	Nem valósult meg
A múzeum által akkreditált képzések és a képzések résztvevőinek száma (db fő)	1 db / 15 fő	1 db / 15 fő	Nem valósult meg

4. Hozzáférés:

a) Kutatószolgálat tevékenységének bemutatása

Elkészítettük a kutatószolgálat egységesítésének szabályzati alapjait. (új ügyrend és új SZMSZ tervezete), de létszám gondok miatt a 2016-os év folyamán továbbra is gyűjteményenként külön-külön zajlott a kutatók fogadása, és a kutatási folyamatok adminisztrációja (engedélyek, közlési szerződések, reprográfiai szolgáltatások). A leendő gyűjteményi főosztály létrehozásával tudjuk majd az egységes kutatószolgálatot megteremteni.

ÁSVÁNYTÁR

Külsős kutatók számára az Ásványtár ásványgyűjteményének, valamint könyv-, folyóirat- és különlenyomat-gyűjteményének hozzáférése előzetes bejelentkezés után biztosított. Egyes területek ásványainak jobb megismerése végett ásványgyűjtők is gyakran keresik fel a tárat. A kutatók és gyűjtők fogadását Fehér Béla és Kereskényi Erika látja el.

A gyűjteményt egyetemi szakdolgozatok és tudományos diákköri dolgozatok készítéséhez is hasznosítják. Így ebben a szemeszterben Majoros Livia és Demeter Péter egyetemi szakdolgozatához, illetve Patócs Dóra középiskolai tudományos diákköri dolgozatához tanulmányozták a témába vágó példányokat.

FOTÓ-NEGATÍVTÁR (Felelős: Szentesi Edina, Balog Attiláné)

A gyűjteményben folyamatos a kutatószolgálat. A kutatók kiszolgálására többféle módon kerül sor; a személyes megkeresések mellett levelezés útján vagy internetes levelező program igénybevételével, illetve telefonon is folyamatosan kérnek és kapnak szakmai segítséget és információkat. A kutatószolgálat idején lehetőség nyílik számítógépes nyilvántartásból összeállítható adatbázis leválogatására és tárgyszólisták készítésére, illetve ezek interneten történő elküldésére; ezenkívül a negatívanyag előkészítése, bemutatása és a megrendelésre kerülő darabok kiválogatása történik a gyűjteményben.

Ebben az évben 133 darab, különböző témájú lista összeállítására került sor 49 alkalommal 31 külső és 18 múzeumi kutató számára. A listák alapján 8446 darab negatív, digitalizált felvétel, pozitív nagyítás és leíró karton megtekintése, a gyűjteményből való kivétele és visszarendezése történt meg.

FOTOGRAFIAI GYŰJTEMÉNY (Felelős: Szentesi Edina)

A gyűjteményben a 2015. év folyamán 10 alkalommal 10 külső kutató kiszolgálására került sor, melynek során 404 darab műtárgy, fénykép, kézirat vagy egyéb fotográfiával kapcsolatos dokumentum és tárgy megtekintése, a gyűjteményből való kivétele és visszarendezése történt meg.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

A Herman Ottó Múzeum Képzőművészeti Adattárában folyamatosan működik a kutatószolgálat, melynek igénybevételéhez előzetes bejelentkezés szükséges. A személyes megkeresések helyett egyre inkább elektronikus levelezés útján kérnek információkat a kutatók (tudományos munkatársak, szakdolgozók). Az év folyamán 20 alkalommal történt kiszolgálás, melynek során – a vonatkozó adattári iratanyagok mellett – közel 300 műtárgy került előkészítésre. (Felelős: Pirint Andrea, Szabó Tünde). Jelentős módon megnövekedett a kért műtárgyfotók száma, amit a fotólaborunk modernizálása és a fotós munkatársunk mellé egy segítő beállítása mellett kezelni is tudtunk.

NÉPRAJZI TÁR

A kutatószolgálat mindhárom gyűjteményi egységre kiterjedt: tárgyi gyűjtemény, adattár, népi építészeti archívum. A kutatók fogadása, kiszolgálása előzetes időpont egyeztetés alapján, bejelentkezéssel történt (a feladatot ellátta: Barsi Csaba).

TÖRTÉNETI TÁR

A tárgyi- és dokumentumgyűjteményekben egyaránt folyamatos volt a kutatószolgálat. A kutatók fogadása, kiszolgálása előzetes időpont egyeztetés alapján, bejelentkezéssel történt (a feladatot ellátta: Hazag Ádám).

RÉGÉSZETI TÁR

A Régészeti Tárban jelentősen megnövekedett a kutatók száma: 37 fő összesen 80 alkalommal kutatott a régészeti adattárban ill. gyűjteményben. A feldolgozatlan anyagok közkinccsé tételének kérdését egyetemi szakdolgozók bevonásával is igyekszünk megoldani, ami jelentős módon növelte a kiszorgálandó kutatók számát. A karosi honfoglaló temetők Miskolcon őrzött régészeti anyagának közkinccsé tétele során elektronikus úton is szolgáltunk adatokat. A kért tárgyfotók száma e területen is megnövekedett.

b) Múzeumi könyvtár tevékenységének bemutatása

<i>Feladat</i>	<i>Felelős</i>	<i>Határidő</i>	<i>A teljesülés státusza</i>
gyarapítás, feldolgozás	Hideg Lórántné, Szakács Róbert	folyamatos	teljesült
tájékoztatás, olvasószolgálat	Hideg Lórántné, Szakács Róbert	folyamatos	teljesült
könyvtárközi szolgáltatás	Hideg Lórántné, Szakács Róbert	folyamatos	teljesült
könyvheti rendezvény	Hideg Lórántné	2016. június 9.	teljesült
virtuális kiállítás	Hideg Lórántné	2016. május 31.	teljesült
katalógus-építés	Szakács Róbert	folyamatos	teljesült
honlapgondozás	Hideg Lórántné	folyamatos	teljesült

reprográfia	Szakács Róbert	folyamatos	teljesült
publikáció	Hideg Lórántné	2016. december 31.	teljesült
kiadványcsere	Szakács Róbert	folyamatos	teljesült

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma (fő db)	166 fő/209 alkalom	170 fő/210 alkalom	149 fő/195 alkalom
Múzeumi könyvtár használóinak száma és a múzeumi könyvtárlátogatások száma (fő db)	168/1205	170/1230	166/1187
Honlap-látogatások száma	Facebook: 10.000	Facebook: 10.000, Honlap: 10.000	Facebook: kb. 10.000

5. Módszertani szolgáltatások:

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Szaktanácsadások száma (múltárgyvédelmi és állományvédelmi, gyűjteménykezelési, digitalizálási, valamint múzeumpedagógiai és közönségkapcsolati tevékenység körében)	165	150	169
Módszertani műhelygyakorlatok száma (múltárgyvédelmi és állományvédelmi, gyűjteménykezelési, digitalizálási, valamint múzeumpedagógiai és közönségkapcsolati tevékenység körében)	12	8	8

Állományvédelmi szaktanácsadások (Felelős: Szentesi Edina)

A helyszíni bejárások alatt szóbeli szaktanácsadásra és napló készítésére minden 2016-ban felkeresett intézményben sor került, amelyek közül 29 helyszínen (azaz 29 alkalommal 36 intézményi egységre és/vagy telephelyre vonatkozóan külön-külön) a felmerült problémák kezelésére kidolgozott javaslatok és/vagy stratégiák a naplóban írásban is rögzítésre kerültek.

A naplóban leírt szaktanácsokon felül az év folyamán további 14 esetben (témában) kértek a megye területén található, működési engedéllyel rendelkező, különböző szakmai besorolású muzeális intézményekben dolgozó kollégák állományvédelemmel kapcsolatos szaktanácsokat; vagy igényelték különféle írásos dokumentációk elkészítését a munkájuk közben felmerült gondjaik megoldása érdekében, vagy pályázatkészítéssel összefüggésben. Valamint előfordultak olyan esetek is, amikor gyűjteménnyel már igen, de működési engedéllyel még nem rendelkező intézményben dolgozó kolléga; illetve magánszemély kért szakmai segítséget.

Az ilyen jellegű szaktanácsadások dokumentálása külön, a Herman Ottó Múzeum által összeállított űrlap segítségével történt.

A 2016-ban elvégzett módszertani műhelygyakorlatokról L. 1A melléklet.

Az állományvédelmi felelős helyszíni bejárásairól L. I.B. melléklet.

II. Kiállítási tevékenység

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Állandó kiállítások száma és látogatószáma (db fő)	11 db 57.699 fő	11 db 55.000 fő	11 db 61.370 fő
Időszaki kiállítások száma és látogatószáma saját épületben (db fő) más intézményben (db fő) külföldön megrendezett (db fő)	90 db 2 /7.054	64 db 30.000 2/ 7.000	62/38.878, 4 / 22.764, 1/18.000- 1/750
Vándorkiállítások száma és látogatószáma hazai (db fő) külföldön megrendezett (db fő)	5/13.815, 1 (3 helyszínen, 2.854	3, 6 helyszínen/ 9.500 fő	2/2332, 4/11.443
Befogadott kiállítások száma és látogatószáma (db fő)	Hazai 6/7.052, Külföldi: 1/81	Hazai: 13/13.700, Külföldi: 4/2.000	2/2500
A nemzetiségek anyaországában megrendezett kiállítások száma és	1/743	1/450	---

látogatószáma (db fő)			
Virtuális kiállítások száma és látogatószáma (db fő)	3/--	3/--	2
A hozzáférhető műtárgyállomány mutatói: teljes műtárgyállomány száma (db) kiállításban, látványtárban, tanulmányi raktárban bemutatott tárgyak száma (db) interneten hozzáférhető tárgyak száma (db) a teljes műtárgyállomány és a fentiek értelmében hozzáférhető műtárgyállomány aránya (%)	358.407 db + 1.7 millió leltározatlan régészeti lelet, 13.597 db 3.7 % (a leltározatlan régészeti leletek nélkül)	360.000 db + kb. 1.85 millió leltározatlan régészeti lelet, 14.500 db 4.02 % (a leltározatlan régészeti leletek nélkül)	359.093 db + kb. 1.9 millió leltározatlan régészeti lelet, interneten és kiállításokon együtt: 75.028 db
A tárgyévben megjelent tárgykatalógusok és kiállítási vezetők száma (magyar és idegen nyelven), példányszáma és a hasznosított példányok száma (db db db)	2 db (1/1500 példány, 1 online webes katalógus)	2 db 1000 példány, 1000 hasznosítva	1 db 600 példány 300 hasznosítva
Múzeumpedagógiai foglalkozással kiegészített kiállítások száma	20	20	18

a) Az intézmény 2016. évi kiállítási tevékenységének szöveges bemutatása, illeszkedése az intézmény küldetésnyilatkozatához és középtávú kiállítási stratégiájához.

A Herman Ottó Múzeumban 2016. évben 8 kiállítóhelyen rendeztünk többféle műfajú időszakos kiállítást, melyek fenntartási idejét ebben az évben már megnöveltük, ezzel is csökkentve azok még mindig viszonylag nagy forgási sebességét. Az intézményi széles spektrumú tudományos és művészeti területet érintő lefedettségéből adódóan a kiállítások is igen változatos témakörökben fogalmazódtak meg. Bizonyos – főképp társszervezésben megvalósuló – tárlatok esetében a bemutatási idő a partnerekkel való megegyezés eredménye, azok egyéb más elkötelezettségeinek függvényében, így pl. az Animáció és a Weöres 100 kiállításokat, bár igény lett volna rá, nem tudtuk hosszabb időre kiállítani. A saját készítésű, saját szervezésben megvalósuló tárlatok esetében azonban már érződött a **hosszabb fenntartási időre vonatkozó törekvés**. Így a Papszeri Kiállítóhely néprajzi témájú tárlatai, 56 Miskolc c. kiállítása, valamint a Thália-ház időszakos kiállításai már ennek jegyében lettek tervezve, s a tárlatokra épülő múzeumpedagógiai foglalkozások is hosszabb időtávban valósulhattak meg. A kiállítások hosszabb élettartama alatti folyamatos látogatói jelenlétet a kiállításokhoz **kapcsolt közművelődési rendezvények**, ismeretterjesztő előadások vagy más közönségprogramok biztosították. Az újrarendezett színészmúzeumi állandó kiállítás promócióját 2017-ben folytatjuk, hiszen a kiállítást csak novembertől láthatta a közönség. A Herman Ottó Múzeum 10 házából 8 a nagyközönség számára is nyitott. E 8 ház eltérő kiállítási és közönségkapcsolati profillal a városlakók és az idelátogatók széles rétegeit

szolgálja ki. Egymással való összevetésük hamis eredményeket mutathat. Az országos, sőt nemzetközi érdeklődésre is számot tartó hangsúlyos kiállításaink, mint a Pannon-tenger Múzeum, a Képtár, az „ElitAlakulat” magas látogatatszámot hoznak, ugyanakkor a kevésbé látogatott kiállítással bíró Feledy-házban olyan, a múzeumhoz kapcsolódó közösségi tevékenység zajlik, mely jelentős módon hozzájárul ahhoz, hogy a múzeum ne csak a diákok vagy a turisták, de pl. a szépkorúak számára is otthont jelenthessen.

A házaink profiljának az összetettsége – az emlékháztól a látogatóközpontig – nagyon gazdag múzeumi programlehetőséget biztosít. A múzeum két kiállítóhelye szempontjából azonban e rendszeren változtatni kell: a kiállítások rendezésén és a közönségprogramok szervezésén túlmutató helyzetmegoldást is eszközölni kell. A Petró-ház látogatottsága a Szalay-életmű bemutatása ellenére sem optimális, a házban található múzeumi lehetőségek differenciáltsága, csak egy bizonyos érdeklődésű közönség érintettsége azt vetíti elő, hogy a ház profiljának átgondolása 2017 egyik fontos - és nem csak a kiállítási és közönségkapcsolati tevékenységeket érintő – feladat. **A Szalay-életmű másfajta, interaktívabb, modernebb, jobban a mai korra reflektáló bemutatása** akár más kiállítási helyszínen is megvalósulhat. Ideológiájában ez törést nem okozna, hiszen a házban Szalay Lajos sosem lakott – tőle pár méterre található az „eredeti” lakóház – s a ház tulajdonképp Petró Sándor orvos-műgyűjtőhöz kapcsolható, akinek gyűjteménye viszont itt nem látható. Szalay Lajos életművének méltó bemutatása múzeumunk szívügye, e fontos kérdésben szeretnénk körültekintően eljárni. Az életmű miskolci kötődése okán a múzeum feladata, hogy azt a későbbi generációk számára is feldolgozható, érthető és élményszerű módon prezentálva őrizze meg és adja át.

A Feledy-ház kiállításának látogatottsága ugyan elmarad a többi házétól, itt ugyanakkor igen erős a helyi kulturális önszerveződés, amely mintegy bekapcsolja a házat Miskolc művészeti közéletébe. Az itt található kiállítások is inkább a helyi, aktív művészek bemutatását, vagy a már elhunytakra való emlékezés lehetőségét teremtik meg. A ház elsősorban közművelődési tevékenységében ér el jelentősebb eredményeket, közönsége elsősorban a helyi kultúra, művészet iránt érdeklődő középkorú vagy annál idősebb réteg, sok esetben olyan művészetbarátok, akik maguk is kulturális intézményekben dolgoztak, a fiatal értelmiség. A közoktatási vagy felsőoktatási intézmények diáksága itt alul reprezentált. 2017-ben szeretnénk a ház nyitva tartási idejének megváltoztatásával és újabb szolgáltatások bevezetésével a látogatottságot növelni. A Feledy-ház köre által képviselt értékek Miskolc kulturális közéletének szerves részét képezik, melynek megőrzése és további gyarapítása múzeumi küldetés is.

A Miskolci Galéria épületében az év elejétől a múlt évről áthúzódó Remekművek Aba-Nováktól Zifferig- Kövesi István titkos gyűjteménye c. tárlat volt látható, amelyet az eredeti tervek szerint június végéig láthatott a közönség, s amely tárlatot a nagy sikerre való tekintettel augusztus végéig meg is hosszabbítottunk. A gyűjtemény tematikus – hívószavakra épülő – bemutatása markánsan meghatározta a ház 2016. évi kiállítási arculatát. Mivel e gyűjtemény tartalmaz nem csak klasszikus festészeti munkákat, de jó pár 20. századi művet is, amelyek az avantgarde-hoz köthetők, a ház más részeiben kiállított kortárs képzőművészeti

kiállítások ezzel az anyaggal teljes mértékben összhangban voltak, sőt, a kortárs alkotók neo-avantagard ihletettséggű alkotásainak előfutáraiként érdekes időutazás részesei is lehettek a látogatók.

2016-ban a kiállítások tervezése terén is megindult egy olyan folyamat, amely erőteljesebben irányul **a saját múzeumi értékek (gyűjtemények) bemutatására, vagy a város életének jelentős eseményeit érintő feldolgozására**, bemutatásra, ezzel is nyilvánosságot teremtve a témának. Fontosnak tartjuk, hogy a helyi közönség ismerje az őt körülvevő értékeket, s a városba látogatók számára ezen értékek megmutatása is megtörténjen. Éppen ezért folyamatosan készítünk olyan tárlatokat, amelyek fókuszában Miskolc, a város története, az itt élő ember és a helyi sajátosságok, a kulturális örökség áll. E törekvés hozta létre a **szubjektív várostörténetet** bemutató Bennem élő Miskolc c. fotókiállítást (Kiss Tanne István), a „számozott utcákat” a „miskolci gettót” festményeken bemutató Bálint István tárlatot, de a Mikor még primadonna voltam vidéken c. és a Latinovits Zoltán miskolci éveit átfogó színháztörténeti tárlatokat is. Emiatt jött létre a Járat címet viselő – a Magyar Képzőművészeti Egyetem Kurátori Iskolájával közösen szervezett – a miskolci metró elfeledett terveit feldolgozó képzőművészeti tárlat, valamint a Miskolci Művésztelep beszámoló kiállítása is. Az októberben megnyílt 56 Miskolc – A forradalom emlékezete című tárlatot is ebben a sorban kell megemlíteni.

Az volt a szándékunk, hogy **az állandó kiállítások látogatottságát** ne csak megtartani, de **növelni** is tudjuk. Ez a törekvésünk teljesült. Az állandó kiállítások közül a Thália-ház (színészmúzeum) tárlata részben megújult. Kondor Béla életművét bemutató kiállításunk is új koncepció – Koffán Károly gyűjteménye - alapján, újabb, a művész munkássága szempontjából is izgalmas elemekkel bővült, a Szemere-kiállításban a nemzeti arcképcsarnok portréinak részbeni cseréje és izgalmas enteriőr tárlatok vezettek az állandó tárlat megújulásához. A Képtárban az ott található időszak kiállítás apropóján is elidőztek a látogatók – bár ennek látogatottsága kissé csökkent -, a Pannon-tenger Múzeum Óserdei ösvényeken és Kárpátok ásványai kiállításai továbbra is a legnépszerűbbek, ezekben változás 2017-re, az új időszak tárlat megnyitásával várható.

b) Kiemelt kiállítások

A Herman Ottó Múzeum 2016. évi újonnan készített kiállításaival több célunk volt: A Kárpát-medence viseletei-c. tervezett nagy TOP-os fejlesztésünk előkészítéseként valósítottuk meg a Gyűjtők és gyűjtemények sorozatban Joó Csaba viseletgyűjteményének bemutatását a papszeri öreg múzeumépületben. A kiállításához kapcsolódó közművelődési rendezvények, pályázatok segítségével közüggé kívánjuk tenni a viselettár leendő fejlesztéseit. A diákok számára kiírt divattervezési pályázattal, aminek alapja a múzeum kiállítása és a múzeum gyűjteménye, hangsúlyozni kívántuk, hogy a városlakók mindennapi élete is kapcsolható a múzeum gyűjteményéhez. Ugyanezt a célt szolgálta Kövesi István Titkos gyűjteményének a bemutatása a Miskolci galériában, ami megalapozza a múzeum tervezett, a város TOP-os fejlesztései kapcsán megvalósuló nagy képzőművészeti kiállítását, valamint segít pozicionálni a városlakók számára a Galéria épületét.

Az intézmény hagyományaihoz tartozik a korábban nívódíjjal elismert Nagy Kunszt múzeumpedagógiai kiállítás, valamint a több évtizedes múltra visszavezethető Téli Tárlat, ami a régió alkotóinak egyik legrangosabb bemutatkozási helye. A múzeum nemzetközi kapcsolatait, a magyar képzőművészek nemzetközi pozicionálását pedig az Ezüst Négyszög-c. kiállításorozat szolgálja. A meglévő kiállításaink életgörbéjének meghosszabbítását szolgálta a Pannon-tenger Múzeum épületében a Föld legmélyebb száraz lábbal bejárható barlangjának magyar kutatók általi felfedezését szolgáló, vándoroltatható kiállítás.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Kövesi István titkos gyűjteménye	Pirint Andrea	Augusztus 30.	teljesült, Miskolci Galéria
Gyűjtők és gyűjtemények sorozat	Mlakár Zsófia, Viszóczky Ilona	folyamatos	teljesült, Papszeri Kiállítóhely
Nagy Kunszt múzeumpedagógiai kiállítás	Éliás István	folyamatos	teljesült, Miskolci Galéria
Ezüst Négyszög	Kákóczki András	————— <i>július</i> —————	teljesült, Miskolci Galéria
Dinók földjén	Szolyák Péter	Szeptember	2017-re tervezett
<i>Inverse Everest</i>	Szolyák Péter	November-december	teljesült
Téli Tárlat	Kákóczki András, Madarász Györgyi	December	teljesült, Miskolci Galéria
A „Pannon-tenger Múzeum” kiállítási épület állandó kiállításai a látogatószám, kapcsolódó rendezvények és megítélés szempontjából a megelőző két évben kimagaslóan teljesítettek, ennek ellenére csökkenő tendencia volt érezhető az érdeklődésben. A 2016. évre kiemelt feladatnak tekintettük egyrészt, hogy a továbbra is üzemelő állandó kiállítások felé fenntartsuk a közönség	Szolyák Péter	2016. december 31.	A dinoszauruszok világa-c. kiállítás megvalósítását pénzügyi okok miatt 2017-re ütemeztük.

<p>érdeklődését, megegerősítjük bizalmát (elsősorban a kapcsolódó programok bővítésével és a kiforrottabb kommunikációval), másrészt egy új, közkezdvelt témájú állandó kiállításal (Dinók Földjén – MezoZOOikum) minden korosztályra vonatkoztatva legalább megkétszerezzük a látogatószámot. Mindhárom állandó kiállítás szervesen illeszkedik a Herman Ottó Múzeum azon hosszú távú tervéhez, hogy a természettudományos gyűjtő és kutatómunka kiteljesedjen a paleontológia és a földtudományok egyéb, közvetlenül kapcsolódó ágai irányában.</p>			
--	--	--	--

Állandó kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):

Kiállítás címe	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Herman Ottó Múzeum Képtára	4332	5000	1373
Szász Endre Gyűjtemény	2225	2000	1303
Óserdei ösvényeken – A bükkábrányi mocsárciprus-erdő és kora	19325	20000	17.203
A Kárpátok ásványai	19325	20000	17.203
„Egy miskolci nemes az országos politikában – Szemere Bertalan pályaképe és pályatársai	9000	9000	8180
„ElitAlakulat” – honfoglalás kori állandó kiállítás	9000	9000	8180
„Dicsőség nincsen, csak	2978	3500	4668

kötelesség” Herman Ottó élete és munkássága			
Kondor Béla "Emberek és Angyalok"	1200	1500	2040
„Hódolván Tháliának” (Thália-ház)	9241	10000/8000	7962
„Ez víg város...” (Thália-ház)	-	-	2 214
Szalay Lajos emlékkiállítás (Petró-ház)	1018	1000	560
Feledy Gyula emlékkiállítás (Feledy-ház)	2004	1000	1992

Áthúzódó saját időszakos kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):

Kiállítás címe	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Kövesi István titkos gyűjteménye	300	10000	11354
MÁS/VILÁG	2632	5000	6022
Csárdáskirálynő 100	1200	1300	1767
Nagy Kunszt – Riport	1636	1650	2436
Seres László	547	600	630
Vidékibbek	2598	2600	2598
Murvai György kiállítása	943	1000	1010
Mester és tanítványa	186	200	201
Gaál-Kopasz-Szurcsik	1458	1500	2258
Ádám János	556	600	1356
Szállj velünk! – Puttójárat	4332	2000	1373
Az éltető talaj	–	–	1610

Új saját időszakos kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):

Kiállítás címe	2016. terv	2016. tény
Horváth Kinga kiállítása	1500	2529
Lőrincz Róbert kiállítása	500	390
Zórád Ernő kiállítása	900	1305
Torok Sándor emlékkiállítása	500	1305
Illusztori – Szalay Lajos	500	560
Kő Pál kiállítása	500	607
Gyűjtők és gyűjtemények sorozat 2. Nyiss ajtót a barkóságra!	2000	336
15. Nagy Kunszt	1500	3295
Mikor még primadonna voltam vidéken –	1500	1228

Koronkay Rózsi jelmezei és szerepei		
„Ilyen nagy szerelem...”	700	1076
Sprok Antal kiállítása	300	
Légyott	500	913
Téli tündérgert	800	1214
Varga Dóra kiállítás	300	3295
eM – Miskolci fiatalok a művészeti felsőoktatásban	500	3295
Csabai Renátó kiállítása	300	240
Ágotha Margit kiállítása	300	328
Bennem élő Miskolc – Kiss Tanne István fotókiállítás	1000	415
'56' Miskolc – A forradalom emlékezete	1000	943
Könyvillusztrációk – Komlódi Judit	300	280
Gyűjtők és gyűjtemények sorozat 3. Egy vasárnap délután, felöltöztem nagy cifrán...	2500	1172
Nagy Gy. Margit	300	313
Choma József kiállítása	300	319
Pálfalusi Attila és ifj. Pálfalusi Attila közös kiállítása	500	1170
Animáció 100	1000	862
Árnycépek	300	140
Weöres Sándor kiállítása	500	969
XV. Miskolci Művésztelep beszámoló kiállítása	300	310
16. Nagy Kunszt	1500	969
Gyűjtők és gyűjtemények sorozat 4. Ünnepi textilek a falusi háztartásokban	2000	1272
Borgó és Sánta Csaba kiállítása	500	750
Somogyi Győző tárlata	300	298
20 éves a miskolci Színészmúzeum! – „Ez víg város, itt jó lesz nekünk!”	3000	4431
A Magyar Képzőművészeti Egyetem Kurátori Iskolájának tárlata – Járat	300	534
Vidéki szelep II.- Zsiga László	300	326
Bálint István kiállítása	300	431 (a beszámolási időszakban még tartott)
Korkos Jenő emlékkiállítás	300	115 (a beszámolási időszakban még tartott)

XXIII. Miskolci Téli Tárlat	900	431 (a beszámolási időszakban még tartott)
Husárviséletek a Szemere-kiállításban	900	1353
Nemzeti arcképcsarnok képanyagának részleges cseréje a Szemere-kiállításban	900	1000
Inverse everest	1000	2363 (a beszámolási időszakban még tartott)
Barnáné Juhász Ildikó	500	414 (a beszámolási időszakban még tartott)

Országos és nemzetközi kiállítási programok keretében megvalósuló kiállítások látogatószámmal (saját épületben):

Kiállítás címe	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Ezüst Négyezőg		2000	959
Szabó Ottó képzőművész kiállítása		500	387
Vidéki szelep II. – Rovás		300	293
Az orosz színház lovagja		500	642
Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak		1500	1877
Keresztmetszet – Kárpátaljai művészek		500	1244
Simona Sturelová kiállítása a Kassai Löffler Múzeumból		400	1159
Operamesék papírszínházakban		1500	1159
16. Légyott – BARTÓK+		400	1159
Őseink nyomában – Régészeti konferencia poszterkiállítás		1000	655

Országos és nemzetközi kiállítási programok, vándorkiállítások, intézményközi kapcsolatok keretében megvalósuló kiállítások látogatószámmal (külső helyszínen):

Kiállítás címe	Helyszín	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Szász Endre alkotásainak vándorkiállítása	Sepsiszentgyörgy	-	500	710
Szász Endre alkotásainak vándorkiállítása	Csíkszereda	-	500	603
Mazsaroff Miklós	Szófia	-	450	750

emlékkiállítás				
Más/Világ	Krakkó	-	2000	2130 (még folyamatban)
Más/Világ	Varsó		7500	8000
„ElitAlakulat”	Kurultaj – Bugac		10000	18000
Míves kézműves örökség: a matyó népművészet	Jászberény	-	500	650
Rejtélyes várak nyomában „Újrahasznosított” erősségek Észak-Magyarországon	Sátoraljaújhely PIM- Kazinczy Múzeum		1000	264
Egyszer volt, hol nem volt...	Szerencs Zempléni Múzeum		8000	2200

Befogadott időszak kiállítások felsorolása látogatószámmal

Kiállítás címe	2015. tény	2016. terv	2016. tény	Felelős
Kortárs lengyel üvegművészet. A krosnói múzeum vendégkiállítása	-	400	743	Pirint Andrea

c) *Látogatottság:* (a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet alapján)

A Herman Ottó Múzeum 7 csodája projekthez kapcsolódó Múzeumi Bérlet konstrukcióval a múzeumlátogatás formája megváltozott. A kedvezményes jegyek mellett egyre többen vásárolnak múzeumi bérletet, ami összességében öt múzeumi élmény megélését teszi lehetővé a diákok számára. A bérlet vásárlás nem csak az iskolák, de az iskolai közösségeket támogató vállalkozások számára is kedvező lehetőséget jelent. Összességében ez a változás a diák látogatók számának jelentős növekedését eredményezte.

A látogatószám az előző évhez képest 6 százalékkal növekedett. E növekedés mellett a bérletes konstrukciónak köszönhetően meg tudtuk tartani a fizetős látogatók számát, azaz az ingyenes látogatószám növekedése nem a fizetős látogatószám rovására történt.

Mutatók	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Összes látogatószám	57699	60000	61370
ebből: teljes árat fizető látogató	5344	6000	4535 egyedi
kedvezményes árat fizető	21799	34000	18721 <u>830x5=4150 bérletes</u> 22871
ingyenes	29423	20000	33964
ebből: diák látogatók	15020	18000	20056
ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	5%	10%	15%

d) A muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (XI.24.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján nyújtandó kedvezménynek a muzeális intézmény által meghatározott napjai, havi bontásban.

e) Nyitva tartás: 308 nap/év (az ünnepi nyitva tartás jellemzői)

A Herman Ottó Múzeum kiállításai látogathatók voltak az alábbi ünnepnapokon:

Nyitva tartottunk az ünnepnapokon: március 15, augusztus 20, október 23. Továbbá március 27 (húsvét vasárnap), május 16 (pünkösd hétfő) napokon.

2, November 6, December 4. Nyitva tartás: 308 nap/év. (az ünnepi nyitva tartás jellemzői)

f) A látogatószám növekedését és a múzeumi szolgáltatások minőségét elősegítő új kezdeményezések, szolgáltatáscsomagok és készpénzkímélő eszközök

A látogatószám növelésére vonatkozó erőfeszítések egy igen összetett és összehangolt folyamat részei. 2016-ban e téren nagy **segítséget kaptunk a helyi turisztikai desztinációs menedzsmenttől**, a velük való együttműködés a múzeum számára több szempontból is hasznos. A múzeum turisztikai attrakcióként történő definíciója a látogatókkal való munka megközelítését is átrendezi. A látogató inkább fogyasztó, a rá aktuálisan érvényes kritériumok szerinti viselkedéshalmazzal. A múzeumi közönségkapcsolattal foglalkozó munkatársak pedig másféle szempontrendszer szerinti kihívásnak is meg kell feleljenek. A legfontosabb a megközelítés változásában az, hogy a látogatószám növeléséhez szükséges információ már nem csak a közgyűjteményi, a közművelődési, a konkrét művészeti vagy tudományos körökből érkezik, hanem előtervezhető a turisztikai trendek ismeretében. A turisztikai előirányzatok, a vendégéjszakák növelésének szándéka feladatot ad a múzeum számára is. Figyelemmel voltunk már 2016-ban is a **hosszú hétvégék** alakulására, megpróbáltuk a

programokat a **megváltozott utazási szokások** függvényében is tervezni. **Kapcsolódtunk több országos promócióval bíró eseményhez:** Mozaik Múzeumtúra és helyi népszerű rendezvényekhez, fesztiválokhoz: CineFest, Bartók+Miskolci Operafesztivál, Miskolci Sörfesztivál, Kocsonyafarsang.

Együttműködő **partnereket kerestünk** (Miskolci Kalandpark Kft, Lillafüredi libegő Park, Aranykorona Szálloda és látványpince, Tókert Panzió Lillafüred), akikkel közösen szabadidős programcsomagokat dolgoztunk ki, első körben osztálykirándulásokra, iskolai csoportoknak, tanulói közösségeknek.

Az év második felétől bővítettük a **bérletrendszerünket** is: megjelent a Herman Ottó Múzeum 7 csodája elnevezésű múzeumpedagógiai bérletünk, a Művészet és Tudomány bérlet, amelyet kifejezetten a Petró-ház és Feledy-ház közönségének ajánlottunk, emellett a Hungary Card-al két bérletkonstrukciót is kifejlesztettünk annak érdekében, hogy a kártyával rendelkezők többféle múzeumi lehetőségből választhassanak. A MIDMAR Nonprofit Kft. dolgozta ki a Miskolc Pass kártyát, amely 2016-tól diák változatban is kapható. A kártyával a Miskolcra érkezők többféle szolgáltatást vehetnek igénybe. A kártya múzeumunk számára azért is fontos, mert minket nem érint az országos múzeumok látogatását megkönnyítő vasúti ingyenesség, így helyben kell olyan lehetőséget kínálni, amellyel az egyenlőtlen piaci feltételek mellett is vonzóvá tudjuk tenni ajánlatunkat. A Pass kártya időtartamra váltható, a városban történő tartózkodás tervezett mértékéhez képest 24,48,72, 120 órára. Többféle akció kapcsolódik hozzá, jól reklámozott, rugalmas felhasználást lehetővé tévő, vásárlási lehetőséget is magába foglaló konstrukció.

A látogatószám növelésére vonatkozó terveink középpontjában a költségkímélő eszközök álltak. Az embert a múzeumi középpontba helyező gondolkodásunk elsősorban a social média eszközeire alapozott, hiszen a múzeumi látogató, felhasználó, az internetes közösség aktív tagja, akivel kétoldalú kommunikáció valósítható meg. Herman Ottó Múzeumban lett „**A közönség kedvence**” az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága és a Néprajzi Múzeum által kezdeményezett, a 2016. évi Múzeumok Éjszakája – Hősök, felfedezők, újítók című pályaművét értékelő közönségszavazás szerint.

Szeretnénk, ha a közösségi oldalakon való jelenlétünk a spontaneitás látszatát keltve nem központilag tervezett és irányított ún. hivatalos oldalak működtetésében merülne ki, hanem ténylegesen a **párbeszédre** összpontosítana. Éppen ezért az intézményi/kiállítóhelyeket érintő oldalak mellett eseményeket is promóciózunk, csoportokat hozunk létre és kezelünk, vagy egy-egy témának szentelünk önálló megjelenést. Szívesen adunk híreket közlésre a miskolci turisztikai blog és oldal számára is (www.hellomiskolc.hu és <http://desztinaciomenedzsment.blog.hu/>). Hírlevelet szerkesztünk, amely kétheti gyakorisággal jut el több ezer e-mail címre, emellett honlapot is gondozunk: www.hermuz.hu, www.miskolcigaleria.ez, www.pannontenger.hu. Szerződést kötöttünk a www.programturizmus.hu oldallal, ahol minden fontos és aktuális programunk naprakészen olvasható. Jelen vagyunk a helyi sajtóban, online és offline felületeken, az országos sajtó ingerküszöbét azonban csak ritkán sikerül átlépnünk. Miskolcon villamosmegállóban,

buszmegállóban kialakított hirdetési felületeken is ajánljuk programjainkat, nyomtatott és elektronikus szóróanyagot küldünk a helyi szállásadóknak, iskoláknak, intézményeknek. Nagyobb eseményeink híreit Miskolc vonzáskörzetében is terjesztjük, a helyi napilag az Észak-Magyarország kiadójának terjesztésében.

A látogatószám növelése nem valósítható meg anélkül, hogy ne lennénk részesei különféle közösségeseményeknek és mi magunk ne hoznánk létre ilyeneket. Igen népszerűek a múzeum rendezvényei, a Szemere-szalon, az Operett-klub, az Emlékpróba, sok családot megmozgatnak a kézműves foglalkozással egybekötött családi napok (I. Aranyalma mesenap), fontos szerepet töltenek be az ismeretterjesztő előadások, mint pl. az Ásványok a mindennapokban címet viselő új kezdeményezés. Szívesen jönnek hozzánk más rendezvények szervezői, akik múzeumi helyszíneken valósítják meg saját programjaikat.

A miskolci színházmúzeum kiemelt eseménye volt ősszel az intézmény fennállásának huszadik évfordulója köré szervezett rendezvénysorozat, amelyben a legkisebektől az idősebbekig minden korosztályt megszólítottunk.

Fontosnak tartjuk, hogy a múzeum **városi szinten is a napi történések és a mindennapok része legyen**, ezért a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával közösen múzeumpedagógiai bérletvásárlási akciót hirdettünk, amelyben vállalkozások, civil szervezetek, közéleti szereplők vásároltak a diákok számára bérletet. Decemberben két alkalommal nyitottuk meg a Képtári karácsony keretében a Képtárat rászoruló családok számára, ebben partnerünk a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház volt és idén a Cipősdoboz akcióban több száz dobozt osztottunk ki a múzeumbarátok adakozásának köszönhetően. Egy, a múzeumot segítő önkéntesünk szervezésében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Miskolc Avasi Játszóteri csoportjának 25 tagja 4 múzeumi kiállítást tekintet meg az őszi folyamán.

Múzeumunk szívesen csatlakozik helyi kezdeményezésű és országos programokhoz, s maga is több ilyen projekt elindítója, szervezője. 2016-ban immár harmadik alkalommal szerveztük meg a Magyar Régészet Napja helyi eseményeit. A kétnapos országos rendezvény kiemelt témája a régészettudomány módszertana volt. Hagyomány a Herman Ottó Múzeum Régészeti Tára által szervezett „februári konferencia”, vagyis az Északkelet-magyarországi Regionális Régészeti Konferencia (ÉMRK), melyet 2016-ban 5. alkalommal rendeztünk meg. A régió előző évi kutatásait bemutató tudományos konferencián 15 előadás hangzott el, és 120 kutató vett részt Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Heves megyéből, de érkeztek kollégáink Budapestről, valamint a határon túlról a Kassai Műszaki Egyetemről és a Szatmárnémeti Megyei Múzeumból is. Tematikus tárlatokkal gazdagítjuk a CINEFEST, a Miskolci Bartók+ Operafesztivál programját, rendezvényhelyszíne és társszervezője vagyunk a Miskolci Kamarazenei Nyár programsorozatának is. A miskolci közönség találkozhat a múzeum sátrával a Sörfesztivál ideje alatt, ahová általában gyermekprogramokat viszünk. Jelen vagyunk az Utazási Kiállításon, számos turisztikai konferencián, intézményünk és a MIDMAR Nonprofit Kft. együttműködése példaértékű, eredményeiről a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban tartott konferencián, majd ezt követően egy mórahalmai TDM konferencián is tartottunk tandemelőadást.

A legnépszerűbb múzeumi esemény a Múzeumok Éjszakája, melyre 2016-ban több mint 6 ezren látogattak el, de igen népszerű volt a Mozaik Múzeumtúra Roadshow is, amely az ország 6 városában, köztük Miskolcon is zajlott. Nagy volumenű esemény a Múzeumok Majálisa és a Múzeumok Őszi Fesztiválja, amelyek biztosítják, hogy intézményünk ne csak az országos kulturális vérkeringésbe kapcsolódjon aktívan, hanem jelen legyen nemzetközi szinten is.

A 34. Miskolci Nemzetközi Ásványfesztivál, amely Miskolcon a legrégebb óta (1983-ban volt az első) megszakítás nélkül, éves rendszerességgel megvalósuló fesztivál, mely egyben Magyarország legjelentősebb ásványos eseménye is. 2016-ban a fesztiválon mintegy 110 kiállító és 6000-nél is több látogató vett részt. Nemcsak Miskolcra, hanem az ország számos pontjáról, sőt, még külföldről (Szlovákiából, Romániából, Lengyelországból) is érkeztek kiállítók és látogatók. Az ásványfesztivál a Miskolci Egyetemen került megrendezésre, a múzeum Ásványtárán kívül pedig még társrendező volt a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara és a University Sportmarketing kft is.

A nemzetközi múzeumi kommunikációban is jelentős tárlatot nyitottunk az év végén *Inverse Everest címmel*. A kiállítás képei egy, a Krubera-Voronya barlangba, a világ legmélyebb, száraz lábbal is járható barlangjába vezetett öt fős magyar kutatócsoport expedícióját mutatták be. A kiállításhoz egy tudományos-ismeretterjesztő konferencia is kapcsolódott december 11-én *Zsíros kenyér-Tudomány 1.: A Bükk hegység barlangjai – A „születéstől a pusztulásig”* címmel.

g) Látogatószám növelésének stratégiája

Saját ismeret bővítése és az ismeretanyag gyakorlati megvalósításnak (beépítésének) lehetősége: múzeumi szakmai, művészeti, tudományos és turisztikai témakörök integrálásával.

Szakmai szempontok:

- A kulturális szcéna átmettszi a teljes intézményi szférát, ezért a múzeumnak nem csak a közgyűjteményeket, de minden egyes piaci szereplőt figyelembe kell vennie az ár-, és műsorpolitika kialakításánál.
- A kulturális javak információs termék-jellege lehetővé teszi a konzerválást, a sokszorosítást, a virtuális megjelenítést, emiatt a marketing-mix sokkal variábilisabban, sokkal rugalmasabban és sokkal jobban módosítható formában építhető fel.
- A kultúra fogyasztói elsősorban valamilyen élményt – érzelmi, gondolati, viselkedési, társadalmi kapcsolati hasznot - várnak a fogyasztástól. Emiatt a múzeum esetében az ár másodlagossá válik, hiszen a múzeumi jegyárak árrugalmatlanok, de megnő az ízlés, az idő és a társadalmi kapcsolatok szerepe. Míg az ár a hagyományos keresletalakító tényezőket számítva elsődleges, mint látjuk, ebben az esetben nem számottevő tényező.

Humán erőforrás:

Az embert a középpontba helyező felfogásunk a múzeumi dolgozó felkészültségére is fokozottan figyel, hiszen a célunk, hogy az információ elsődleges forrása a közönségkapcsolati munkatárs legyen a betérő látogató számára. Ez egy személyes kapcsolat, ami kihat a múzeumi tartózkodás teljes idejére és előkészíti a következő találkozást is.

2016-ban nagyon sok energiát fektettünk abba, hogy a múzeumi **frontline személyzet felkészült**, motivált, szakmailag is pontos és következetes legyen, szakalkalmazottként feladatellátását a szakmaiság hassa át, legyen kezdeményező és a látogatóval kapcsolatos tevékenységeket képes legyen komplex módon kezelni és megvalósítani. 2015-ben hoztuk létre a Frontline Fórumot, amely a múzeum teremőreinek, pénztárosainak, tárlatvezetőinek szakmai fóruma. Az eseményeket másfél havonta rendezzük meg, sok esetben meghívott előadóval. A fórumon egyeztetjük a kommunikációs feladatokat, technikai kérdéseket vitatunk meg, munkaügyi kérdések is szóba kerülnek és lehetőség van az eszmecsérére is.

Munkatársaink a helyi TDM szervezésében két alkalommal vettek részt fejlesztő tréningen 2016 februárjában. Az első, minőségbiztosítási tréning célja a helyi turisztikai attrakciók behatóbb megismerésén túl, az új trendek, a frontline munka specifikumai voltak. Munkatársaink elindultak a **Mosolyprogramban**, amely Miskolci turisztikai attrakcióinak hasonló területen dolgozó munkatársai közötti verseny, amikor is a látogató véleményezi az adott attrakció (étterem, látványosság, szálloda) alkalmazottját. A másik tréning a kommunikációt erősítette, de ennek anyaga - mivel számos coach-technikát is tartalmazott, illetve a kommunikáció oldaláról közelítette az animátori, mediátori tevékenységi körökbe tartozó feladatokat – már sokkal inkább egy személyiségfejlesztő tréninghez hasonlóan épült fel. Frontline munkatársaink a tréningek feladatlapjainak kitöltésével jó és jeles eredményektől rosszabbakat nem produkáltak.

2016 szeptemberében a frontline munkatársak teljesítményét értékeltük. Az értékelésben a közvetlen felettes munkatársak vettek részt. Az értékelés három fő témakört érintett. Az első, általános témakörbe a Tulajdonság, Viselkedés, Eredmények altémakörök tartoztak, melyekben az önfélesztés igényére, a magatartásra, a kapcsolatok kialakításának módjára és azok minőségére, a csapatmunkára, a problémamegoldó képességekre, vagyis az egyéni készségekre és képességekre, motivációkra vonatkozó kérdések szerepeltek. A Teljesítményértékelés csoport a munkavégzés minőségét, a munkakör ismeretét, a megbízhatóságot, az együttműködést, a kezdeményezőkézséget bontotta tovább. A Készségértékelés modul a céltudatosságot, a megértést, a szervezést, a döntést és a kreativitást vizsgálta. Az értékelést a 46 kérdésre 1-6-ig terjedő skálán lehetett megadni, ahol a 6 a kitűnő, az 1 a rossz minősítés volt. A három főcsoport értékei a megadott sorértékek összeadásával alakultak ki. A három főcsoport értékből egy indexszámot generálva minden munkatárs esetében olyan értéket kaptunk, amely az értékelés ismétlése után más adatokkal összehasonlíthatóvá válik. Legtöbb munkatársunk „Jó” értékeléssel és a „Jó” eredményhez közelítő indexszámmal zárta az értékelést. Egy „Kitűnő” értékelés született, és volt három eset, amikor „Közepes” vagy „Közepesnél gyengébb” értékelés lett a végeredmény. Mindhárom esetben a tesztből kitűnő módon volt megállapítható, hogy a problémát nem a szakmai tudás hiánya, hanem a kezdeményezőkézség, a céltudatosság, a kreatív hozzáállás okozta, vagyis főképp motivációs problémák álltak a háttérben. Ezek megoldása a

munkavállaló és a felettes együttes munkájának eredményeképp két esetben már az év végére megtörtént, a harmadik esetben is biztató jelek voltak már ekkor is tapasztalhatók, de a folyamatos szakmai érdeklődés és a látogatókkal való személyes törődésen alapuló munka fenntartása több lépésben megvalósuló feladatként még további kezelést igényel.

A frontline munkatársak feladatellátását nehezíti, hogy esetükben létszámhiány tapasztalható. A közfoglalkoztatás ezen a munkaterületen nem azt a minőségi munkát eredményezte tapasztalataink szerint, amellyel múzeumunk elégedett lenne, ezért alapvetően nem gondolkozunk – csak kényszermegoldásként – a teremőri/frontline munka közfoglalkoztatott munkavállalókkal történő megoldásában. Mivel a jelenlegi állomány létszáma nagyjából a fele az ideálisnak (amely számot a kiállítóhelyek száma, az ott fellelhető kiállítások és rendezvények száma, valamint a látogatószám indokol), a munkatársak havi beosztása azt is jelenti, hogy más-más kiállítóhelyeken dolgoznak. A kiállítóhelyek közötti forgás akkor jó megoldás, ha nem a kényszer, hanem az ismeretek bővítése, a szakmai tapasztalatok gyűjtése a cél. Ideális állapotként szeretnénk elérni, hogy minden kiállítóhelyhez ki tudjunk alakítani egy állandó csapatot, akik tagjai – főképp az új kiállítások, jelentősebb, meghatározó, vagy huzamosabb ideig fennálló tárlatok és kiemelkedő események kapcsán – időnként más kiállítóhelyeken is teljesítenek szolgálatot azért, hogy a múzeum kiajánlható programjairól, kiállításairól a legátfogóbb ismeretanyaguk legyen, hiszen jó esetben a látogatókat 8 kiállítóhely között a frontline személyzet munkájának köszönhetően tudjuk forgatni.

b) Az épületen belüli információs eszközök

Legfőbb információs forrásunk épületen belül a frontline személyzetünk, akiknek folyamatos fejlesztésére sok gondot fordítunk. Mindegyik munkatársunk a saját e-mailjére és nyomtatott formában is legalább havonta, de eseménytől függően gyakrabban megkapja az információs anyagokat, a preferált témákat, a látogatói kommunikáció legfontosabb témaköreit és azok közlésében is segítséget nyújtó eligazító (kiegészítő információkat) utasításokat, tanácsokat, praktikus ötleteket. Munkatársaink naplózzák, hogy milyen típusú információt közöltek, s a látogatóra (életkor, érdeklődési kör, múzeumi látogatások gyakorisága, lakóhely, sok esetben társadalmi státusz) vonatkozó információkat is rögzítenek. Ezeket az íveket havonta összesítjük, s így kialakul egyfajta információs térkép.

Az épületen belül hagyományos kihelyezett táblák, faliújság jellegű információs táblák, papíralapú szóróanyagok, tv kivetítő is megtalálható. Wifi több épületünkben is elérhető. A Képtárban QR kódos feliratok, érintőképernyős információs oszlop is található.

i) Múzeumi bolt, büfé, kávézó

Múzeumunk házai mind a központi épület, mind a papszeri öreg múzeumépület esetén, valamint a lillafüredi pele-lak területén is jelentős átépítési, rekonstrukciós munkák előtt állnak. Ez okból a múzeumi bolt és büfé, kávézó kialakítását mindhárom helyen a rekonstrukciós munkák befejeztével tudjuk csak kialakítani. Az intézmény 2017-re tervezi önálló múzeumi bolt és információs pont nyitását, valamint a kiállítóhelyeken –kifejezetten az ott látható tárlatokra alapozott termékeket kínáló – Museum Box és Museum Books display

kihelyezését. 2016-ban a pénztáraknál volt lehetőség egyes – adott kiállításhoz kapcsolódó – termék /ajándéktárgy/könyv megvásárlására.

j) Az akadálymentesítés helyzete

Kiállítóhelyeink akadálymentesek a Görgey utcai főépületet és a Miskolci Galériát (kivéve Kondor-terem) érintően. Akadálymentesek a mozgáskorlátozottak számára a Thália-ház időszakos kiállítóterei. Azon kiállítóhelyek, amelyek nem akadálymentesek az épületi adottságok miatt nem azok, vagy mert az épület műemlék jellegű és költséges az átalakítás, vagy mert a belső tér csak jelentősebb átépítéssel akadály-mentesíthető. Intézményünk mindent elkövet annak érdekében, hogy a látássérültek is látogathassák az intézményt, számukra a padlón elhelyezett padlócsík segíti a tájékozódást, a Képtárban audio guide segíti az információ megszerzését, s a Thália-házban is rendelkezésre állnak hangzó anyagok, minden házban kérhető tárlatvezetés is. Siket és nagyothalló látogatóink a kiállítóterekben a tárlatokat bemutató statikus, szöveges információs táblákról szerezhetnek az adott tárlattal összefüggő bővebb információt.

k) Fogyatékkal élők (látás- és hallássérültek) fogadása a múzeumban

Intézményünk szerződésben áll a miskolci Martin János Szakközépiskolával, az itt tanuló középsúlyos értelmi fogyatékkal élőket, vagy mozgásában korlátozott gyerekeket heti rendszerességgel fogadjuk. Az oktatási intézmény által szervezett csoportokban hozzánk érkező SNI gyermekek a múzeum több kiállítási épületében hely és témaspecifikus programokon múzeumpedagógusaink irányítása alatt vesznek részt. Kollégáink közül többen is elvégezték a MOKK által indított Értelm? Érted! fogyatékkal élők fogadása a múzeumban elnevezésű szakmai továbbképző tanfolyamot.

l) Műtárgykölcsönzések (Kérjük, hogy az alábbi összegző adatok mellett a 2016. évi Ász ellenőrzésre figyelemmel a mellékelt dokumentum kitöltésével a kölcsönzésekről részletes tájékoztatást adni szíveskedjenek.)

	2016
Kölcsönzési szerződések száma	30
ebből muzeális intézménnyel kötött szerződések száma	15
ebből nem muzeális intézménnyel kötött szerződések száma	15
kiadott miniszteri hozzájárulások száma	9

III. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása

1. Gyarapodás

A gyűjteménygyarapodás szakáganként, a gyarapodás módjának és forrásának megjelölésével

ÁSVÁNYTÁR

Az ásványgyűjteménybe 2016-ban 500 új tétel lett beletárolva, darabszám: 1339. Ebből saját gyűjtés útján 142, ajándékozás útján pedig 358 tétel került a gyűjteménybe. 2016-ban anyagi forrás és ilyen irányú pályázatok hiányában egyetlen ásványt sem tudtunk vásárolni. 2016 végén a szakleltárkönyvben feldolgozott teljes állomány száma: 20.593 tétel. (Felelős: Fehér Béla)

FOTÓ-NEGATÍVTÁR), az alábbi táblázatban rövidítve: FN

A fotó-negatívári gyűjtemény 2016-ban 858 db negatívval gyarapodott, amelyek Laki-Lukács László ajándékaként, Dr. Bodnár Mónika PhD gyűjtése kapcsán kerültek a gyűjteménybe.

A negatívok egy része a múzeum egykori fotósának, Kulcsár Gézának, illetve a Bódva-völgye helytörténeti kutatójának, Laki-Lukács Lászlónak munkája során született; más részük a kutató életébe enged bepillantást. (Felelős: Szentesi Edina)

FOTOGRAFIAI GYŰJTEMÉNY, az alábbi táblázatban rövidítve: FGY

A gyűjtemény ebben az évben 3 darab, gyűjteményrendezés során előkerült, megyei vonatkozású, vegyes témájú archív fotográfiával gyarapodott.

Továbbá a Herman Ottó Múzeum vezetése 2016. év végén ajándékozási szerződést kötött néhai Tarczai Béla örökösével a fotóművésznek, valamint a Miskolci Fotóklub egykori alapítójának, illetve a Herman Ottó Múzeumban 1985-ben létesült Miskolci Fotográfiai Gyűjtemény szervezőjének szellemi hagyatékát képező dokumentumok stb. egy részének átadására, amely kulturális javak várhatóan – többek között – a Miskolci Fotóklub történetére vonatkozó iratokat is magukban foglalják majd. A hagyaték főbb tematikus egységekre történő szétválogatása, katalógizálása, illetve leltározáshoz történő előkészítése és gyűjteményen/gyűjteményeken belüli elhelyezése a 2017. évben megvalósítandó egyik legfontosabb feladat lesz. (Felelős: Szentesi Edina)

FÖLDTÖRTÉNETI ÉS TERMÉSZETRAJZI TÁR

Elsődleges feladatnak a miocén és – a tervezett időszak kiállítás miatt – a mezozoikumi és pleisztocén leletanyag gyűjtését terveztük, terepbejárással, feltárással. A feladat részben sikerült: Aszaló község határában eső homokbánya területén végzett feltáráson felső miocén rétegeket sikerült megvizsgálni, miocén és mezozoikus fossziliákat gyűjtöttünk. (Felelős: Szolyák Péter)

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

A Herman Ottó Múzeum Képzőművészeti Gyűjteménye tárgyévben 6 műtárggyal gyarapodott, melyek közül 5 alkotás ajándékként, egy alkotás pedig vásárlás útján, NKA pályázat keretében került a gyűjteménybe. A gyűjtemény gyarapítási koncepciója alapvetően kétirányú. Kiemelt feladat a régióban – egykor és napjainkban – működő alkotók jelentős munkáinak gyűjtése, ugyanakkor fontos szempont a magyar nemzeti festészet remekműveit felsorakoztató Képtár mint állandó kiállítás történeti keresztmetszetének gazdagabbá és teljesebbé tétele. A tárgyévi gyarapodás az elsőként említett gyűjtési irányt követve a térségbeli alkotók (így Meilinger Dezső festőművész, Andrassy Kurta János és Tóth Sándor szobrászművészek) munkásságát prezentálja. *(Felelős: Pirint Andrea)*

KÖNYVTÁR

Feladat (szerzemény, szakág,)	Gyarapodás módja és forrás	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
szakkönyv-folyóirat, könyvtár	vásárlás- költtségvetés ajándék, csere	Hideg Lórántné Szakács Róbert	folyamatos	teljesült

MISKOLCI GALÉRIA

Összesen 43 db műtárggyal gyarapodott a kortárs képzőművészeti gyűjtemény. *(Felelős: Kákóczky András)*

NÉPRAJZI TÁR

63 db ajándékkal és 41 db vásárlással gyarapodott a néprajzi tárgyi gyűjtemény. Nagyobb tételben érkeztek be kerámiák, textilek és asztalos szerszámok. Csak matyó textileket vásároltunk, a többi ajándék volt. A gyarapítás szempontjait elsősorban a tervezett Kárpát-medence viseletei-c. kiállítás saját gyűjtemény fejlesztésének is történő megalapozása határozta meg.

A 2016-ra tervezett jelentős néprajzi gyarapodás (700 db) azért nem valósult meg, mert Dr. Újszászy László hagyatékából a család döntése nyomán végül mindössze 120 db került ajándékként a gyűjteményeinkbe (főleg történeti üveganyag, részben a néprajzi, részben a történeti gyűjteménybe). A változás oka, hogy intézményünk nem tudott megfelelő vételi ajánlatot tenni a gyűjteményért.

Dr. Bodnár Mónika PhD. 2016-ban megkezdte Laki-Lukács László edelényi magángyűjtő zömében Bódva-völgyi textilgyűjteményének felmérését. 30 nap alatt 780 tételben 901 tárgy számbavétele (leltározása) történt meg. A gyűjtemény teljes felmérését követően reményeink szerint a teljes együttes a Herman Ottó Múzeum gyűjteményét fogja gyarapítani.

RÉGÉSZETI TÁR

A gyűjtemény gyarapítása főképp a 2016. évi megelőző feltárásoktól függött, emiatt előre nem volt kiszámítható, tervezhető. Felelős: minden esetben a korszakkal foglalkozó ásatásvezető régész volt. Munkáink:

-A miskolci Diósgyőri vár kontrafalának régészeti kutatása (ásatásvezető: Miskolczi Melinda), melyre a Vár újabb rekonstrukciós munkái biztosítottak lehetőséget. Az ásatás eredményeképpen újabb falrészletek kerültek napvilágra, ezáltal a vizesárok ellenfalának 1970-es években megrajzolt vonalát tovább pontosítottuk. Emellett előkerült a várárok délkeleti felén a 17. sz. végén létesített kifolyó (ún. Malom-árok).

-A Mátrai Erőmű Zrt. bükkábrányi lignitbányájának területén 2007 óta folyamatosan zajló megelőző feltárások folytatása. 2016-ban a Bükkábrány-Bánya VIII. lelőhelyen (ásatásvezető: Fekete László), a XIV. lelőhelyen (ásatásvezető: Fekete László), a XV. és XVI. lelőhelyeken (ásatásvezetők: K. Tutkovics Eszter, Kalli András), valamint a XV. lelőhely-Olaszegyháza lelőhelyen (ásatásvezető: Horváth Antónia) végeztünk munkát. Kiemelkedő a XV. lelőhely szarmata települése, valamint a XV. lelőhely-Olaszegyháza, mely egy teljes Árpád-kori település templommal és temetővel.

-Szikszó-Hell Ring, 1. lelőhely megelőző feltárása (ásatásvezető: Király Ágnes), melynek során egy nagy kiterjedésű szkíta kori fazekastelep került felszínre.

- Tornyosnémeti-Mézes-Lamos megelőző feltárása (ásatásvezető: Tóth Krisztián), mely az M30-as autópálya Tornyosnémeti-országhatár közötti szakaszának építését megelőző régészeti munka volt. A feltárás alkalmával néhány őskori telepjelenség került elő.

-Tiszapalkonya-Nagy-föld próbafeltárásának megkezdése TVK beruházás kapcsán (ásatásvezető: Tóth Krisztián), ahol szkíta kori település- és temetőrészlet látott napvilágot.

- Mezőkövesd-Modine lelőhely próbafeltárása (ásatásvezető: Fábíán Sára), melynek során előkerült egy gazdag, aranymellékletes hun kori női temetkezés is.

E feltárások mellett a Tár munkatársai tervásatásokat is végeztek. Folytatódott a szögligeti Szádvár évek óta tartó ásatása a Szádvárért Baráti Kör közreműködésével (ásatásvezetők: Horváth Antónia, Gál Viktor), illetve elkezdődött a háromhutai (Óhuta) pálos kolostor kutatása a Zemplénben (ásatásvezető: Szörényi Gábor András).

Az ásatások mellett további, törvényben előírt régészeti szaktevékenységeket is elláttunk, melyek révén szintén gyarapodott a gyűjtemény. Régészeti megfigyelést 33 beruházás kapcsán végeztünk, míg 12 esetben örökségvédelmi hatástanulmányt, egy alkalommal pedig Előzetes régészeti dokumentációt készítettünk.

Klasszikus múzeumi feladatként végeztük a lakossági bejelentésekhez kapcsolódó helyszíni szemléket is (Tiszadorogma-Baromfi telep).

Gyűjteményünk 2016-ban is gyarapodott rendszeres bejelentőnk, Pusztai Imre agronómus által talált 18 lelőhely anyagával.

TÖRTÉNETI TÁR

A Történeti Tár folytatta a 60-70-es évek mindennapjaihoz kapcsolódó tárgyainak gyűjtését. Kiemelt projektként elindult a DVTK Stadion bontását megelőző állapotfelmérés, terepi dokumentáció készítés, valamint a DVTK-hoz kapcsolódó tárgyak gyűjtése. Ez elsősorban közadakozásból történt. A múzeummal szembeni bizalmat jelzi, hogy olyan tárgyak is múzeumba kerültek, melyeket korábban a tulajdonosuk a sportegyesület számára sem adott

volna át. jelentős hagyatékkal bővül a Történeti Tár gyűjteménye Kopátsy Sándor végrendelete alapján.

Feladat (szerzemény, szakág,)	Gyarapodás módja és forrás	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Néprajzi Tár, textilek vásárlása: 7 db fejviselet	vásárlás (Lásd: Gy. n. sz.: 77/2016) intézményi saját forrás	Viszóczky Ilona	2016. december 31.	teljesült
Néprajzi és Történeti Tár: Dr. Újszászy László hagyatékának múzeumba juttatása	ajándékozás	Dr. Tóth Arnold	2016. december 31.	részben teljesült
Néprajzi Tár: Laki-Lukács László magángyűjteményének felmérése és előzetes leltárba vétele (Edelény)	gyarapítás előkészítése	Dr. Bodnár Mónika	2016. december 31.	folyamatban, részben teljesült
Történeti Tár, HTD Miskolc és környékének a református vallásgyakorlatra vonatkozó emlékei	ajándék/vétel	Dr. Gyulai Éva	2016. december 31.	nem teljesült
Történeti Tár, tárgyi gyűjtemény „Retró” 60-70-es évek használati tárgyai	ajándék	Dr. Spóner Péter Hazag Ádám	2016. december 31.	teljesült
Történeti Tár: dr. Kopátsy Sándor és Balásdi Szabó Éva, bútorok és más lakberendezési tárgyak, kerámiák	ajándék/hagyaték	Dr. Simon László		aláírt végrendelettel előkészítve
Tarczai Béla hagyatékának feldolgozása, gyűjteményekbe befogadása	ajándék	Szentesi Edina	2016. dec. 31.	megkezdődött, folyamatban

Kiemelkedő darabok vagy együttesek bekerülése

ÁSVÁNYTÁR

A Nemzetközi Ásványtani Társaság 2016 végén hozott döntésével új ásványfajnak elfogadta a **legújabb magyarországi ásványt, a rudabányaitot**. Az ásvány az egykori rudabányai vasérc-külfejtés Adolf bányarészéből származik. Az új ásvány meghatározásához felhasznált ún. típuspéldány a Herman Ottó Múzeum gyűjteményébe került, ezzel már hatra emelkedett a múzeum gyűjteményében lévő típusásványok száma. Ha figyelembe vesszük, hogy Magyarország jelenlegi területén összesen 9 új ásványt fedeztek fel, akkor láthatjuk, hogy ezek $\frac{2}{3}$ -ának típuspéldánya a HOM gyűjteményében található. Ez tovább erősíti gyűjteményünk nemzetközi elismertségét, hiszen a típusásványok őrzési helyét a Nemzetközi Ásványtani Társaság nyilvántartja.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

A gyűjtemény kiemelkedő szerzeménye **Meilinger Dezső** (1892–1960) olajfestménye (**Kártyázók, 1935.** olaj, vászon, 155x140 cm, Ltsz: HOM KGy 2016.1.), amit az NKA támogatásával sikerült megvásárolni. Az alkotó Miskolc képzőművészeti múltjának egyik vezéralakja volt. Festőművész, rajzpedagógus, közösség-szervező, közéleti szereplő. Jelentős tette, hogy 1919-ben életre hívta a képzőművészeti szabadiskolát, és ezzel alapot teremtett az 1921-től működő miskolci művésztelep számára. A művésztelep a nyári hónapokban a Képzőművészeti Főiskola irányítása alatt működött, az év többi részében – Meilinger gondnoksága alatt – a helyi művészetoktatás céljait szolgálta. A megvásárolt festmény a miskolci művésztelep sikeres időszakában, Meilinger gondnoksága idején, a telep kertjében készült. Létrejöttének körülményeit tekintve a legszorosabban kapcsolódik a telep munkamódszeréhez és miliójéhez. Az ábrázolt személyek a Főiskola által modellként foglalkoztatott helyi lakosok. A festmény a szabad ég alatt festett, ún. plein-air munka, amely magába sűríti a miskolci műhely művészeti irányultságának legfőbb jellemzőit, egyúttal a művésztelepen született, általunk ismert legszebb és legreprezentatívabb alkotások közé tartozik. A művésztelep alapításának centenáriuma 2021-ben Miskolc város jelentős kulturális eseménye lesz. A megvásárolt festményt – mind művészi kvalitása, mind pedig helytörténeti vonatkozásai alapján – alkalmas és méltó arra, hogy a centenáriumi emlékkiállítás, valamint a művésztelepről írandó monográfia emblematikus műtárgya legyen.

RÉGÉSZETI TÁR

- 50 db I. László ezüst érme Edelény-Borsod-Derékegyháza lelőhelyről, mely anonim ajándékozás révén, az orosházi Nagy Gyula Területi Múzeum közreműködésével került Gyűjteményünkbe.
- Hunkori arany fülbevaló pár és aranygyöngyök Mezőkövesd-Modine lelőhely fülkesírjából.
- Szikszó-Hell Ring, 1. lelőhely szkíta kori fazekastelep teljes anyaga, különösen az edénydepót tartalmazó kút leletei.
- Az óhutai pálos kolostortemplom szentélyének boltozati záróköve.

TÖRTÉNETI TÁR

Kopátsy Sándor, a neves, Miskolcon élő közgazdász felesége, Balásdi Szabó Éva kerámiáival együtt végrendeletileg a múzeumra hagyományozta a lakásán található antik bútorokat, használati tárgyakat. Tekintettel arra, hogy az említett tárgyak az említettek hétköznapi használatában áll, azok un. utóvégrendelettel, mindkettőjük halála után kerülnek majd a múzeum gyűjteményébe. A műtárgyak listázását Bánfalvy Ferenc restaurátor, Mészáros Viktória fotós és Vámosi Katalin művészettörténész közreműködésével Simon László koordinálta, aki az ügylet jogi előkészítésében is részt vett.

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Tárgyévi régészeti és őslénytani feltárások alapterületének várható nagysága (m2)	75.351 m2	80.000 m2	103.591 m2, 41 = 103.632 m2
Az éves gyűjteményfejlesztési tervben meghatározott egyéb gyűjteménygyarapítási alkalmak száma	20 nap	60 nap	118 nap
A régészeti és őslénytani feltárás nyomán feldolgozandó állomány nagysága összesen (db, vagy egyéb jellemző mutató) tárgyévben (db, vagy egyéb jellemző mutató)	Tárgyévben feldolgozott: 4.757 db, Összes feldolgozandó állomány (2015.év végén) 1.743.146 db	Tárgyévben feldolgozni tervezett: 6.000 db	Feldolgozott: 3.196 db (leltározott); 126.305 db (leválogatott) Összes feldolgozandó állomány, ami maradt 2016.év végére (1.742.750+ 158.750–3.196–126.305): 1.771.999 db
A feldolgozandó egyéb műtárgyállomány nagysága összesen (db) tárgyévben (db)	127.641 db + 42 ifm 2.732 db + 16 ifm	125.364 db + 26 ifm db + 10 ifm	114.741 db 2.647 db
A tárgyévben régészeti és őslénytani feltárás nyomán múzeumba került tárgyak száma (db, vagy egyéb jellemző mutató)	Kb. 163.000 db	Nem tervezhető, a megrendelések függvénye	Kb. 158.750 db (= 635 raselzsák)
A tárgyévben ajándékozással bekerült tárgyak száma (db)	900 db	1.037 db	1.358 db
A tárgyévben adásvétellel bekerült tárgyak száma (db)	568 db	74 db	55 db
A tárgyévben egyéb, a fentiekén kívüli gyűjteménygyarapodással bekerült tárgyak száma (db)	431 db ill. Kulcsár G. hagyatékából (ez kb. 2.000 db)	186 db	+ 400 db 142 tétel töredékes felszíni régészeti lelet

2. Nyilvántartás

a) *A muzeális intézmények nyilvántartási szabályzatáról szóló 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet előírásainak teljesülése*

Gyűjtemények nyilvántartása (N: nincs, H: hagyományos, Sz: számítógépes)

Gyűjtemény megnevezése	Gyarapodási napló N/H/Sz	Szakleltárkönyv N/H/Sz	Leírókarton N/H/Sz	Szekrény kataszter N/H/Sz	Duplumnapló N/H/Sz
	H, az egész múzeumnak közös				
könyvtár		H			
ásványgyűjtemény		Sz	N	N	N
képzőművészeti		H	H	N	N
régészeti		H, Sz	N	Sz	N
Miskolci Galéria		H, Sz	H, Sz	N	N
FTT		Sz	N	N	N
néprajzi		Sz	N	N	N
történeti		H/Sz	H/N	N	N
irodalomtörténeti		H/Sz	N	N	N

RÉGÉSZETI TÁR

A Régészeti Tár Excel táblázatban végzi a Gyűjtemény leltározását, melyet minden év végén hagyományos leltárkönyvi formátumban kinyomtatunk.

Folytattuk a Tímár malom utcai raktárbázison 1992 óta összegyűlt, igen nagy mennyiségű régészeti leletanyag 2015-ben elkezdett szekrénykataszterének készítését. 1.580 doboz adatait vittük fel a nyilvántartásba. (Felelős: Nagy József).

Segédgyűjtemények (N: nincs, H: hagyományos, Sz: számítógépes)

Segédgyűjtemény megnevezése	Adattári leltárkönyv N/H/Sz	Adattári fénykép-leltárkönyv N/H/Sz	Kiállítási segéd- és technikai eszközök leltárkönyve N/H/Sz
Képzőművészeti Adattár	H	N	N
Miskolci Galéria	Sz	Sz	
Néprajzi adattár	H	N	N
Népi Építészeti Archívum	H	N	N

Külön nyilvántartások (N: nincs, H: hagyományos, Sz: számítógépes)

Az őrzésében lévő, de nem saját gyűjteményeihez tartozó kulturális javakról	N/H/Sz
letéti napló	H, Sz
kölcsönvett tárgyak naplója	N/H
bírálati napló	N
restaurálásra átvett anyagok naplója	H
A gyűjteményeiből, illetve a birtokában lévő egyéb anyagból ideiglenesen kikerült (kiállításra vagy más célra kölcsönadott, vizsgálatra, restaurálásra átadott stb.) kulturális javakról	N/H/Sz
mozgatási napló	H, Sz
kölcsönadott tárgyak naplója	H

Az adattár nyilvántartása valamennyi használatban lévő, illetve már használaton kívül helyezett szakmai nyilvántartásról (20. §)

Lásd a mellékletben.

Törlés a nyilvántartásból

2016-ban a Herman Ottó Múzeum gyűjteményi nyilvántartásából törlés nem történt.

b) Az éves gyarapodással kapcsolatos nyilvántartási feladatok, különös tekintettel a számítógépes nyilvántartásra

A nyilvántartások vezetésére az intézmény 2016-ban nem rendelkezett auditált elektronikus rendszerrel, ezért a leltárkönyvek vezetése hagyományosan, papír alapon történt. Több gyűjteményben (Ásványtár, Néprajz, Régészet, Miskolci Galéria) év végén kinyomtatott, Excel tábla alapú leltárkönyvek vannak, amelyek szabálytalanságára az év során történt szakfelügyeleti ellenőrzések és az MNV Zrt. megbízásából történő leltárkönyvi digitalizálás is rámutatott. Mivel ez országos gyakorlatnak tekinthető, érdemes lenne megvizsgálni egy olyan szabályozás kialakítását, ami a valós gyarapodásnak és az ismert múzeumi infrastrukturális körülményeknek és a felhasználói szempontoknak megfelelően egy teljesíthető gyakorlatot támogat.

2016-ban minisztériumi pályázat támogatásával az intézmény csatlakozott a **Múzeum Digitár** hálózatos nyilvántartási rendszeréhez, és megtörtént négy gyűjtemény (Ásványtár, Miskolci Galéria, Néprajz, Fotó-Negatívár) Excel táblázatainak a Digitárba való beemelése.

Ezzel párhuzamosan az év végére kidolgozott, 2017. január 1-én bevezetésre került Ügyrendben rögzítettük a nyilvántartások vezetésére vonatkozó intézményi előírásokat.

ÁSVÁNYTÁR

Az ásványgyűjtemény számítógépes nyilvántartása naprakész. A nyilvántartás egyelőre Excelben történik, a papír alapú leltárkönyvet pedig az elektronikus változat nyomtatásával állítják elő. 2016-ban megtörtént az ásványgyűjtemény teljes leltári állományának, valamint 3784 ásványfotónak az átvitele a Múzeum Digitár rendszerbe. (Felelős: Fehér Béla)

FOTÓ-NEGATÍVTÁR

Megkezdődött a fotó-negatívári gyűjteménybe 2016-ban bekerült 858 db negatív (a múzeum egykori fotósának, Kulcsár Géának, illetve a Bódva-völgye helytörténeti kutatójának, Laki-Lukács Lászlónak munkája során született stb. felvételek) főbb tematikus egységekre történő szétválogatása, katalogizálása, illetve leltározáshoz történő előkészítése.

2016-ban az intézmény által a MúzeumDigitár szakembereivel kötött együttműködés keretében a korábbi nyilvántartó programokban (DataEase, Microsoft Access) rögzített adatbázisból 47 452 tétel került áttöltésre a felhőalapú MúzeumDigitár gyűjteménykezelő és publikációs szoftverbe. Az adatok validálását *Balog Attiláné* végezte.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

A 2016. évi törzsgyűjteményi gyarapodás leltárkönyvi nyilvántartása, valamint számítógépes adatrögzítése maradéktalanul elkészült. (Felelős: Pírint Andrea)

MISKOLCI GALÉRIA

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
A képzőművészeti gyűjtemény feltöltése a Múzeum Digitár gyűjtemény-nyilvántartási programba	Hajdú Ildikó		Teljesült 2016-ban. Jelenleg 2123 műtárgy kutatható az adatbázisban

NÉPRAJZI TÁR

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Néprajzi nyilvántartások naprakész vezetése	Sárközi Ágnes, Dr. Bodnár Mónika	folyamatos	megvalósult (Excel táblázatban)
2015-2016. évi gyarapodás leltározása	Hazag Ádám Békési Gábor	2016. december 31.	Részben teljesült
Fotó- Negatívtár és Fotográfiai Gyűjtemény nyilvántartásainak vezetése	Szentesi Edina, Balog Attiláné	folyamatos	részben teljesült
MúzeumDigitár rendszerbe való adatfeltöltés koordinálása	Balog Attiláné, Sárközi Ágnes, Fehér Béla, Hajdú Ildikó	2016. dec. 31.	megvalósult

RÉGÉSZETI TÁR

A Régészeti Adattárba kerülő dokumentumok nyilvántartását 2016-ban is párhuzamosan készítettük papír alapon, vagyis hagyományos leltárkönyvben, illetve számítógépes nyilvántartással (Access adatbázis). 167 új tétel került be az Adattárba, elmaradás: 50 leltározatlan tétel.

A Régészeti Gyűjtemény anyagának leltározását 2016-ban is csak számítógépes nyilvántartásban (Excel program) végeztük. A 2016-os leltározás leltárkönyvét 2017 első félévében nyomtatjuk ki, és zárjuk le.

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Régészeti adattár	Fortuna Laura	2016.12.31.	167 tétel leltározva
Régészeti tárgyi gyarapodás (2012-2016)	Csengeri Piroska PhD, Horváth Antónia	2016.12.31.	847 db leltározás
Raktárbázis régészeti anyaga szekrénykataszterének készítése	Nagy József	2016.12.31.	2015 óra folyamatosan készül, várható befejezés: 2017

c) *Feldolgozásra váró (visszamenőleg felhalmozódott) régészeti és őslénytani anyag becsült mennyisége és a hiányosságok feldolgozása érdekében 2016. évben elvégzett feladatok*

RÉGÉSZETI TÁR

Az 1992-től 2012. év végéig felhalmozódott régészeti leletből (tárgytöredékből) 2016-ban 2.349 db töredéket leltároztunk be Excel programban. E leltározások leltárkönyveit 2017 első félévében nyomtatjuk ki, és zárjuk le.

Ugyanezen felhalmozódott leletanyagból 51 doboznyi fémlelet (kb. 1.300 tárgy) elsődleges nyilvántartásba vételét (fotózás, leltári szám ráírás) végeztük el két MANDA-s munkatárs segítségével. (Felelős: *Csengeri Piroska PhD, Horváth Antónia*)

d) *Feldolgozásra váró (visszamenőleg felhalmozódott) egyéb anyag becsült mennyisége és a hiányosságok feldolgozása érdekében 2016. évben elvégzett feladatok*

ÁSVÁNYTÁR

Korábbi gyűjtésekből, ill. ajándékozásból mintegy 500 darab ásvány vár műszeres vizsgálatra, ill. leltározásra. Ennek érdekében a Miskolci Egyetemen mintegy 85 röntgen-pordiffrakciós és 120 elektron-mikroszondás vizsgálat készült 2016-ban. (Felelős: *Fehér Béla*)

FOTÓ-NEGATÍVTÁR

Folytattuk a Laczó József és Fojtán László miskolci fotóriporterektől három év alatt megvásárolt, illetve ajándékba kapott 128 614 darab negatív, valamint a 8 377 darab pozitív kép feldolgozását, szétválogatását és katalogizálását.

Az anyag feldolgozása megfelelő ütemben halad, melyből 2016-ban nyilvántartásba vételre került 5560 db negatív.

Az említett gyűjteményi egységből jelenleg előjegyzési nyilvántartásba vételre, illetve nyilvántartásba vételre vár 112 053 darab negatív és 8377 darab pozitív felvétel. Utóbbiak

esetében a feldolgozás közben dől majd el, hogy azok eredeti, forrásértékű felvételnek minősülnek; vagy csupán az eredeti, negatívhoz kapcsolódó másolatnak (“tárgyfotónak”). Ennek megfelelően határozzuk meg azt is, hogy végül melyik fotógyűjteményben kapnak helyet, és milyen formában kerülnek nyilvántartásba vételre ezek a pozitív felvételek.

A feldolgozás során *Balog Attiláné* a nyilvántartásba vett negatívanyagok szkennelését is elvégezte, illetve a gyűjteményért felelős muzeológus koordinációja mellett közreműködött a metaadatok (Excel táblázatban történő) rögzítésében.

Mindezeken felül folytatódott a múzeum 2015 februárjában elhunyt fotósának – Kulcsár Gézának – a hagyatékából a gyűjteménybe került negatívok főbb tematikus egységekre történő szétválogatása, katalogizálása, illetve leltározáshoz történő előkészítése. *(felelős: Szentesi Edina)*

FOTOGRAFIAI GYŰJTEMÉNY

Folytattuk a gyűjteménybe 2013-ban bekerült 1698 darabból álló, Szentkereszti Béla hagyatékából származó fekete-fehér fotográfiák feldolgozását, főbb tematikus egységekre történő szétválogatását, katalogizálását, illetve leltározáshoz történő előkészítését. *(Felelős: Szentesi Edina)*

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

Tárgyévben került sor a Magyar Nemzeti Banktól 2015. november 3-án kelt szerződés alapján letétbe vett, 115 tételt számláló Kövesi-gyűjtemény nyilvántartásba vételére, amit a gyűjtemény időszakos kiállításon történő bemutatása az elmúlt évben nem engedett megvalósítani. A kiállítás 2016. augusztus 28-ai zárását követően elkezdődött, és a tárgyév végére befejeződött a gyűjtemény átvizsgálása, melynek során az alapadatokon túl a hátoldalak nyújtotta rejtett információk is rögzítésre kerültek. A tárgyvizsgálattal párhuzamosan valamennyi alkotásról műtermi minőségű fényképfelvételek készültek, melyek nemcsak a digitális nyilvántartás igényeinek tesznek eleget, de egyben igényes reprodukciók elkészítésére is alkalmasak. A letétbe vett gyűjtemény nyilvántartását a múzeumi, illetve egyéb tulajdonjogú műtárgyállományoktól elkülönítve, önálló letéti naplóban rögzítettük, amelyet a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Muzeológiai Módszertani és Információs Központjától erre a célra vásároltunk meg. A jogszabály által kötelezően előírt papír alapú napló mellett a gyűjtemény elektronikus nyilvántartása ugyancsak elkészült. Ez utóbbi a naplóban rögzített adatokon túl a műtárgyak kis felbontású fényképfelvételeit is tartalmazza. *(Felelős: Pirint Andrea, Barkóczy Ákos, Szabó Tünde)*

NÉPRAJZI TÁR

Sárközi Ágnes és Dr. Bodnár Mónika feladata volt, hogy az elmaradást csökkentsék. Év közben a Digitár rendszerhez való kapcsolódás új feladatot adott a munkatársaknak, ezért a visszamenőleges leltározással nem a kellő ütemben haladtak. Ellenben a teljes néprajzi tárgyi gyűjtemény beemelésre került a Digitárba (16.000 tétel)

e) *Gyűjteményi rend és raktári helyzet értékelése, raktárrendezéssel kapcsolatos 2016. évi feladatok teljesülése*

ÁSVÁNYTÁR

Az Ásványtár raktári helyzete 2016-ban nem változott, hiszen már évekkkel ezelőtt kinőtte a 60 m² alapterületű raktárhelyiségét. Bár a raktár kompakt, gördülő fémszekrényekkel van felszerelve és így kis mérete ellenére nagy mennyiségű anyag befogadására képes, sok lelőhely polca már betelt. A kárpáti gyűjteményrész szlovákiai és romániai anyagát is sokszor már nem lelőhelyenként, hanem ömlesztve tárolják. Emiatt a raktári rend felbomlása elkezdődött, amit csak új raktárhelyiség felállításával lehetne orvosolni. Ehhez egy kb. 72 m²-es termet a múzeum Tímármalom utcai raktárbázisán, egy régi épületben kialakított új raktárban fognak kapni, előreláthatóan 2018-ban. (Felelős: Fehér Béla)

FOTÓ-NEGATÍVTÁR

Szentesi Edina becsomagolta, majd az ideiglenes raktári rendszerét kialakította a gyűjteménybe 2016-ban bekerült negatívoknak; valamint a Múzeumi Állományvédelmi Program 2008. évi pályázatán elnyert összegből vásárolt csomagolóanyagok felhasználásával *Szentesi Edina és Balog Attiláné* tovább folytatta a feldolgozás alatt álló negatívanyagok szakszerű csomagolását; illetve a régi gyűjteményi törzanyag átcsomagolását a speciálisan negatívok tárolására alkalmas csomagolóanyagokba. (Felelős: *Szentesi Edina*)

FOTOGRAFIAI GYŰJTEMÉNY

Folytattuk a Fotográfiai Gyűjtemény törzanyagának átrendezését a műtárgyak könnyebb áttekinthetőségének érdekében; illetve a gyűjteményi anyag további feldolgozását végezte. (Felelős: *Szentesi Edina*)

Sajnálatosan megjegyzendő tény azonban, hogy a két fotógyűjteményt befogadó kis alapterületű raktárhelyiség tárolókapacitása maximálisan megtelt és már így is túlszűfolt, ahogyan a folyosókon és az előtérben található azon szekrények befogadóképessége is teljesen megtelt, amelyekben a gyűjteményi anyagokat tároljuk, ezért a jövőben már lehetetlen lesz az újonnan beérkező műtárgyakat megfelelő módon elhelyezni és a raktári rendet fenntartani.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

A Magyar Nemzeti Banktól letétbe vett Kövesi-gyűjtemény átmeneti – az állandó jellegű bemutatás előkészítéséig tartó – raktári elhelyezése a gyűjteményi rend jelentősebb átalakítását tette szükségessé. A kiemelkedő értéket képviselő, 115 tételt számláló kollekciót a Képzőművészeti Tár rendelkezésére álló legkorszerűbb raktárhelyiségben, azon belül pedig fizikailag is elkülönítetten, a múzeumi törzsgyűjteménytől elválasztva, önálló blokkban volt indokolt elhelyezni. E feladat csak a raktári rend átszervezésével – a múzeumi műtárgyállomány jelentősebb mozgatásával, külső raktárépületbe történő részleges átköltöztetésével – volt megoldható. A gyűjteményi rend átalakításával a Kövesi-gyűjtemény a Herman Ottó Múzeum központi épületében, a Képzőművészeti Tár modern, gördíthető rácsfalas rendszerű raktárhelyiségében kapott helyet.

Az életjáradék szerződés alapján kezelt Szász-gyűjtemény állandó kiállításának zárása ugyancsak raktározási problémát vetett fel, aminek megoldása újabb raktárrendezést tett szükségessé.

A fent említett gyűjtemények raktári elhelyezésével a Képzőművészeti Tár jelenleg rendelkezésre álló raktárhelyiségei megteltek. A gyűjteményi rend áttekinthető, újabb jelentősebb gyarapodás befogadása azonban csak a raktári alapterület növelésével lehetséges. *(Felelős: Pirint Andrea, Barkóczy Ákos, Szabó Tünde)*

NÉPRAJZI TÁR

A digitális tárgyfotózással párhuzamosan zajlott a Textilraktár rendezése, a készültség jelenleg 80%-os.

RÉGÉSZETI TÁR

A Régészeti Gyűjtemény a Görgey úti épület pincéjében, illetve a Tímármalom utcai bázison van elhelyezve. A raktárak gondozását az év során folyamatosan végezték ennek felelősei. (Görgey utcai raktár: Kalászdi György, Raktárbázis: Nagy József) A Tímár malom utcai raktárbázison a szekrénykataszter készítésével párhuzamosan végeztük az egyes helyiségek és konténer rendezését, takarítását, és a leletanyagok elsődleges feldolgozását. Ez utóbbi során leválogattunk (selejteztünk) 136,3 kg paticsot, 7,5 kg követ, 126.305 db és további 179,6 kg kerámiatöredéket, valamint 90 db és 2 kg egyéb leletanyagot, mellyel nagy mennyiségű helyet szabadítottunk fel az újonnan beérkező leletek számára. A leválogatott, tudományos szempontból értéktelen leleteket (sorsuk elrendezéséig) ideiglenesen a raktárbázis udvarán tároljuk.

A Régészeti Kőtár anyaga 2016 folyamán a papszeri épület mellékhelyiségéből ideiglenesen kikerült a Tímár malom utcai bázisra. A Kőtár végleges elhelyezése számára megkezdődött az Alkotóház pincéjében egy megfelelő raktárhelyiség kialakítása. Ez amunka 2017-ben zárul le. Az évek óta mutatkozó erőteljes helyhiány megoldását a Tímármalom utca 12. sz. alatt megkapott épület többlépcsős felújítása jelentheti. 2016-ban elkészültek a tanulmány-, engedélyezési és kivitelezési tervek a belső terek kialakítására, valamint megkaptuk az építési engedélyt is a kivitelezésre. *(Felelős: Szörényi Gábor András PhD)*

TÖRTÉNETI TÁR

A Tímármalom utcai raktárbázison elkészült a folyosók tehermentesítése, a raktárak belső újrarendezése. A történeti raktárakban ideiglenesen elhelyezésre került a Szász Endre-gyűjtemény anyagának egy része.

f) Az intézmény 2016. évi revíziós tervének végrehajtása érdekében tervezett lépések részletezése gyűjteményenként, jelezve a legutolsó revízió időpontját is

ÁSVÁNYTÁR

Az ásványgyűjtemény állományának revíziója folyamatos. 2016-ban azonban az ásványraktár elektromos rendszerének felújítási munkálatai miatt csak korlátozott időben tudtak a munkatársak revíziót végezni. *(Felelős: Fehér Béla)*

FOTÓ-NEGATÍVTÁR

Balog Attiláné folytatta a nyilvántartásban szereplő gyűjteményi anyag digitalizálását, amellyel párhuzamosan a műtárgyak (5434 db negatív) revíziója is megtörtént. *(Felelősök: Szentesi Edina, Balog Attiláné)*

NÉPRAJZI TÁR

A 2016-ra tervezett, hat vidéki helyszíni kintlévőséget érintő revízió nem valósult meg, mert munkaterven felül beérkezett két újabb feladat (egy új Mandás-s munkatárs foglalkoztatása, és a leltárkönyvek digitalizálása az MNV Zrt. megbízásából) Barsi Csaba számára.

A revízió ezért a Népi Építészeti Archívumra helyeződött át, ahol 2011-ben volt utoljára revízió (megvalósult 4042 db)

RÉGÉSZETI TÁR

Folytattuk a Régészeti Gyűjtemény 2006-ban elkezdett és 2010-2011-ben félbe maradt revízióját. Tárgyévben 6.452 tétel (kb. 7.500 db tárgy és töredék) revízióját végeztük el. A revízió után átesett utolsó leltári szám: 83.26.123. A munkát 2017-ben folytatjuk, befejezése azonban – tekintettel arra, hogy a Gyűjtemény majdnem 230.000 db leltározott tárgyat számlál – feltehetően még több évbe telik. *(Felelős: Koós Judit PhD)*

TÖRTÉNETI TÁR

Hazag Ádám a fegyvergyűjteményben, Dr. Spóner Péter a Helytörténeti adattárban (HTD) folytatta a revíziót. (3450 tétel, 40.300 db)

MISKOLCI GALÉRIA

A 2015-ben elkezdett revízió során 2016-ra a gyűjtemény 20 %-át érintette, a munka várhatóan 2017. 12.31-re elkészül. *(Felelős: Kákóczki András)*

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Tárgyévben gyarapodási naplóba vett kulturális javak száma (tétel és db)	148 tétel 2.421 db	200 tétel 952 db	
Tárgyévben szakleltárkönyvbe vett kulturális javak száma (tétel és db)	1.294 tétel 6.308 db	1000 tétel 9.900 db	1100 tétel 9.456 db
Tárgyévben szekrénykataszteri nyilvántartásba vett kulturális javak száma (tétel)	1024 tétel	850 tétel	1580 tétel

Tárgyévben revízió alá vont kulturális javak száma (tétel és db)	1.952 tétel 15.993 db + 2.375 db diapozitív	8.300 db 4 régészeti leltárkönyv anyaga	9100 db 4 régészeti leltárkönyv anyaga
A tárgyév végén feldolgozott (szakleltárkönyvben, szekrénykataszteri nyilvántartásban szereplő) teljes állomány száma (tétel) ebből régészet (tétel) a teljes műtárgyállomány és a fentiek értelmében feldolgozott műtárgyállomány aránya (%)	333.998 db Régészet nélkül: 72% Régészettel: 15%	338.000 db Régészet nélkül: 73% Régészettel: 15%	341.882 db Régészet nélkül: 74% Régészettel: 15%

3. Hozzáférés

Az intézmény írott digitalizálási stratégiával nem rendelkezik.

Az intézmény 2016. évi digitalizálási tevékenységének szöveges bemutatása, illeszkedése az intézmény középtávú digitalizálási stratégiájához

A Herman Ottó Múzeum digitalizálási stratégiája (mely önálló dokumentumként nincs rögzítve, csak a munkaterv részeként kerül megfogalmazásra évente):

- minél nagyobb tételszámú,
- alap adatokkal közzétett
- teljes gyűjteményi adatbázisok
- online hozzáférhetőségét célozza meg.

A feladat nagysága miatt az intézmény gyűjteményenként halad a digitális feldolgozásban.

A 2016-os cél volt a Tárgyi Néprajzi Gyűjtemény új elektronikus leltárkönyvének véglegesítése, stabilizálása, és a MANDA keretében ennek teljes digitális feldolgozása (valamennyi tételhez fotók feltöltése, és a teljes adatbázis publikálása az Interneten.)

Ez a cél 2016 tavaszán módosult, és a Minisztérium Közgyűjteményi Főosztályának hozzájárulásával, pályázati támogatással az intézmény kapcsolódott a Múzeum Digitár rendszeréhez. A saját házi fejlesztésű elektronikus leltárkönyv használatát megszüntettük. Ez a digitalizálási feladatok irányát, arányait is megváltoztatta. A MANDA keretében működő szkennelés és tárgyfotózás folytatódott (év elején 9, év végén 6 fővel a néprajzi,

színháztörténeti, kortárs művészeti, történeti gyűjteményekben), de üteme a néprajzi gyűjteményekben lelassult, mert az adatbázis konvertálására fordítódott a figyelem.

Ezzel együtt is a tervezett 9200 db helyett 20.375 db-bal gyarapodott a digitalizált tárgyak és dokumentumok száma. Ez a növekmény a Népi Építészeti Archívum év közbeni, terven felül jelentkező feladatával magyarázható. Megtörtént a Fotó-Negatívár Digitárba áttöltött tételei közül 36.000 db adatellenőrzése is.

A Digitárba való adatbetöltésnek köszönhetően mintegy 68.000-rel nőtt az adatbázisban kereshető műtárgyak száma, jölehet ez a közönség részére még csak korlátozottan, és műtárgyfotók nélkül érhető el.

2016-ban az adatbázisok tárolása terén történt előrelépés, az intézmény saját szerverén tárhelyet biztosítottunk a Fotó-Negatívár teljes digitalizált állománya számára, és megtörtént a sérülékeny adathordozókról (CD, DVD, Winchester) a szerverre történő biztonsági mentése.

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
A tárgyévben digitalizált kulturális javak száma összesen (tétel/db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	21.361 db 7%	9.200 db 2,8%	20.375 db
Összes digitalizált kulturális javak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	85.352 db 25,8%	94.552 db 28,6%	114.927 db 33,6%
Adatbázisban kereshető kulturális javak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	209.784 db 63,5%	220.000 db 66%	278.468 db 81%
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma (fő alkalom)	2677 online megtekintés + negatívár helyben: 58 fő 223 alkalom	2700 online megtekintés + negatívár helyben: 60 fő 230 alkalom	3200 online megtekintés + negatívár helyben: 47 fő 198 alkalom
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma összesen (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	65.414 db 20%	67.000 db 20,3%	70.028 db 20,5%
Nemzetközi adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	1608 db (nem saját döntés, a MANDA tölti fel az EUROPEANA felületre) 0,4 %	2000 db 0,45%	960 db 0,28%

IV. Tudományos kutatás

a) A 2016. évi tudományos munka fő irányának szöveges bemutatása, ennek illeszkedése az intézmény tudományos stratégiájához (célok, feladatok, eredmények bemutatása)

Az intézmény tudományos munkájának fő irányai, a munkatervben meghatározott stratégia szerint:

- 1) a gyűjteményekre vonatkozó, és a kiállításokkal közvetlenül összefüggő tudományos feladatok
- 2) a megye területére vonatkozó, a múzeumban művelt szakágakhoz tartozó, nem közvetlenül múzeumi kutatási feladatok.

A 2016. év kiemelt eredményei:

- A Történelem és Muzeológia című internetes folyóirat két számának megjelentetése az intézmény honlapján: (Dr. Gyulai Éva, Dr. Spóner Péter): <http://www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/latogatoinknak/tortenelem-muzeologia-online>
- Egy múzeumi szempontú, új állandó kiállítást előkészítő várostörténeti tanulmánykötet koncepciójának elkészítése, szerzők felkérése a kéziratok elkészítésére (Mlakár Zsófia)
- **A Herman Ottó Múzeum Évkönyve 2015. kötetének megjelenése, 27 tanulmány 587 oldalon.**

ÁSVÁNYTÁR

2016-ban Fehér Béla doktori dolgozatához a hazai turmalinok elektron-mikroszondás elemzését végezte a Miskolci Egyetem Ásvány- és Kőzettani Tanszékén. Doktori témájának címe: Magyarországi magmás és metamorf turmalinok kristálykémiája és az eredmények földtani alkalmazása.

2016-ban Kereskényi Erika folytatta doktori tanulmányait a Debreceni Egyetemen. Doktori témájának címe: Neolitikus csiszolt kőeszközök archeometriai és proveniencia vizsgálata.

Az Ásványtár munkatársainak publikációi:

Fehér Béla (2015): Turmalin kötőanyagú hidrotermás breccsa Miskolc-Bükkszentlászlóról.

Herman Ottó Múzeum Évkönyve, 54, 11-23.

Fehér Béla, Szakáll Sándor (2016): A gyöngyösorosi „inezit” újrvizsgálata. *Geoda*, 26/2, 32-34.

Fehér Béla, Szakáll Sándor, Kristály Ferenc, Zajzon Norbert (2016): Mineralogical mosaics from the Carpathian-Pannonian region 3. *Földtani Közlöny*, 146, 47-60.

Kereskényi Erika, Szakmány György, Fehér Béla, Kasztovszky Zsolt, Kristály Ferenc, Rózsa Péter (2016): A Herman Ottó Múzeum neolitikus képkala nyersanyagú csiszolt kőeszközeinek előzetes archeometriai vizsgálati eredményei. In: Benkó Zsolt (szerk.): *Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai*. MTA ATOMKI, Debrecen, pp. 33-36.

Kovács-Pálffy Péter, Kónya Péter, Kalmár János, *Fehér Béla*, Földvári Mária (2016): A hydrothermal sepiolite occurrence at Măgureni Hill, Preluca Veche (Maramures County, Romania). *Földtani Közlöny*, 146, 321-333.

Szakáll Sándor (2016): Új ásványfajok Magyarországról 2015-ben. *Geoda*, 26/1, 12-17.

Szakáll Sándor, Fehér Béla, Tóth László (2016): *Magyarország ásványai*. GeoLitera, SZTE TTIK Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport, Szeged, 523 p.

2016. március 11-én rendezte meg az Ásványtár a „Monográfiák Magyarország ásványairól. 50 éve jelent meg Koch Sándor Magyarország ásványai című könyve” tudományos előadóülést a Pannon-tenger Múzeumban. A konferencián öt előadás hangzott el, köztük kettőt az Ásványtár munkatársai tartottak:

Szakáll Sándor: Tóth Mike „Magyarország ásványai” című könyvéről

Fehér Béla: Könyvek Magyarország ásványairól Koch Sándor művei (1985) után

Az ülést követően könyvbemutatóra került sor, ahol az Ásványtár munkatársainak (Szakáll Sándor és Fehér Béla) valamint Tóth Lászlónak legújabb könyvét, a „Magyarország ásványai”-t mutatták be. A rendezvényen 72 résztvevő volt.

2016. október 17-én a Magyar Nemzeti Múzeum Lapidáriumában megrendezésre került az „Új módszerek és értelmezési lehetőségek a petroarcheológiában” rendezvény, melyen Kereskényi Erika vett részt. Itt előadásként elhangzott:

Kristály Ferenc, *Kereskényi Erika*: Amfiboldús kőszközök roncsolásmentes röntgendiffrakciós vizsgálata: mennyire pontos ásványazonosításra számíthatunk?

2016. november 30-án a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében megrendezésre került az MTA X. Osztály Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottságának Archeometriai Albizottsága, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Archeometriai Műhelye és a Magyar Nemzeti Múzeum közös előadóülése, címe: Az archeometriai kutatás táguló körei II. A rendezvényen Kereskényi Erika képviselte az Ásványtárat. Az előadóülésen elhangzott:

Kereskényi Erika, Szakmány György, Fehér Béla, Kasztovszky Zsolt, Kristály Ferenc, Rózsa Péter: A Herman Ottó Múzeum neolitikus kékpala nyersanyagú csiszolt kőszközeinek előzetes archeometriai vizsgálati eredményei.

2016. május 23-27-ig a Herlányban (Szlovákia) megrendezett Szlovák és Cseh Geológus Muzeológusok találkozóján az Ásványtár részéről *dr. Szakáll Sándor, Fehér Béla és Berentés Ágnes* vettek részt, ahol a terepi napokkal az ásványtár gyűjteményét is gyarapították.

Az Ásványtár részéről 2016. október 5-6-án a Pásztói Múzeumban megtartott 33. Természettudományos Muzeológusok Országos Találkozóján *Berentés Ágnes* vett részt.

ÉREMTÁR

Az éremtár anyagáról egy tanulmányt jelentettük meg: *Simon László*: Néhány régi-új adat a miskolci római denárleletről. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV (2015) 293-309.

FOTONEGATÍVTÁR ÉS FOTOGRAFIAI GYŰJTEMÉNY

Szentesi Edina ismételten megbízást kapott a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság munkájában való részvételre.

FÖLDTÖRTÉNETI ÉS TERMÉSZETRAJZI TÁR

Az Aszaló melletti homokbánya felső miocén korú, 41,28 m²-es szelvényfeltáráásával (október 17. és 26.) a Pannon-tenger Földtörténeti és Természetrajzi Tár egy hosszú távú kutatási programot indítani el. Távlati cél, hogy kutatásunk sorra vegye és dokumentálja Borsod-Abaúj-Zemplén megye miocén tengeri–tavi földtani szelvényeit. Az így nyert adatokat részben publikációk, részben interneten közzétehető, egyszerűsített adatbázis elkészítésére kívánjuk felhasználni.

A Pannon-tenger Földtörténeti és Természetrajzi Tár munkatársai 2016-ban befejezték egy új időszaki mezozoikus természettudományos–ismeretterjesztő kiállítás forgatókönyvének megírását:

Mezei Tünde–Szolyák Péter–Watah Veronika: Dinók Földjén–MezoZOOikum. Kiállítási forgatókönyv. 174 oldal.

Szolyák Péter hazai és külföldi kollégákkal való együttműködéssel a szilvásvárdi Istállós-kői-barlang kő- és csontanyagának újraértelmezését végezte el. A publikáció adatai:

Marylène Patou-Mathis–Carole Vercoutère–György Lengyel–Péter Szolyák–Zsolt Mester, New Interpretation of the Upper Paleolithic Human Occupations at Istállós-kői Cave (Bükk Mountains, Hungary). *Eurasian Prehistory*, ...–... (Megjelenés alatt!)

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁR

Pirint Andrea tudományos munkájának fő irányai és tárgyévi eredményei:

I.) A Herman Ottó Múzeum képzőművészeti gyűjteményének feldolgozása és közzététele. Tárgyévi megvalósulás: I.1. Részvétel a Herman Ottó Múzeum központi épületének turisztikai attrakciófejlesztéséhez kapcsolódó koncepció kidolgozásában. Az új állandó képzőművészeti kiállítások (képtár és hamisítvány-kiállítás) tématervének elkészítése. I.2. Katalóguselőszó megírása Szász Endre erdélyi vándorkiállításához.

II.) A régió múltbeli képzőművészetének kutatása, jelenkori művészeti életének támogatása. Tárgyévi megvalósulás: II.1. Kortárs alkotók munkásságának méltatása (Lőrincz Róbert kiállításának megnyitása. Miskolc, Teátrum Pincehely Galéria, 2016. február 4.; Kiss Tanne István kiállításának megnyitása. Miskolc, HOM, Papszer, 2016. október 6.) II.2. Döbröczöni Kálmán (1899–1966) festőművész munkásságának méltatása halálának 50. évfordulója alkalmából (Miskolc, HOM, 2016. június 9.).

III.) Szakmai munkán alapuló egyéb eredmények: III.1. A Herman Ottó Múzeum számára felajánlott Gömöri-Hetey gyűjtemény felmérése, részletes műtárgylistájának elkészítése (másokkal együtt). III.2. Kiállításszervezés: *A krosznói üveg világa – tegnap és ma* (Miskolc, HOM, Papszer, 2016. április 21–június 26.) III.3. Kiállításrendezés: a.) *Kreatív kormánytisztviselők* kiállítása (Miskolc, BAZ Megyei Kormányhivatal, 2016. június 29-től); b.) *Szász Endre művészete Erdélyben* címmel a HOM vándorkiállításának megrendezése és megnyitása (Csíkszereda, Csíki Székely Múzeum, 2016. december 14–2017. január 15.) III.4. Kurátori-szakmai tárlatvezetések: *Kövesi István titkos gyűjteménye* című kiállításban 12 alkalommal; a Herman Ottó Múzeum Képtárában 4 alkalommal; a képzőművészeti gyűjtemény raktáraiban 11 csoport számára (a Múzeumok Éjszakája rendezvény keretében). III.5. TV és rádió interjúk (kiállításokkal és a HOM gyűjteményével kapcsolatban): 10

alkalommal. III.6. Pályázatírás: *Átfesteni az egész Földet* címmel Csabai Kálmán festőművész monográfiájának megjelentetésére (NKA).

KÖNYVTÁR

Hideg Ágnes: A Herman Ottó Múzeum szakkönyvtára. In: *Könyvtári Mappa* 2016. 3. szám 17. old.

Hideg Ágnes: Emlékezések. Vásárhelyi Pál az északkeleti régióban. In: *Hidrológiai Tájékoztató* 2016. 6-8. old.

MISKOLCI GALÉRIA,

Hajdú Ildikó PhD megjelent tanulmányai:

A színek és fametszet mestere: Kunt Ernő. In: *Zempléni múzsa*. 2016. (ősz) XVI. évf. 3. (63.) szám

Vákár Tibor Miskolcon. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV*. (2015) Miskolc, 523-538. p.

2016-ban elkészült, 2017-ben megjelent tanulmányok

Kiállítások láncolata: a miskolci Téli Tárlat. In: *Zempléni múzsa*. 2017. 1. szám

Miskolci Téli Tárlat, huszonharmadszor. In: Magyar Múzeumok – a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület online magazinja. 2017. január 14. (http://magyarmuzeumok.hu/kiallitas/3779_miskolci_teli_tarlat_huszonharmadszor)

2016-ban elkészült tanulmány

Feledy Gyula – értekezletrajzok. In: *Feledy Gyula – Értekezletrajzok*. (várható megjelenés: 2017-2018)

NÉPRAJZI TÁR

Dr. Bodnár Mónika PhD. kutatásai, publikációi

Folytatta kutatásait a történeti Torna megyében (Bódva-völgyében), valamint a Miskolci Német Nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás értelmében megkezdte a miskolci németek kutatását.

Intézményközi együttműködés keretén belül részt vett az ELTE BTK Néprajzi Intézete által szervezett gömöri, berzétéi kutatásban.

2016-ban megjelent, illetve publikálásra leadott kéziratok listája:

1.) Adatok a miskolci németek történetéhez és kultúrájához, különös tekintettel a 18. századi evangélikus németekre. In: Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV (2015). 327-352. Miskolc (2016). ISSN 0544-4225

2.) Etnikai és felekezeti viszonyok alakulása Berzétén a 18. századtól napjainkig. In: Történeti, néprajzi közelítések a gömöri Berzétéhez. Szerk.: Deáky Zita – Smid Bernadett. ELTE BTK Néprajzi Intézete, Budapest, 21-34. ISBN 978-963-284-827-3

3.) Nemzedékváltás egy átalakuló térség átalakuló társadalmában. Közlésre leadva az ELTE BTK Néprajzi Intézetének

4.) Két peremvölgy lehetséges kapcsolata (Fekete-Körös völgyi és Bódva-völgyi kapcsolatok). Közlésre leadva a Tenkei Református Egyházközség részére

5.) Égerszög 18. századi társadalma az anyakönyvi kutatások tükrében. Közlésre leadva a Herman Ottó Múzeum Évkönyve LV (2016) részére

6.) Gömöri textilművesség. Közlésre leadva Tóth György szerkesztésében megjelenő, É. Kovács Lászlóné Éva asszonyt bemutató kötet részére.

Viszóczky Ilona publikációi

- Viga Gyulával: Újabb adatok és szempontok a Jászság táji gazdasági kapcsolataihoz. In: Bánkiné Molnár Erzsébet (szerk.): *Vízöntő: Ünnepi kötet a Jászságról* Bathó Edit tiszteletére. Szolnok: Damjanich János Múzeum, 2016. 309-317. (ISBN:9789639273832)

- Tudománynépszerűsítő multimédia kiadvány szakmai szerkesztési feladatainak elvégzése:

Mezőkövesdi matyó hímzés című multimédia kiadvány – www.matyohimzes.info

Varga Marianna: Mezőkövesdi matyó hímzés (Mezőkövesd, 2003. – ISBN: 963 204 295 6) című munkájának átdolgozott szerkezetben történő újra kiadása frissített adatokkal és képanyaggal, videófelvevételekkel kiegészítve.

Az anyagot lásd még DVD-én rögzítve: HOM Néprajzi Adattár lt. sz.: 7887

RÉGÉSZETI TÁR

A Régészeti Gyűjtemény leletein és az elvégzett feltárásokon alapuló feldolgozások és publikációk készítése, tudományos előadások tartása egyéni tervek mentén.

Csengeri Piroska PhD tanulmánya jelent meg a HOMÉ LIV. kötetében (39–78.o.), „Középső neolitikus telepnyomok Mezőzombor-Közsegi temető lelőhelyről” címmel, és tanulmányt adott le a krakkói Jagelló Egyetem J.K. Kozłowski professzor 75. születésnapjára készülő tisztelegő kötetébe „A short report on the research of the earliest Alföld Linear Pottery Culture in Hernád Valley, North-eastern Hungary” címmel (szerkesztés alatt).

Fábián Sára feldolgozta Orosháza-Fasor 8–9. századi település leletanyagát.

Fábián Sára, Horváth Antonia és Gál Viktor előadást tartott a Hadtörténelmi Intézet és Múzeumban megrendezett „Háború, régészet és kulturális örökségvédelem” c. régészeti konferencián „A szikszó-újfalusi csata tömegsírja” címmel.

Fekete László poszter előadást tartott a „22nd EAA Annual Meeting” konferencián (Vilnius) „Multidisciplinary approach in the analysis of a 9th century settlement from Carpathian Basin” címmel.

Gál Viktor előadást tartott a „Hrady Karpat” c. régészeti konferencián, Kassán (Castellum Cassovia, Nyitrai Régészeti Intézet és Magyarország Kassai Főkonzulátusa szervezése) „Civil és szakmai munka Szádváron” címmel. Ezen kívül előadást tartott Szögligeten, a „Tájvédelmi szakmai napok 2016” keretében (PM-0574-1312-BS jelzetű Tájvédelmi és földtani természetvédelmi továbbképzés – Tájvédelmi modul) „Tiéd a vár! Szakmai és civil összefogás Szádvár megmentéséért” címmel. Előadást tartott továbbá a Régészeti Tár által szervezett Észak-magyarországi Regionális Régészeti Konferencián „Minek nevezzelek? Régészet, örökségvédelem és korunk várépítkezései” címmel.

Gál Viktornak és Miskolczi Melindának tanulmánya jelent meg a HOMÉ LIV. kötetében (311–325.o.), „A gönci római katolikus plébániatemplom 2014. évi feltárása” címmel. A szerzőknek közleménye jelent meg a *Castrum* folyóirat 19. kötetében (2016/1-2), „Előzetes jelentés a diósgyőri várak ellenfalának 2015. évi kutatásáról” címmel.

Gál Viktornak közleményei jelentek meg a *Castrum* folyóirat 19. kötetében (2016/1-2), „Jelentés a füzéri vár 2015. évi kutatásáról” és „Szögliget-Szádvár régészeti kutatásának újabb eredményei” címmel, valamint a *Várak, kastélyok, templomok 2016* periodikában „Adatok Szádvár 1567. évi ostromához” címmel.

Honti Szabolcs előadást tartott az „Innovatív térinformatikai fejlesztések és lehetőségek a régészetben” c. konferencián (Kecskeméti Katona József Múzeum szervezése), „Ortofotók, fotótérképek – Egy (bő) évtized kísérletei” címmel.

Horváth Antónia, Gál Viktor és Fábian Sára előadást tartott a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat által a Magyar Nemzeti Múzeumban szervezett „A 2015. év néhány jelentősebb feltárási eredménye” c. konferencián „A IV. szikszói csata tömegsírja” címmel. Ugyanezen konferencián *Kalli András és K. Tutkovics Eszter* „Őskori kutatások a bükkábrányi lignitbánya területén”, valamint Szarmata kori lelőhelyhálózat a Csincse-patak völgyében: újabb adatok Bükkábrány-Bánya, XVI-végrézsű lelőhely feltárása után” címmel tartott előadásokat.

Emellett *Kalli András és K. Tutkovics Eszter* előadást tartott az „Innovatív térinformatikai fejlesztések és lehetőségek a régészetben” c. konferencián (Kecskeméti Katona József Múzeum szervezése), „Fémkeresős kutatás a bükkábrányi régészeti projektben – Módszertan és eredmények” címmel.

Kalli András és K. Tutkovics Eszter Faragó Norberttel közös tanulmánya jelent meg „Előzetes jelentés Bükkábrány-Bánya, VII. lelőhely pattintott kőeszköz anyagáról” címmel a *HOMÉ LIV.* kötetében (25–37). Emellett tanulmányuk jelent meg „Középső neolitikus és szarmata település Bükkábrány határában” címmel a *Régészeti kutatások Magyarországon 2011–2014* c. kötetben (18–29), valamint tanulmányt adtak le „Műszeres lelet- és lelőhelyfelderítés a bükkábrányi lignitbánya területén” címmel a *Saulusból Paulus. Fémkeresővel a régészek oldalán*, szerk.: Bálint Marianna–Szentpéteri József, Budapest–Hajdúbozsörmény kötetbe (in press).

Király Ágnes előadást tartott „A halál régészete – Halál mód, temetkezési rituálé, halottisztelet, archaeothanatólógia” c. konferencián Pécsen, „Láthatatlanok – lehetséges irányok a késő bronzkori Északkelet-Magyarország temetkezési szokásainak kutatásában” címmel.

Kiss Dániel poszter előadást tartott a „GIS Day – Térinformatika napja 2016” c. konferencián (Pécsi Tudományegyetem) „Digitális régészet” címmel, valamint előadást tartott az „Innovatív térinformatikai fejlesztések és lehetőségek a régészetben” c. konferencián (Kecskeméti Katona József Múzeum szervezése) „Lelőhelymodellezés a bükkábrányi lignitbánya területén” címmel.

Koós Judit PhD tanulmánya jelent meg a *HOMÉ LIV.* kötetében (131–176.o.) „A fémművesség emlékei egy késő bronzkori településen: Muhi-3. kavicsbánya (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)” címmel.

Miskolczi Melinda előadást tartott a „Pálosok – A fehér barátok hagyatéka” c. régészeti konferencián, Balatonszemesen (Civil Régészeti Alap és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szervezése) „Gönc kolostorának roncsolásmentes kutatása” címmel, illetve a Fiala Középkoros Régészek 8. konferenciáján, Sátoraljaújhelyen „A diósgyőri vár 2015–2016. évi kutatása” címmel.

Simon József előadást tartott a *Gulágkutatók VII. Nemzetközi Konferenciáján* („Kárpát-medence – Málenkij robot, emlékezet, OSZK, Budapest) „Elhurcoltak a MOKÁN fiúk...” –

A miskolci-diósgyőri ellenállás története és karhatalmi szerepe 1944–1945 címmel, és tanulmányát leadta a konferencia készülő kötetébe. Előadást tartott továbbá a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékévéhez kapcsolódó „GULÁG-sors” konferencián (Petőfi Irodalmi Múzeum – Kazinczy Ferenc Múzeum, Sátoraljaújhely) „A MOKAN-komité szerepe a miskolci és diósgyőri elhurcolások előkészítésében 1944–1945” címmel.

Pusztai Tamás a múzeum részéről vezette a Herman Ottó Múzeum a Miskolci Egyetem és a Kölni Egyetem Dél-borsodi bronzkori településhálózatát vizsgáló BORBAS-projektet, melynek keretében a múzeum kutatásokat végzett Borsodivánka-Nagy halom bronzkori településen, és a kutatási eredményeit pedig a MÁS/VILÁG-c. kiállításon mutatták be, Varsóban.

Szörényi Gábor András folytatta a Sajó-völgyi huszita várak régészeti kutatását. A témában megvédte doktori (PhD) disszertációját, summa cum laude minősítéssel.

Szörényi Gábor András előadást tartott a „Laufzeit/Zeitlauf Zeitkonzepte – Datierung – Chronologie in der Mittelalter- und Neuzeitarchäologie“ c. konferencián Graz-ban (Österreichische Gesellschaft für Mittelalterarchäologie szervezése) „Taborkogel, geophysikalische Prospektion einer spätmittelalterlichen Holz-Erde Befestigung” címmel. Előadást tartott továbbá a „Pálosok – A fehér barátok hagyatéka” c. régészeti konferencián, Balatonszemesen (Civil Régészeti Alap és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szervezése) „Ásatások az óhutai pálos kolostor templomában” címmel, valamint a „Hrady Karpat” c. régészeti konferencián, Kassán (Castellum Cassovia, Nyitrai Régészeti Intézet és Magyarország Kassai Főkonzulátusa szervezése) „Sajó-völgyi huszita várak” címmel. Előadást tartott a Fiala Középkoros Régészek 8. konferenciáján, Sátoraljaújhelyen „Taborkogel, egy késő középkori fa-földszerkezetes erősség geoprospekciós kutatása” címmel.

A *Régészeti Tár munkatársai* részt vettek a Miskolci Egyetem és a Kölni Egyetem által vezetett BORBAS (Borsod Region Bronze Age Settlements) projekt terepei munkáiban Borsodivánka-Marhajlás bronzkori tell telepén.

Immár hagyomány a Régészeti Tár által szervezett „februári konferencia”, vagyis az Északkelet-magyarországi Regionális Régészeti Konferencia (ÉMRK), melyet 2016-ban V. alkalommal rendeztünk meg. A régió előző évi kutatásait bemutató egynapos tudományos konferencián 15 előadás hangzott el, és 10 posztet mutattak be. A konferencián 120 kutató vett részt Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Heves megyéből, de érkeztek kollégáink Budapestről, valamint a határon túlról a Kassai Műszaki Egyetemről és a Szatmárnémeti Megyei Múzeumból is.

TÖRTÉNETI TÁR

Békési Gábor a 2016. évben végzett lektorálási és fordítási munkái:

History & Museology, tanulmányok /2 alkalom/

Zenei Szemere – szalon leporellója

Latin fordítás – Dr. Bodnár Mónika részére /5 alkalom/

Miskolci Galéria programfüzete

Szemere-szalon meghívó
Múzeumpedagógiai kiadvány a Szemere-szalonhoz
Néprajzi kiállítás tablószövegei Viszóczky Ilona számára
56'-os kiállítás tervezete
Lektorai vélemény pályázathoz – Balázs István részére
Goda Gertrúd: Holló Barnabás c. könyv lektori munkája /9 alkalom/
Tanulmányok lektorálása Nagy Attila számára /6 alkalom/
Kiállítás szövegek lektorálása – Dienes Ágnes számára /3 alkalom/
Istvánffy-pályázat, pályamunkák szakmai lektorálása
56'-os kiállítás tabló-, plakát-, meghívó-, kiállítás vezető – Történeti Tár /18 alkalom/
Összesen: 51 alkalom

Dr. Gyulai Éva:

- Gyermekkirály a Magyar Királyság trónján (Pozsony, 1687. december 9.) – I. József koronázásának ikonográfiai reprezentációja / A child king on the throne of Hungary: Iconographic representation of King Joseph I's coronation (Pressburg/Prešperok, 9 Dec. 1687) = Történelem és Muzeológia – Miskolci Internetes Folyóirat / History & Museology: Online Journal of Miskolc, Hungary 2. (2015)/2. 18–46.

- Két 19. századi Miskolc-térkép: Bécsi kadétok kéziratos katonai térképe (1854; ÖNB) és Adler Károly főmérnök kataszteri térképének másolata (1880 k., BAZML) – Előtanulmány a Herman Ottó Múzeum új miskolci várostörténeti kiállításához /Two 19th-century Miskolc maps: A manuscript map of Viennese military cadets (1854; ÖNB) and a copy of Chief Engineer Károly Adler's cadastral map (around 1880, BAZML) – A preliminary study to the new exhibition on urban history of Miskolc planned in Herman Otto Museum, Miskolc (Hungary) = Történelem és Muzeológia – Miskolci Internetes Folyóirat / History & Museology: Online Journal of Miskolc, Hungary 3. (2016)/1. 103–114

- Palóczy László ábrázolásai – a népképviselői országgyűlések korelnökének (1848/1861) ikonográfiája = A Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV. [2016] 387–405.
Solatium Neostadiense – Németújhelyi vigasztalás. Ismeretlen költő latin és magyar börtönverse (Bécsújhely, 1690 körül), bejegyezve a kolozsvári ferencesek könyvtárának „Aranyas Bibliájába” = Publicationes Universitatis Miskolcinensis, Sectio Philosophica, Tomus XX. [2016] – Fasciculus 1. 130–143.

- Turcissare – Verancsics Antal török-képe / Turcissare – Antonius Verantius' Image of Turk. In: Humanista történetírás és neolatin irodalom a 15–18. századi Magyarországon. Szerk.: Békés Enikő–Kasza Péter–Lengyel Réka. MTA BTK TTI, Budapest, 2015. 91–108. (Convivia Neolatina Hungarica 1.)

- A minoriták Miskolcon a 18. század első felében. In: Történetek a miskolci minorita templom életéből II. Szerk.: Várhelyi Krisztina. Éltető Lélek Alapítvány, Miskolc, 2016. 110–117.

Kézirat:

- Barna György (1946–2015) miskolci műgyűjtő bibliagyűjteményének katalógusa. Szöveg és leírás: Gyulai Éva. Fényképezés, digitális technika és nyomtatás: Lézerpont Látványtár és -műhely, Miskolc, 2016 (HOM HTD)

Egyéb (szerkesztés):

- Történelem és Muzeológia – Miskolci Internetes Folyóirat / History & Museology: Online Journal of Miskolc, Hungary 2015/2. és 2016/1. számának szerkesztése

Dr. Kunt Gergely:

The Psychological Coping Mechanisms of a Jewish Hungarian Teenager, Lilla Ecséry, as Reflected in Her Diary Written during the Holocaust [Judaica et Holocaustica 7 (Women and World War II) 2016, 69-89]

Ágnes Zsolt's Authorship of her Daughter Éva Heyman's Holocaust Diary [Hungarian Studies Review, Vol. XLIII, Nos. 1-2 (Spring-Fall, 2016)]

Mlakár Zsófia

Folytatta doktori disszertációjának elkészítését, írását, kutatott az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában és a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában. A téma: Herman Ottó feleségének, Borosnyay Kamillának ezidáig kiadatlan naplójának átírása és kiadásra előkészítése. A kutatás újabb eredményeit 2016. november 30-án a Magyar Tudományos Akadémia és a Miskolci Egyetem Gender kutató csoportja közös konferenciáján mutatta be Miskolcon. Részben ennek a kutatásnak az újabb eredményeit publikálta a Herman Ottó Múzeum Évkönyvének 2016-ban megjelent LIV. kötetében.

Közreműködött a 2015-ben megnyílt Erdei munkák képekben című kiállítás átrendezésében. Ennek kapcsán egy fotóadatbázis építését végzi.

Az intézményben zajló, hátrányos helyzetű diákok számára megtartott múzeumpedagógiai foglalkozásokat vezette, a projektet koordinálta és szakmailag vezette, módszertani eredményeit összegezte és szerkesztette a Múzeumpedagógiai programok hátrányos helyzetű gyerekeknek a Herman Ottó Múzeumban (Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 2016.), címmel 2016 júliusában az NKA3513/00469 számú pályázata támogatásával megjelent múzeumpedagógiai módszertani összefoglaló kiadványban.

Dr. Spóner Péter:

Palóczy relikviák a Herman Ottó Múzeum gyűjteményeiben. /Kézirat/
Történelem és Muzeológia/History and Museology.

Egyéb (szerkesztés):

- Történelem és Muzeológia – Miskolci Internetes Folyóirat / History & Museology: Online Journal of Miskolc, Hungary 2015/2. és 2016/1. számának szerkesztése

Dr. Szalipszki Péter:

(Füzér)Komlós története a 19. század első felében. HOM Évk. LIV.

Vámosi Katalin:

Miskolc Mindszent Római Katolikus Plébánia rejtett kincsei. Legújabb kutatások az Egri Egyházmegye történetéből, Konferenciakötetben

b) *A tudományos munkatársak kutatónapjával kapcsolatos munkáltatói intézkedések bemutatása (a kutatónapban részesülő tudományos munkatársak és az engedélyezett kutatónapok száma, a kutatónapokhoz kapcsolódó egyéni tudományos célok, feladatok teljesülése)*

ÁSVÁNYTÁR

Kereskényi Erika a doktori tanulmányaihoz szükséges kutatónapokon a Miskolci Egyetemen röntgen-diffrakciós és elektron-mikroszondás vizsgálatokat végez. 2016-ban 30 db röntgen-pordiffrakciós vizsgálat, valamint 230 elektron-mikroszondás elemzés készült neolit kőbaltákon. 2016. júniusában Budapesten, a Központi Fizikai Kutatóintézetben prompt-gamma aktivációs vizsgálatok történtek a múzeum 9 db neolit korú csiszolt kőeszközén.

A kutatónapok engedélyezése rugalmasan történik, mivel a Miskolci Egyetem vagy más kutatóintézeti műszerek szabad kapacitásához kell alkalmazkodniuk az Ásványtár kutatóinak.

NÉPRAJZI TÁR

Dr. Bodnár Mónika PhD. a maximálisan engedélyezett 48 kutatónapból 35 napot vett igénybe. Ennek segítségével a) folytatta Torna megyei kutatásait, elkészítette és a HOM Évkönyvében közlésre leadta égerszögi tanulmányát; b) intézményközi kutatómunka keretén belül részt vett az ELTE BTK Néprajzi Intézete által szervezett gömöri, berzétei kutatásban, ezzel kapcsolatos tanulmánya megjelent a kutatást összegző tanulmánykötetben; a HOM és a Miskolci Német Nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás értelmében megkezdte a miskolci németek kutatását, tanulmánya megjelent a HOM LIV (2015) Évkönyvében.

Viszóczy Ilona, engedélyezett kutatónapok száma 48 nap. Igénybe vett 34 kutatónapot. Munkatervben rögzített feladata szerint elvégezte a Barna György Gyűjtemény új állandó kiállításának szakmai előkészítését. Egy fejezet megírásával közreműködött a kiállítási koncepció elkészítésében. Anyagot gyűjtött a népviseletgyűjtemény bemutatásához, országos gyűjtőkörű közgyűjteményekben.

Kutatási témák

- „A Kárpát-medence népviseleteiből – Néprajzi látványtár” (Barna György Gyűjtemény) című új állandó kiállításhoz kapcsolódó viseleti kutatás, kiállítási forgatókönyv előkészítése
- A Herman Ottó Múzeum Néprajzi Tárának síktextiljeinek stílustörténeti – hímzéstörténeti rétegei

Konferencián tartott előadások

- A múzeumi és magángyűjtemények mint a népi iparművészeti textíliák tervezésének forrásai. Mezőkövesd, 2016. július 1. a XXVIII. Kis Jankó Bori Országos Hímzőpályázat és konferencián
- A Barkóság hagyományos népi kultúrájának öröksége – a királdi Művésztanya és a Herman Ottó Múzeum közös programja. Balassagyarmat, MNM Palóc Múzeum – Élő népviselet a Palócföldön című konferenciáján, 2016. év szeptember 23.

c) *Kiadott, eladott és raktáron lévő saját múzeumi kiadványok száma, a remittenda nagysága, kezelése és raktározási kérdései, a megoldásra vonatkozó intézkedési terv teljesülése*

Feladat	Felelős	Határidő	A teljesülés státusza
Megjelentetett kiadványok száma: 3	Szakács Róbert	folyamatos	folyamatos
Eladott kiadványok száma: 1.961			
Remittenda elhelyezése a raktárban, ezeket később értékesítjük, ill. hasznosítjuk.			

d) *A múzeumi tudományos munka nemzetközi feladatai, kapcsolatai*

Dr. Bodnár Mónika 2016-ban részt vett a rimaszombati székhelyű „Gömörország – az északi magyar peremvidék fóruma” című, negyedévenként megjelenő periodika szerkesztésében. Az ELTE BTK Néprajzi Intézete felkérésére részt vett az általuk indított felvidéki – Berzété/Brzotín (SK) – kutatómunkában, ahol a település etnikai és felekezeti viszonyait vizsgálta, és eredményeit publikálta.

A 2016. év során folytatódott a Herman Ottó Múzeum a Miskolci Egyetem és a Kölni Egyetem (korábban Bochumi Egyetem) együttműködésével 2012 óta zajló BORBAS-projekt, melynek keretében Dél-Borsod és a Bükkalja középső bronzkori településeit és településhálózatát kutatjuk. A Más/Világ-c. kiállításon bemutatott roncsolás mentes vizsgálatok mellett folytatódtak Borsodivánka-Nagy Halom bronzkori település 2015-ben megkezdett ásatai. A projekt múzeumi felelőse: *Dr. Pusztai Tamás*

Az ICOM (Múzeumok Nemzetközi Tanácsa) három évenként rendezett világkongresszusán 2016. júliusában Milánóban az intézményt *Dr. Tóth Arnold* igazgatóhelyettes képviselte. Részt vett a Regionális Múzeumok Tanácsa (ICR) és a Várostarténeti Múzeumok Tanácsa (CAMOC) szekcióülésein, és tagként beléptette az intézményt az ICR-be.

2016. áprilisában Spanyolországban *Szolyák Péter* képviselte az intézményt, az Év Európai Múzeuma pályázat döntő zsűrizésén, angol nyelvű előadással.

Hazai intézményközi együttműködésekben megvalósuló tudományos feladatok

Szentesi Edina 2016-ban ismételt megbízást kapott a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság munkájában való részvételre. A Budapesten megtartott üléseket rendszeresen (10 alkalommal)

látogatta, ahol a Múzeumi Állományvédelmi Programban megfogalmazott feladatok kidolgozása és végrehajtása mellett a jegyzőkönyvvezetői tisztséget látta és látja el.

2016. február 15. és 17. között a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság tagjaként szervezőként, és egyúttal állományvédelmi felelősként is részt vett az IPM (Integrated Pest Management) – a kártevők elleni integrált védekezés – módszerének kidolgozása és alkalmazása Magyarországon témában Budapesten, a Magyar Nemzeti Múzeumban rendezett háromnapos továbbképzésen.

2016. július 12-én a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság tagjaként részt vett az Európa Tanács Politikai Ügyek Igazgatóságának Bizalomépítő Intézkedések Részlege által az Európa Tanács Budapesti Európai Ifjúsági Központjában megrendezett [Second training session on “Modern Approaches to Museum Management”] szemináriumon.

2016. november 9-én a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság tagjaként, a Bizottság tagjaival közösen állományvédelmi továbbképzést szervezett a műtárgyak korszerű csomagolása és szállítása témában az ország különböző múzeumaiban dolgozó restaurátor, muzeológus és gyűjteménykezelő kollégák részére. A program megrendezésére Budapesten, a Magyar Nemzeti Múzeum Dísztermében került sor.

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
Kutatási témák száma	62	67	63
Hazai és nemzetközi kutatási programokban történő részvételek és a résztvevők száma	7 fő, 14 alkalom	13 fő, 13 alkalom	9 fő, 15 alkalom
A múzeum által megrendezett tudományos konferenciák száma	6	2	4
Konferencián tartott előadások száma	118	47	55
A múzeum dolgozói által jegyzett, magyar és idegen nyelvű (külön feltüntetve a nemzetiségi nyelveket) tudományos kiadványok száma (múzeumi kiadványban és külső kiadványban egyaránt)	10	6	3
A múzeum dolgozói által jegyzett, magyar és idegen nyelvű (külön feltüntetve a nemzetiségi nyelveket) publikációk száma (múzeumi kiadványban és külső kiadványban egyaránt)	71	62	42
Kiállítási forgatókönyvek száma	13	10	6

V. Műtárgyvédelem

Megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos 2016. évi feladatok teljesülése *(felelős: Szentesi Edina)*

A megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos feladatok egy része az 1997. évi CXL. törvény 45/A. § (2) bekezdés g) és j) pontjában meghatározott megelőző műtárgyvédelemmel (állományvédelemmel) kapcsolatos feladatok és tevékenységek ellátására irányult.

A megyei hatókörű városi múzeum állományvédelmi felelőse 2016. 01. 26. és 2016. 12. 07. között helyszíni bejárásokat végzett a megye területén található, működési engedéllyel rendelkező muzeális intézményekben.

2016-ban a helyszíni bejárások az egyes intézmények, gyűjtemények, kiállítóhelyek stb. állapotához igazítottan, a munkatervben előzetesen meghatározott szempontrendszernek megfelelően történtek.

A bejárások kiemelt célcsoportjai egyrészt az építkezések és/vagy felújítások által érintett intézmények, másrészt a 2015-ben a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma 3511/194 altéma kódszámú „*Vidéki muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása*” témában kiírt pályázati felhívásra közös együttműködéssel sikeres pályázatot benyújtó muzeális intézmények; harmadrészt a penész- és/vagy rovarfertőzésben érintett helyszínek, vagy más jellegű, de igencsak súlyos problémával küzdő intézmények voltak; továbbá a „saját” intézmény, azaz a Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézmények [tagintézmény (tematikus múzeum), közérdekű muzeális gyűjtemény, közérdekű muzeális kiállítóhelyek] és telephelyek.

Mindezek felül azon intézmények felkeresése szerepelt még a munkatervben, amelyek az év közben felmerülő problémájuk kezelése érdekében szükségesnek tartották és igényelték a helyszíni látogatást függetlenül attól, hogy nem tartoztak az éves kijelölt célcsoportba.

A bejárások elsődleges célja az ellenőrzés körébe tartozó muzeális intézményekben tapasztalható változások nyomon követése volt; másodlagos célja pedig az intézmények raktárait és kiállítótereit jellemző műtárgykörnyezeti paraméterek (hőmérséklet, relatív páratartalom, megvilágítás, UV-sugárzás) műszeres mérése (ELSEC 765C UV + Monitor környezetfigyelő mérőműszer használatával); mivel a megelőző műtárgyvédelem (állományvédelem) az élő és élettelen környezet káros hatásainak elhárítására irányuló intézkedéseket foglalja magában.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően ezúttal is a látogatás során végzett munka részét képezte az állományvédelemmel kapcsolatos káresetek és a múzeumi műtárgyállományt veszélyeztető környezeti és egyéb tényezők dokumentálása, valamint a kockázatok azonosítását követően a kialakult helyzet kezelésére vonatkozó javaslatok és stratégiák kidolgozása az intézmények munkatársai, vezetői és/vagy a fenntartók részére. (Mindezek

dokumentálása napló, és a mérési eredmények rögzítése érdekében készített táblázat összeállításával történt.)

Az összesen 1680 km megtételével teljesített bejárások során 30 muzeális intézmény „telephelyén” található 63 épüleategységben (közte 1 kastélyban) történtek meg a műszeres felmérések és az állományvédelmi vizsgálatok. Ezen felül további 20 kiállítás céljára készített építmény és 23 szabadban található kiállítási tér (melyek közül 2 skanzen jellegű), illetve 10 fémkonténerből kialakított raktár megtekintésére került sor. A vizsgálatok alkalmával 138 raktárban, illetve 242 kiállítótérben, összesen tehát 380 helyiségben történtek műszeres mérések.

Szentesi Edina az egész év folyamán szaktanácsadást végzett a megelőző műtárgyvédelem (állományvédelem) szakterületét érintő témakörökben muzeális intézmények és szakemberek, valamint egyéb – laikus – érdeklődők számára.

A helyszíni bejárások alatt szóbeli szaktanácsadásra és napló készítésére minden 2016-ban felkeresett intézményben sor került, amelyek közül 29 helyszínen (azaz 29 alkalommal 36 intézményi egységre és/vagy telephelyre vonatkozóan külön-külön) a felmerült problémák kezelésére kidolgozott javaslatok és/vagy stratégiák a naplóban írásban is rögzítésre kerültek.

A naplóban leírt szaktanácsokon felül az év folyamán további 14 esetben (témában) kértek a megye területén található, működési engedéllyel rendelkező, különböző szakmai besorolású muzeális intézményekben dolgozó kollégák állományvédelemmel kapcsolatos szaktanácsokat, vagy igényeltek különféle írásos dokumentációk elkészítését a munkájuk közben felmerült gondjaik megoldása érdekében, vagy pályázatkészítéssel összefüggésben. Valamint előfordultak olyan esetek is, amikor gyűjteménnyel már igen, de működési engedéllyel még nem rendelkező intézményben dolgozó kolléga; illetve magánszemély kért szakmai segítséget.

Az ilyen jellegű szaktanácsadások dokumentálása külön, a Herman Ottó Múzeum által összeállított űrlap segítségével történt.

A Herman Ottó Múzeumon belül, valamint a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézményi egységekben és telephelyeken megvalósult megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos feladatok a 2016. évben, felelős: Szentesi Edina

Az év folyamán az intézményben napi szinten történt az állományvédelmi (megelőző műtárgyvédelmi) feladatok és tevékenységek végzése, illetve koordinálása, valamint az ezen tevékenységek ellátásához történő segítségnyújtás és szaktanácsadás az intézmény többi munkatársa részére.

Az intézményben, valamint a hozzá tartozó intézményi egységekben és telephelyeken a kiállítóterek és a raktárak műtárgykörnyezeti paramétereinek mérésére és dokumentálására rendszeres időközönként sor került.

A 2016. évre vonatkozó legfontosabb célkitűzéseink voltak:

2016-ban a legfontosabb feladataink a *Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma* 3511/194 altéma kódszámú „*Vidéki muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása*” témában 2015-ben kiírt pályázati felhívásra készített 2 nyertes pályázat eszközbeszerzéseinek megvalósítása, illetve a készülékek üzembe állítása.

Pályázati lehetőségek függvényében továbbra is törekedjünk a műtárgyak számára megfelelő műtárgykörnyezet megteremtését, szabályozását és ellenőrzését segítő (mérőműszerekből, kondenzációs levegőszárító berendezésekből, légnedvesítő berendezésekből, légtisztító- és légsterilizáló készülékekből, mobil klímaberendezésekből stb. álló) mobil eszközpark „kezdő készletének” bővítésére, illetve a műtárgybarát környezet megteremtését és fenntartását biztosító legkorszerűbb eszközök beszerzése.

Amennyiben pályázati lehetőség adódik rá, ismételten az egyik legfontosabb feladatnak tartottuk, hogy anyagi forrást találjunk a Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézmények [tagintézmény (tematikus múzeum), közérdekű muzeális gyűjtemény, közérdekű muzeális kiállítóhelyek], illetve a telephelyek műtárgyainak állományvédelmét segítő vezeték nélküli műtárgykörnyezeti monitorozó rendszer (Kern ZigBee) beszerzésére és kiépítésére.

A Herman Ottó Múzeumra és a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézményekre, valamint telephelyekre vonatkozóan 2015-ben összeállított állományvédelmi stratégiának megfelelően törekedjünk a műtárgyakat károsító környezeti hatások kiküszöbölésére, és a megfelelő műtárgykörnyezet kialakítására, illetve fenntartására, és ezáltal a műtárgyak hosszú távú megőrizhetőségének biztosítására.

Ennek megvalósítása érdekében, amennyiben lehetséges, pályázatokat készítsünk korszerű és műtárgyvédelmi szempontból megfelelő raktári tárolóberendezések, valamint csomagolóanyagok és tárolóeszközök beszerzésére; a raktárak és kiállítóterek világítástechnikájának korszerűsítésére; az ablakok UV- és IR-sugárzás elleni védelemének kialakítására és/vagy korszerűsítésére; a gyűjteményi raktárak és a kiállítóterek klimatizációs feltételeinek javítására; nagy teljesítményű adszorpciós páramentesítő készülék beszerzésére és beépítésére stb.; továbbá a radioaktív ásványok számára a jelenleginél biztonságosabb tárolási körülmények kialakítására, speciális (szűrővel és elszívással rendelkező, ólomlemez árnyékolással ellátott) acéllemez szekrények beszerzésére vagy legyárttatására.

A Herman Ottó Múzeum „Raktárbázis 2” telephelyén található egykori iskolai tanműhely épületének felújítását, illetve műtárgyraktározás céljára megfelelő kialakítását tervezi az intézmény.

Az építkezés alatt, illetve a helyiségek berendezése (a raktári bútorzat és a csomagolóanyagok megválasztása, a világítástechnikai rendszerek kiépítése, a nyílászárók védelme stb.) során az anyagi lehetőségeinkhez mérten törekedjünk az épület és a raktárak állományvédelmi szempontoknak megfelelő kialakításra.

Ugyanezen szempontok figyelembevételével járjunk el a Herman Ottó Múzeum központi épületének háta mögötti területen megépítésre tervezett új kiállítási épület kialakításánál, és az ebben bemutatni szándékozott *Kárpát-medence népviseleteiből – Néprajzi Látványtár* címmel Barna György gyűjteményéből megvalósítandó új állandó kiállítás műtárgykörnyezetének megtervezésénél és kialakításánál is, amennyiben a projekt kivitelezése megvalósulhat.

A munkatervben megfogalmazott célkitűzések megvalósulása, elért eredmények:

2015 áprilisában pályázatok készültek a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma 3511/194 altéma kódszámú „*Vidéki muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása*” témában kiírt pályázati felhívásra: a „Pannon-tenger Múzeum” Kiállítóépület légkezelő rendszerébe építhető BIOMOL 1000 típusú biológiai és molekuláris légtisztító berendezés beszerzésére; valamint a Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézmények [tagintézmény (tematikus múzeum), közérdekű muzeális gyűjtemény, közérdekű muzeális kiállítóhelyek], illetve a telephelyek műtárgyainak állományvédelmét segítő, mérőműszerekből, kondenzációs levegőszárító berendezésekből, légnedvesítő berendezésekből, és légsterilizáló készülékekből álló mobil eszközpark megteremtésére.

Az elnyert pályázati támogatásból megvásárolni tervezett készülékek és berendezések beszerzése nem várt akadályokba ütközött és elhúzódott, ezért a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumától határidő-módosítást kellett kérni; és a megvalósítás 2016 első félévében történt meg.

Elért eredmények és a beszerzésre került eszközállomány alkalmazásának értékelése:

A 3511/03931 pályázati azonosító számon nyilvántartásba vett pályázat keretében 3 darab, a „Pannon-tenger Múzeum” Kiállítóépület gépházában található CIAT AIRTECH 50 típusú légkezelő rendszerhez tartozó légcsatornába beépíthető BIOMOL 1000 elnevezésű (típusú) biológiai és molekuláris légtisztító berendezés beszerzésére kértünk támogatást.

A pályázat benyújtása óta eltelt idő közben a berendezés TÜV minősítő vizsgálaton esett át. A készülék specifikációja alapján a TÜV vizsgálatot követően az elnevezése megváltozott, az új elnevezése: BIOMOL-AIR 500 lett, amely a berendezés teljesítményére, azaz egy modul levegő szállítására utal (500 m³/h), míg korábbi elnevezése a hosszának méretére (1000 mm) vonatkozott.

A pályázaton elnyert 2 800 000 Ft összegű támogatás felhasználásával, illetve az intézmény által hozzá tett kiegészítéssel 3 darab BIOMOL-AIR 500 elnevezésű (típusú) biológiai és molekuláris légtisztító berendezést vásárolt az intézmény.

Az adott légtér méretének megfelelően modulárisan bővíthető és összekapcsolható légtisztító berendezések – a szabadalommal védett Sup-Air™ Technológia révén – a tisztítandó levegőt ventilátor, s így zaj nélkül, magas hatásfokkal, alacsony teljesítményfelvétel mellett (15-30 W), cserélendő szűrőbetétek és mozgó alkatrészek nélkül, minimális meghibásodási lehetőséggel tisztítják és áramoltatják; megszabadítva az áthaladó levegőt a kellemetlen illatokról, a dohányfüsttől és a koromtól, az allergiát okozó anyagoktól (por, penész, pollen, atka), a gombaspórától, a bakteriális kórokozótól, a "lebegő" finom portól (0,001 µm alatt is), a rotszálaktól, egyes vegyi anyagok gőzeitől (pl. kén-hidrogén, sztirol, fém gőzök), továbbá a radioaktív radon gáz molekuláitól stb.

A készülékek használata lehetővé teszi a műtárgyak számára nagy kockázatot jelentő légszennyező anyagok: a kén-hidrogén (H₂S), a nitrogén-oxidok (NOX), a kén-dioxid (SO₂), a szerves vegyületek, és az ezekből képződő savak kivonását molekuláris szinten; valamint a porszemcsék kiválasztását még a 0,001 mikron alatti méretű tartományban is; illetve a biológiai károsítóknak táplálékot jelentő pollenek, az atkák és a penészedést okozó gombaspórák kivonását egyaránt.

A berendezés mindezeneken felül a SupAir™ Technológiának köszönhetően az ionizátorok előnyös tulajdonságaival is rendelkezik, azaz a szűrt levegőt negatív ionokkal dúsítja, melyek a készüléket elhagyva további szennyeződések semlegesítenek, ezzel is fokozva a tisztító hatást. Az ionizátorokkal ellentétben azonban a semlegesített szennyeződések a berendezés ki is vonja a légtérből.

A készülék kilépő elektródája a kedvező élettani hatású ionizáláson túl, ionizált oxigénnel, egészségügyi határérték alatti mennyiségű ózonnal is dúsítja a levegőt, mely fertőtlenítő hatással bír.

A légtisztító berendezések légtechnikai rendszerbe történő beépítése érdekében 2016. június 28-án a „Pannon-tenger Múzeum” Kiállító épület épületgépész tervezőjével, valamint a légtisztító berendezések gyártójának képviselőjével a gépház közös megtekintésére és a beépítési lehetőségekre vonatkozó szakmai konzultációra került sor, amelyet követően a kivitelezés megvalósítására tervezői nyilatkozat, illetve a légtechnikai kiviteli terv módosításához kapcsolódó szellőzőgépház alaprajz készült.

A beépítéshez szükséges dokumentációk beszerzése után 2016 júliusában a kiállító épület épületgépészeti kivitelezését és a légtechnikai rendszer karbantartását végző cég képviselőjével közös megbeszélést követően a munkálatok elvégzése céljából költségvetés és árajánlat készült, azonban a beépítés megvalósítását ebben az évben az intézmény rendelkezésre álló költségvetése nem tette lehetővé.

Amint a készülékek beépítése lehetővé válik, a BIOMOL-AIR 500 típusú biológiai és molekuláris légtisztító berendezések folyamatos és üzemszerű használatával a jövőben a kiállító épület levegőjének maximális tisztaságát és mikrobiológiai védelmét biztosítani tudjuk majd, hozzájárulva ezzel a műtárgyakat károsító anyagok kiszűréséhez, és ezáltal az épületben bemutatott több ezer műtárgy védelméhez; köztük a mikrobiológiai károsodások szempontjából különösen veszélyeztetett cukros szilárdító-, illetve konzerválószerrel kezelt mocsárciprus megóvásához.

A 3511/03910 pályázati azonosító számon nyilvántartásba vett pályázat keretében az intézményhez tartozó 13 épületben található kiállítóterek és gyűjteményi raktárhelyiségek, illetve az ezekben bemutatott vagy tárolt több százezer műtárgy állományvédelme érdekében a megfelelő műtárgykörnyezet megteremtését, szabályozását és ellenőrzését segítő mobil eszközpark kialakításához szükséges eszközbeszerzésekhez (mérőműszer, kondenzációs levegőszárító készülékek, légtisztító- és légsterilizáló berendezések, illetve légnedvesítő berendezés megvásárlásához) kértünk támogatást.

A pályázaton elnyert 4 400 000 Ft összegű támogatás felhasználásával, illetve az intézmény által hozzá tett kiegészítéssel 1 darab testo 435-2 típusú, a hőmérséklet, a relatív páratartalom, a CO₂ koncentráció, a megvilágítás, a légsebesség és az abszolút nyomás mérésére egyaránt alkalmas multifunkciós mérőműszert; 5 darab Olimpia Splendid SeccoProf 38 típusú kondenzációs levegőszárító berendezést; 1 darab Defensor PH28 típusú adiabatus légnedvesítő berendezést; valamint 4 darab SA-200 típusú molekuláris és biológiai levegőtisztító- és légsterilizáló készüléket vásárolt az intézmény.

A műtárgyak anyaguktól függően eltérő módon reagálnak a környezeti hatásokra; kölcsönhatásba léphetnek az őket körülvevő környezettel, melynek eredményeként a műtárgy fizikai, kémiai vagy biológiai károsodása következhet be. A legtöbb esetben azonban ezek a károsodások együttesen lépnek fel.

A hőmérséklet és a relatív páratartalom értéke, illetve ezek változásai, az elektromágneses sugárzás (fény, UV-, és IR-sugárzás) és ezzel együtt a megvilágítás mértéke, a levegő szilárd és gáz halmazállapotú szennyező anyagainak jelenléte, valamint a légmozgás mértéke, vagyis mindezen tényezőknek a műtárgyalkotó anyagok tárolása vagy bemutatása szempontjából nem megfelelő értéke/mértéke jelentős műtárgykárosító hatással bírnak.

A műtárgyak számára optimális páratartalom értékének beállítása és fenntartása, a megvilágítás mértékének meghatározása, továbbá a légsebesség értékének szabályozása, valamint a légszennyező anyagok kiszűrése és ezek mennyiségének minimálisra csökkentése, azaz általuk a megfelelő műtárgykörnyezet kialakítása, illetve mindezek fenntartása elengedhetetlenül fontos feladat a műtárgyak hosszú távú megőrizhetőségének biztosítása érdekében.

A műtárgyakat körülvevő környezeti paraméterek (hőmérséklet, relatív páratartalom, CO₂ koncentráció, megvilágítás, légsebesség, abszolút nyomás stb.) meghatározásához nagyon

fontos a megfelelő mérőműszerek beszerzése. A *testo 435-2 típusú multifunkciós mérőműszer* segítségével az előbb felsorolt környezeti paramétereken kívül még a légszűrő rendszerek légszűrőiben és az anemosztátoknál is lehetséges a mérés.

A mérések segítségével számszerű, a rendszeresen dokumentált méréseket követően pedig összehasonlítható eredményeket kapunk, amelyek kiértékelésével objektív módon lesznek nyomon követhetők a műtárgyakat körülvevő környezet változásai, melyek nagymértékben meghatározzák a műtárgyak állapotát, illetve megőrizhetőségének mértékét; és egyúttal információkat szolgáltatnak a műtárgyak védelme érdekében szükséges intézkedések meghozatalához a megfelelő műtárgykörnyezet kialakítása céljából.

A gyors és hatékony páramentesítésre képes *Olimpia Splendid SeccoProf 38* típusú, mobil, ipari teljesítménnyel rendelkező kondenzációs levegőszárító készülékek (melyek vízgyűjtő tartályba ürítik a levegőből kivont vizet, ezáltal nem igénylik a légszűrő rendszer kiépítését, és kerekekkel ellátott kivitelüknel fogva a különböző helyiségek között könnyen mobilizálhatóak) az azonnali üzembe helyezés lehetőségét biztosítják, így segítségükkel szükség esetén a lehető legrövidebb időn belül meg lehet kezdeni a műtárgyak állapotát veszélyeztető magas páratartalom visszaszorítását, illetve a helyiségek kiszárítását.

A túlságosan száraz levegő által okozott kiszáradással, deformálódással, törékennyé válással stb. járó műtárgykárosodások pedig elkerülhetők lesznek az azonnali használatba vételt lehetővé tevő, adiabatikus elven (párolgásos hűtés) működő, melegítés nélkül nedvesítő *Defensor PH 28* típusú mobil párasító berendezés segítségével.

Az *SA-200* típusú mobil, Sup-Air™ Technológiára épülő, áttöltéses rendszerű molekuláris és biológiai levegőtisztító- és légsterilizáló készülékek használatával a kiállítóterek és a gyűjteményi raktárak levegőjének maximális tisztaságát és mikrobiológiai védelmét biztosítani tudjuk, hozzájárulva ezzel a műtárgyakat károsító anyagok kiszűréséhez, és ezáltal az adott helyiségekben bemutatott, vagy az azokban őrzött műtárgyak védelméhez.

A készülékek megvásárlásával létrejött mobil géppark kezdő készletének segítségével a műtárgyakat károsító környezeti tényezők elhárítása érdekében az aktuálisan szükséges beavatkozások azonnal megkezdhetővé váltak, ezáltal a károsodások mértéke idővesztés nélkül megszüntethető, vagy minimálisra csökkenthető lett a város különböző pontjain található kiállítóterekben vagy raktárakban egyaránt.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a Településfejlesztési Operatív Programban TOP-6.1.4-15 azonosító számú, „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” című pályázati felhívás keretében a Herman Ottó Múzeum bővítését tervezi.

A projekt célja a Herman Ottó Múzeum Görgy Artúr utca 28. szám alatt található épületében a kulturális örökségre alapozott turisztikai attrakció kialakítása, amely a múzeum hátsó udvarának beépítésével egy új, kétszintes kiállító épületben, illetve az épület jelenlegi kiállítótereinek megújításával valósulna meg.

Az attrakciófejlesztés alapját képező gyűjteményi egységek: Barna György népviselet-gyűjteménye, valamint a képzőművészeti gyűjtemény.

A pályázat benyújtásához szükséges múzeumi szakmai program elkészítésével az Önkormányzat a Múzeumot bízta meg, amelynek tartalmi elemei között szerepelt a tervezett kiállításokhoz kapcsolódó állományvédelmi előírások, fejlesztések, illetve mindazon követelmények meghatározása, amelyek lehetővé teszik, hogy a tervező a kiviteli terveket oly módon tudja elkészíteni, hogy az épület biztosítani tudja az ott elhelyezésre kerülő műtárgyak állagromlás nélküli bemutatását és őrzését.

A múzeumi koncepció összeállításának érdekében az intézmény vezetése egy muzeológusból, múzeumpedagógusból, marketinges és kommunikációs munkatársból és állományvédelmi felelősből álló projektcsapatot állított össze, akik a tervezővel és annak munkatársaival több héten keresztül egyeztető megbeszéléseken vettek részt, majd ezt követően minden kolléga elkészítette a saját szakterületét érintő dokumentációkat.

A pályázat benyújtásához elkészített és átadott 36 oldalas állományvédelmi dokumentáció címe: 2. I) A TERVEZETT KIÁLLÍTÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ ÁLLOMÁNYVÉDELMI FEJLESZTÉSEK MEGHATÁROZÁSA, *felelős: Szentesi Edina.*

2016. szeptember 19-én Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a pályázatot benyújtotta, mely később kedvező elbírálásban és teljes finanszírozásban részesült, így az építkezés 2017 második felében elkezdődik.

A Herman Ottó Múzeum a „Raktárbázis 2” telephelyen található, korábban a város egyik szakmunkásképző iskolájának zászlóképző tanműhelyeként működő épületet (Tímármalom utca 12.; Hrsz: 23128/2) 2013-ban kapta a fenntartótól ingyenes használatra.

A múzeum saját, régészeti bevételekből származó forrásból fel szeretné újítani és át szeretné alakítani az épületet, hogy azt raktárként és régészeti kutatóépületként tudja hasznosítani. Az építési munkálatok megtervezése érdekében a múzeum vezetője 2016 márciusában felkérte a HADAS ÉPÍTÉSZ MÉRNÖKI MŰVÉSZETI Kft.-t, hogy az épület fejlesztési és felújítási programjához készítsék el a megfelelő terveket és dokumentációkat.

Az épület fejlesztési és felújítási programjához írt állományvédelemmel kapcsolatos észrevételekről és javaslatokról 2016. október 24-én külön írásos dokumentáció készült. Ez tartalmazza többek között a nyílászárók kialakítására és védelmére vonatkozó javaslatokat; a falfestékek és padlóburkolatok kiválasztásának, valamint a klimatizálás és a légtechnikai rendszer kialakításának szempontjait; továbbá a világítástechnika kialakítására, és a tűzvédelem megteremtésére, illetve a műtárgyak környezetében tűzoltásra használható oltóanyagok kiválasztására vonatkozó elvárásokat és javaslatokat stb.

Az intézmény által benyújtott építési engedélyezési tervdokumentációt az építésügyi hatóság elfogadta, ezáltal az építési engedély október végén jogerőre emelkedett, melyről az intézmény novemberben értesült, így az építkezés 2017-ben megkezdődhet.

A muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása témában pályázat, vagy pályázatok kiírására 2016-ban sajnos nem került sor, ezért a pályázati forrásokból megvalósítani tervezett állományvédelmi fejlesztések elmaradtak.

A munkatervben nem szereplő, megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos 2016-ban megvalósult egyéb feladatok. (Felelős Szentesi Edina, a kivitelezéssel kapcsolatban Páll Gergely műszaki előadó)

2016. április elején pályázat készítésére került sor a járásszékhely múzeumok szakmai támogatására kiírt pályázati felhívásra [b) alcél: „*Megyei hatókörű városi múzeumok Kultv. 45/A§ (2) bekezdés j) pontja szerinti állományvédelmi munkájának támogatása*”].

A benyújtott pályázat sikeres volt, az elnyert 2 700 000 Ft összegű támogatásból 2017-ben az állományvédelmi munkavégzést segítő eszközöket, illetve ezekhez különböző tartozékokat (laptopot, mobil nyomtatót, digitális fényképezőgépet, külső adattárolókat és adatátviteli eszközöket, digitális USB mikroszkópot stb.), valamint egyéni védőfelszereléseket fogunk vásárolni.

2016. májusban az intézmény a „Pannon-tenger Múzeum” Kiállítóépületben egy 20 000 literes tartályban bemutatott, vízben álló mocsárciprus számára a Geoprodukt Gyógyító Ásványok Kft.-vel egyedi tervezésű zeolitos vízsűrítő berendezést készíttetett. Ennek használatával a tartály vize folyamatosan tiszta marad, ezáltal a mocsárciprus a látogatók számára mindig jól látható és tanulmányozható.

A helyszíni bejárások során szerzett tapasztalatok alapján feltárt problémák kezelése érdekében 2015-ben hosszú távú, többlépcsős állományvédelmi stratégia összeállítására került sor, melynek főbb elemei a központi épületen kívül a Herman Ottó Múzeumhoz tartozó minden intézményi egységre érvényesek, ugyanakkor az állományvédelmi stratégia intézményegységenkénti és épületenkénti bontásban külön-külön is elkészült.

Stratégiánk 2016-ban az állományvédelmi helyszíni bejárásokon tapasztalt újabb problémák nyomán további elemekkel is kiegészült, amelynek célja a műtárgyakat károsító környezeti hatások kiküszöbölése, és a megfelelő műtárgykörnyezet kialakítása, illetve fenntartása, ezáltal a műtárgyak hosszú távú megőrizhetőségének biztosítása.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2016 októberében határozatban döntött a Nemzeti Stadionfejlesztési Program keretében megvalósuló Diósgyőri Stadion Rekonstrukció beruházással összefüggő, ezzel együtt bontás előtt álló DVTK Stadionban található sporttörténeti szempontból jelentős emléktárgyak megőrzéséről.

A Közgyűlés a megőrzésre érdemes tárgyi emlékek begyűjtésével, rendszerezésével, elhelyezésével stb. kapcsolatos szakmai feladatok koordinálásával a Herman Ottó Múzeumot bízta meg.

2016. november 4-én az intézmény vezetésének kérésére a DVTK gazdasági udvarának nedves pincéjéből származó, és a nem megfelelő tárolási körülmények következtében erőteljes, valamint aktív penészfertőzést mutató dokumentumok (a szakosztályok

dokumentációi az 1960–80-as évekből, a működéshez szükséges iratok stb.), valamint a DVTK klubházából származó bútorok és eszközök (pl. öltözőszekrények, egészségügyi szekrény, hordágy, faláda, lelátóról származó ülés, pályavonalazó kocsi stb.) megtekintésére került sor az Önkormányzat által átmeneti raktározás céljából biztosított – József Attila u. 44. szám alatt található – ingatlanban.

A helyszíni látogatást követően részletes írásos állásfoglalás, illetve szaktanács készült a penészfertőzést mutató dokumentumok és más fertőzött tárgyak kezelésének módjával és annak lépéseivel kapcsolatban, valamint a fertőtlenítési eljáráson átesett dokumentumok és tárgyak megfelelő tárolási körülményeinek kialakítására vonatkozóan.

2015-ben a Herman Ottó Múzeum önerőből megkezdte az Ásványtár belső felújítási munkálatait, amelynek keretében – az állományvédelmi tevékenységet érintően – kiépítette a riasztórendszert, illetve a nagy gyűjteményi raktár kivételével a többi helyiségben villamoshálózat felújítás történt (a régi vezetékek és szerelvények cseréje), továbbá a világítótestek részleges cseréje került sor.

2016 tavaszán folytatódtak a felújítási munkálatok, és a villamoshálózat felújítása, illetve a világítótestek cseréje a nagy gyűjteményi raktárban is megtörtént.

2016 márciusában a Herman Ottó Múzeum Görgey Artúr utca 28. szám alatti központi épületének, valamint a Papszeren található Herman Ottó Múzeum Kiállítóhelyének pince szintjén igazságügyi építész szakértő általi vizsgálat történt, illetve ezt követően írásos szakvélemény készült az épületek járószint alatti falszakaszainak vízszigetelése ügyében, hogy a jövőben – amennyiben pályázati lehetőség adódik az épületek felújítására – állományvédelmi és építészeti szempontból a legjobb kivitelezési mód megvalósítása történjen meg.

2016 júliusában a Herman Ottó Múzeum önerőből megvalósította az intézmény Görgey Artúr utca 28. szám alatti központi épületében a videó megfigyelő rendszer korszerűsítését és bővítését nagyfelbontású IP kamerákkal és rögzítővel.

A megfigyelőrendszer korszerűsítése és bővítése az épület külső behatolás elleni védelmét magasabb szintre emelte, mivel az épület észrevétlen megközelítése lehetetlenné vált a kamerák látószögének lefedettsége miatt.

Mindezekon felül további kamerák kerültek felszerelésre az épület fogadóterében, melyek a fő- és az oldalsó bejáratokat figyelik, így az épületbe való be- és kijutás sem maradhat észrevétlen.

2016. augusztusban a Herman Ottó Múzeum Kiállítóhelyének helyet adó, középkori alapokkal rendelkező műemléképületben az épület felújítását előkészítő műemléki falkutatásra, valamint építész általi szemlére került sor; a felújításhoz azonban pályázati forrásra lenne szükség.

Tisztítással, konzerválással, restaurálással kapcsolatos 2016. évi feladatok teljesülése, (felelős: Bánfalvy Ferenc)

<i>Feladat</i>	<i>Felelős</i>	<i>Határidő</i>	<i>A teljesülés státusza</i>
Szilikát alapú tárgyak, 695 db + 1.093 papírzsák	Tóth Edina, Berkeczné Tomsich Katalin	2016.12.30.	elkészült
Fém alapú tárgyak, 85 db	Gácsi Orsolya	2016.12.30.	elkészült
Fa alapú tárgyak, 77 db	Bánfalvy Ferenc	2016.12.30.	elkészült
Festmények, 6 db	Mészáros Erika	2016.12.30.	elkészült

	<i>2015. tény</i>	<i>2016. terv</i>	<i>2016. tény</i>
Megelőző állományvédelemre (tisztításra, konzerválásra) szoruló összes műtárgy száma		236 db + 1-093 papírzsák	236 db + 1-093 papírzsák
Aktív állományvédelmi kezelésre (restaurálásra) szoruló összes műtárgy száma		100 db + 608 db ragasztás	100 db + 608 db ragasztás
Tárgyévben megelőző állományvédelembe vont összes műtárgy száma		236 db + 1-093 papírzsák	236 db + 1-093 papírzsák
Tárgyévben aktív állományvédelmi kezelésbe vont összes műtárgy száma		100 db + 608 db ragasztás	100 db + 608 db ragasztás

VI. Pályázati tevékenység

<i>Hazai pályázatok megnevezése</i>	<i>Pályázott összeg</i>	<i>Elnyert összeg (Ft-ban)</i>	<i>Felelős</i>
Magyar Művészeti Akadémia – Miskolci Grafikai Triennále megrendezésére	500.000.	500.000.	Madarász Györgyi
Nemzeti Kulturális Alap-Fotóművészeti Kollégium – műtárgyvásárlás Telek Balázs hagyatékából	660.000.	600.000.	Madarász Györgyi
Nemzeti Kulturális Alap-Képzőművészeti Kollégium – A	818.260.	nem nyert	Madarász Györgyi

XV. Miskolci Művésztelep megrendezése			
Nemzeti Kulturális Alap- Képzőművészeti Kollégium – A 2017-es Miskolci Grafikai Triennále kiállításainak, kísérőrendezvényeinek és katalógusának előkészítésére	3.572.000	2.000.000	Madarász Györgyi
Nemzeti Kulturális Alap- Képzőművészeti Kollégium – Braun András (1967-2015) festőművész emlékkiállításának és kísérő katalógusának előkészítése	675.000.	400.000.	Madarász Györgyi
Nemzeti Kulturális Alap- Képzőművészeti Kollégium – A Miskolci Metró c. csoportos kiállítás megrendezése	620.200.	350.000.	Madarász Györgyi
Nemzeti Kulturális Alap- Képzőművészeti Kollégium – műtárgyvásárlás a kortárs gyűjtemény gyarapítására	3.660.000	1.200.000	Madarász Györgyi
Nemzeti Tehetség Program – komplex tehetséggondozó program az Alkotóházban	1.986.000	nem nyert	Madarász Györgyi
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány – A „Grafika változó időkben”. A magyar grafika 1945-1961 között c. tanulmánykötet előkészítése és konferencia megrendezése	2.132.100	1.000.000	Madarász Györgyi
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány – '56 Miskolc-a forradalom emlékezete/ Az én '56-om	4.941.658	4.941.658	Dr. Tóth Arnold, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap- Miniszteri támogatás - Csontváry- Kosztka Tivadar: Öreg halász című festmény restaurálására és kiállítására	1.800.000	1.800.000	Simon László és Pirint Andrea, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap-	1.800.000	1.000.000	Vámosi Katalin,

Zeneművészet Kollégiuma - Reformkori magyar szalon Egressy Bénivel címmel hang és képanyag készítésére			Sándor Edina/
Nemzeti Kulturális Alap-Örökségvédelem kollégiuma - Miskolc-Szentléleken a pálos kolostor feltárásának folytatására	2.226.000	2.000.000	Miskolczi Melinda, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - A Gömöri-Hetey gyűjtemény Párizsból történő hazaszállításának előkészítésére	2.000.000	500.000.	Pirint Andrea, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap-Könyvkiadás Kollégiuma - PIRINT ANDREA: Csabai Kálmán festőművész életművét bemutató, ÁTFESTENI AZ EGÉSZ FÖLDET munkacímű monográfia megjelentetésére ANGOL NYELVŰ REZÜMÉVEL	1.489.290	nem nyert	Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap-Könyvkiadás Kollégiuma - VÁMOSI KATALIN: BÁLINT JÓZSEF(1886-1957) FESTŐMŰVÉSZ című könyv megjelentetésére ANGOL REZÜMÉVEL	2.137.500	nem nyert	Vámosi Katalin, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - A Herman Ottó Múzeum LV. évkönyvének megjelentetésére	1.000.000	600.000.	Dr. Tóth Arnold, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - Múzeumok Éjszakája-2016 MÚZEUMI NŐTTÖN-NŐ megvalósítására	400.000.	nem nyert	Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma -A Herman Ottó Múzeum néprajzi tárlatok megvalósítására: Gyűjtők és gyűjtemények sorozat	1.493.600	900.000.	Viszóczky Ilona, Sándor Edina

Pályázati azonosító: 204106 / 02127			
Nemzeti Kulturális Alap - Fotóművészet Kollégiuma - Kiss Tanne István: A bennem élő Miskolc című kiállítás megvalósítására és a hozzá kapcsolódó katalógus megjelentetésére	828.100.	nem nyert	Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma - Ásványok a mindennapi életünkben című rendezvénysorozat megvalósítására	500.000.	300.000.	Kereskényi Erika, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma - Thália szekerén... címmel a húszéves miskolci színházi ismeretterjesztő programsorozata megvalósítására	710.000.	400.000.	Mikita Gábor, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - Meilinger Dezső Kártyázók című olajfestményének megvásárlására	400.000.	400.000.	Pirint Andrea, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Könyvkiadás Kollégiuma - PIRINT ANDREA: Csabai Kálmán. Átfesteni az egész földet munkacímű monográfia megjelentetésére (magyar, angol rezümével)	1.489.290	nem nyert	Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - A Gömöri-Hetey gyűjtemény Párizsból történő hazaszállításának előkészítésére	2.000.000	500.000.	Pirint Andrea / Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Miniszteri Támogatás - Tertiary & Quaternary Strata online	1.487.000	nem nyert	Sándor Edina

folyóirat 2015 4. negyedévi és 2016 1-3. negyedévi kiadására			
Nemzeti Kulturális Alap - Miniszteri Támogatás - Ásványok a mindennapi életünkben című előadássorozat megvalósítására	3.830.000	nem nyert	Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Miniszteri Támogatás - Pető János (Mezőkövesd, 1940-Mezőkövesd, 2009) grafikus- és festőművészlől szóló digitális kiadvány megjelentetésére	1.745.650	nem nyert	Vámosi Katalin, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Könyvtára - Múzeumi programok megvalósítására hátrányos helyzetű gyermekek számára	4.173.000	3.000.000	Mlakár Zsófia, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - A Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó tagintézmény, kiállítóhelyek és telephelyek műtárgyainak állományvédelmét segítő vezeték nélküli monitorozó rendszerre	27.948.900	nem nyert	Szentesi Edina, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Könyvtára- A Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó tagintézmény és intézményegységek műtárgyainak állományvédelmét segítő mobil eszközpark beszerzésére	8.002.400	4.400.000	Szentesi Edina, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma - A Herman Ottó Múzeum Pannon-tenger Múzeuma állományvédelmi fejlesztésére, valamint légtisztító- és légsterilizáló berendezések beszerzésére	2.811.000	2.800.000	Szentesi Edina, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Zeneművészet Kollégiuma - Miskolci Kamarazenei Nyár és	1.400.000	500.000.	Vámosi Katalin, Sándor Edina

Zenei esték címmel koncertek megvalósítására a Szemereszalomban			
Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma - Régészeti vándorkiállítás megrendezésére	2.000.000	1.200.000	Király Ágnes, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - A Herman Ottó Múzeum LIV. évkönyvének megjelentetésére	1.496.400	500.000.	Dr. Tóth Arnold, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Könyvkiadás Kollégiuma - Goda Gertrud: Holló Barnabás szobrászművész élete és munkássága című könyv megjelentetésére	1.391.500	700.000.	Dr. Tóth Arnold, Sándor Edina
Nemzeti Kulturális Alap - Közgyűjtemények Kollégiuma - Ismeretterjesztő előadássorozat megrendezésére	2.789.600	500.000.	Mlakár Zsófia, Vámosi Katalin, Sándor Edina
Járasszékhely múzeumok szakmai támogatása a) alcél: „Gyere velünk múzeumba” programsorozat	3.883.000	1.300.000	Éliás István
Járasszékhely múzeumok szakmai támogatása b) alcél: Megyei hatókorú városi múzeumok Kultv. 45/A§ (2) bekezdés j) pontja szerinti állományvédelmi munkájának támogatása	4.000.000	2.700.000.	Szentesi Edina
EMMI - Kultúráért Felelős Államtitkársága/ Szabadtéri Néprajzi Múzeum 2016. évi Múzeumok Éjszakája - Hősök, felfedezők, újítók c. pályázata	1.000.000	1.000.000	Vass Nóra
összesen		37.991.658-Ft	

<i>Széchenyi 2020 programhoz kapcsolódó pályázatok megnevezése (EFOP, TOP, stb.)</i>	<i>Pályázott összeg</i>	<i>Elnyert összeg (Ft-ban)</i>	<i>Felelős</i>
--	-------------------------	--------------------------------	----------------

TIOP-1.2.2-11/1-2012-0042 A Herman Ottó Múzeum Képtárának múzeumpedagógiai fejlesztése		27.654.812	Fenntartási időszak Dr. Pusztai Tamás / Marosi Ágnes
ÉMOP-2.1.1/B-09-2009-0026 A Pannon-tenger kiállító épület kialakítása, és a múzeumi rendszerben történő működtetése		369.031.616	Fenntartási időszak Sándor Edina
TÁMOP-3.2.13-12/1-2012-0335 Múzeumpedagógiai programok a Herman Ottó Múzeumban		23.996.526	Fenntartási időszak Vámosi Katalin
EFOP-3.3.2-16-2016-00178 Tárzsongás	15.555.291	elbírálás alatt	Marosi Ágnes, Sándor Edina

VII. Kommunikációs tevékenység (felelős: Vassné Dobák Leonóra)

Intézményünk a közönségkapcsolati kommunikáció megújításának irányába tett jelentős lépéseket 2016-ban. A rendezvénynaptár véglegesítését követően kommunikációs ütemtervben foglaltuk össze az egyes eseményeket érintő feladatokat. A kiemelt feladatok csoportjában három fő feladatot határoztunk meg: az arculati megújítás, a honlapok megújítása és új kommunikációs csatornák bevonása. 2016 első negyedévében arculati pályázatot írtunk ki, szeretnénk volna felmérni annak lehetőségét, hogy a 2013. évi intézményi összeolvadás által létrejövő új intézmény milyen arculati változásokon mehet át úgy, hogy alternatívaként a teljes, vagy részbeni változtatást határozza meg. A zsűribe a fenntartó önkormányzat Kulturális és Városmarketing Osztályának képviselőjét, a helyi TDM munkatársát is meghívtuk, mellettük múzeumunk szakemberei bírálták a beérkező pályaműveket. A pályázatra 25 pályamű érkezett, ezekből a zsűri szavazásra 7 pályaművet bocsátott. A pályázaton azonban nem tudtunk nyertest hirdetni, mert nem érkezett egyetlen olyan pályamű sem, amely a jelenleg használatos arculati elemeket minőségében, üzenetében kiválthatta volna.

A honlapok megújítását is elkezdtük, sikerült az év végére a Miskolci Galéria honlapját elkészíteni, amelye a www.miskolcigaleria.eu oldalon érhető el. Az intézmény által nagyjából 1998-tól használt korábbi oldal a www.miskolcigaleria.hu domain neve magántulajdonban van, az oldalt támogatásként üzemeltető Comtrans Kft. a korábbi weboldal programozási anomáliáit nem tudta helyreállítani, a névtől viszont nem kívánt megválni, ezért egy teljesen új platform és egy teljesen új név mellett döntöttünk. Az intézmény központi honlapja a www.hermuz.hu átalakítása 2017 év feladata.

Miskolc város közterein jelen vagyunk kiállításainkkal, eseményeinkkel. A Görgey utcában, a múzeum központi épülete előtti buszmegállóban saját hirdető táblánk van. Miskolc másik

forgalmas pontján pedig 7 db. kihelyezett vitrinben tudjuk a kiállítások plakátjait kihelyezni, mely vitrinek egy villamosmegállóban találhatóak.

Az új média eszközeinek alkalmazása érdekében tervezett intézkedések teljesülése

A múzeumi hírlevélnek, amelyet Múzeumi Műsorként nevezünk eddig 40 száma jelent meg. A több ezer feliratkozó nagyjából kétheti gyakorisággal kap tőlünk elektronikus levélben információt. Emellett igen kedveltek az intézményünk közösségi oldalai is. A Miskolci Galéria oldalának több mint 4000 követője van, volt olyan bejegyzésünk, ami 18000 felhasználóhoz jutott el, a Régészeti Osztály, vagy az Ásványtár oldalának híreit is gyakran tízezres nagyságrendű felhasználó látja. A Múzeumi Műsor még nem jelenik meg önálló site-on, de már elkezdtek a szerkesztőség összeállítását. Magazinként kéthavonta, hírújságként havonta jelenne meg, emellett apróbb híreket, aktualitásokat, vagy egy-egy fontosabb eseményre invitáló emlékeztetőt kétheti gyakorisággal kívánunk megjelentetni.

Arculatépítés tervezett lépéseinek teljesülése

Az arculati pályázatunk kapcsán világossá vált, hogy a múzeum jelenlegi arculati elemeiben való változás ugyan szükséges, de nem ezek teljes lecserélése által, sokkal inkább egy modernizált variáció alkalmazásával. Világossá vált, hogy az intézmény nem akarja a sokszínűségét, az erősségét jelentő kiállítóhelyi egyediségeket egy közös arculati megjelenés alá bevonni. Csak azokat a kommunikációs elemeket kell harmonizálni, amelyek az intézményi egység szimbólumaiként következetesen megjelennek, de amelyek integrálhatók a közönség által már megismert jelekkel, vagy azokba ezek a jelek frappáns módon beépíthetők. Az intézmény szarvas logója a jelenlegi környezetében avittnak hat, de egy friss közegbe helyezve, kevésbé merev stílusban újrakomponálva továbbra is alkalmas az arculat vezérmotívumaként történő felhasználásra. Az új kompozíció az egyes hordozókon bővíthető a Miskolci Galéria mértani formába illesztett betűlogójával és a Pannon-tenger Múzeum kagylójával anélkül, hogy ezek összemosódnának, kioltanák egymást, vagy belőlük közös jelkép képződne. A frissítés a teljes felületi megjelenésben, új színek, új formák alkalmazásával érhető el, ami az Arculati Szabályzat részletezőbb átdolgozását kívánja meg, s amely inkább keretet ad a kommunikációs alkalmazásoknak, de nem merevíti meg azokat, lehetőséget ad az egyéniség/egyediség beillesztésére, de sugallja magát az egységet is. Az átdolgozásra a jelenlegi Arculati Szabályzat megalkotóját kéri majd fel az intézmény.

A honlap fejlesztése érdekében tervezett lépések teljesülése

A legfontosabb probléma, a nem működő galéria-oldal működővé tétele megoldódott: www.miskolcigaleria.eu.hu, . A www.hermuz.hu oldal azonban összetettebb, ezért annak újratervezése is komplexebb feladat. Továbbra is jól használhatók a www.elitalakulat.hu és a www.pannontenger.hu oldalak.

A külső kapcsolati háló fejlesztése érdekében tervezett lépések teljesülése

2016-ban sikerült bővíteni a kapcsolati hálót, olyan partnerek, együttműködők bevonása által, akik nem csak kommunikációs szempontból fontosak. A múzeumi bérletet népszerűsítő akciónkat a Borsodi Kereskedelmi és Iparkamarával közösen hirdettük meg. A hír eljutott a 150.00 kamarai taghoz több ízben is, megjelent a Kamara újságjában, irodaházának belső

hirdetési felületein. Képtári karácsony c. programunk által már nem csak művészeti vagy tudományos tevékenységet végző civil szervezetekkel, hanem adományozással, gondozással, gyermek- és családvédelemmel foglalkozó szervezetekkel is kapcsolatba kerültünk. Szerződéses iskoláinkban saját hirdetőfelülettel rendelkezünk, mely táblát az intézményi vezetés a tanári szobákban helyezte el, s melybe a szóróanyagokat folyamatosan pótoljuk, aktualizáljuk.

Eredményességi mutatók

	2015. tény	2016. terv	2016. tény
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	134	90	70
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	122	80	128
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	78	80	135
E-sajtó	780	500	430
Fizetett hirdetések száma (médiától függetlenül, becült érték)	2	6	8

A külső szemlélő számára első körben talán továbbra is kevésnek mondható az intézményünk által megrendelt és kifizetett hirdetések száma, de ennek több oka is van: nyomtatott sajtóban elsősorban nagy példányszámú napilap megjelenéseket, vagy a tematikus magazin-megjelenéseket preferáljuk. Mivel a legtöbb esetben médiacsoportok a megbízottak – akik többféle médiummal is rendelkeznek – az online megjelenéseket grátisz kapjuk. Tapasztalataink azt mutatják a social media sokkal hatékonyabban működtethető, nagyobb eléréseket generál. Több ízben is csatlakoztunk országos kampányokhoz (Múzeumok Éjszakája, Múzeumok Őszi Fesztiválja, Mozaik Múzeumtúra), amikor is a kampányra ráépítve költséghatékony módon tudtunk megjeleníteni. Növekedett az írott sajtó és a rádió megjelenések száma és bár csökkent a tv-s megjelenések száma, azonban ezekben a műsoridőt tekintve minőségi változás állt be. Nem csak híryananyagokban vagyunk jelen, hanem egy-egy témát jobban körüljáró, akár magazinjellegű műsorban is, de a múlt évben több kifejezetten a múzeumot fókuszba helyező riportfilm is készült munkatársainkkal, amelyek értékesebbek egy-egy felvillanásnál.

VIII. Intézményi terek / épületek tervezett infrastrukturális fejlesztései

Ásványtár

A 2015-ös felújítást követően garanciális javításokra került sor, kivitelezési hibák helyrehozatala céljából (padló, mennyezet). Felújításra került a raktár villamos hálózata, amelynek a befejezése (vakolat visszajavítása, festés) 2017-re áthúzódott.

Tímármalom utca

Folytatódott a megkezdett raktárfejlesztés, a volt iskolaépület átalakításával. Megtörtént a Tímármalom utca 12. szám alatt megkapott „iskolaépület” belső tereinek megterveztetése, és az építési engedélykérelem. A kivitelezés 2017-ben kezdődik.

Az "iskolaépület" földszintjén sáros raktár, leletmosó helyiség és guruló polcrendszeres raktár, vizesblokk, teherlift, az emeleten munkaszobák, feldolgozó helyiség, közösségi tér, konyha, vizesblokk, különálló raktárhelyiségek kerülnek kialakításra.

Papszer

Megkezdődött, és 2016. szeptemberéig folyamatosan zajlott az épület felújításának, átalakításának és új kiállításainak tervezése, az Önkormányzat TOP Turisztikai forrásaira számítva. Októberben végül a Fenntartó nem adta be a Papszer épületét turisztikai pályázatként, hanem másik forrás irányába, az ugyancsak TOP keretből megvalósuló, épület-energetikai felújítás felé terelte a folyamatot.

2016. év végén megtörtént a felújításra vonatkozó tervezési szerződés megkötése (főbb elemek: vízszigetelés, nyílászárók, tetőcsere, fűtés korszerűsítés). A kivitelezés 2017 őszén várható leghamarabb.

Lillafüred, Herman Ottó Emlékház

A Fenntartó Önkormányzat Lillafüred gyógyhely komplex turisztikai fejlesztése című projektjének egyik eleme a Herman Ottó Emlékház felújítása, kertjének rendezése és a volt gondnoki lakás teljes átalakítása látogatókat fogadó épületté. A projekt még 2015-ben elindult és beadásra került. A pályázatról 2016-ban még nem született döntés..

Görgey u. 28., főépület bővítése – Viselettár és Képtár új múzeumi épülete

Folytatódott a Kárpát-medence népviseletei – Barna György Gyűjtemény, és a leendő új Képtár (Kövesi–Petró Gyűjtemény) elhelyezését szolgáló új múzeumi szárny, kétszintes épület tervezése, a projekt előkészítése.

2016 nyarán lezajlottak az építészeti egyeztetések, és elkészült az új épület koncepciója. 2016. szeptember végén beadásra került a projekt a TOP részeként, pályázó Miskolc MJV Önkormányzata.

Az építkezés megkezdése leghamarabb 2017 őszén várható.

Miskolci Galéria

A Feledy-Ház tetőszerkezetének javítása, a héjazat cseréje továbbra is feladat, 2016-ban nem valósult meg.

IX. Intézményi (saját) bevételek megoszlása

	<i>2015. tény (eFt)</i>	<i>2016. terv (eFt)</i>	<i>2016. tény (eFt)</i>
Jegybevétel	8.475	8.000	7.532
Múzeumpedagógiai programok bevétele	539	500	439
Kiadványok értékesítése, múzeumi bolt bevétele	1.051	1.500	860
Intézményi terek hasznosítása	5.762	5.000	9.225
Régészetből származó bevétel	229.211	24.000	213.624
Szponzoráció ¹	1.073	1.000	9.466
Egyéb	52.458	60.863	17.799
Összesen:	292.807	100.863	249.943

Miskolc, 2017. február 6.

Dr. Pusztai Tamás
múzeumigazgató

¹ Számviteli szempontból a szponzoráció (támogatás), továbbá a VI. pontban részletezett pályázati összegek nem tartoznak az intézményi saját bevételekhez.

MELLÉKLETEK

I/A. MÓDSZERTANI MŰHELYGYAKORLAT/MÓDSZERTANI MŰHELY

- a) restaurálási és műtárgyvédelmi tevékenység körében gyakorlati bemutatóval egybekötve

1	2016. március 7.	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete (Miskolc, Görgey Artúr utca 28.)	Festmény restaurálás	Mészáros Erika - restaurátor
2	2016. április 11.	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete (Miskolc, Görgey Artúr utca 28.)	Kerámia restaurálás	Tóth Edina - restaurátor

- b) szakáganként gyűjteménykezelési, nyilvántartási, gyűjtemény-feldolgozási, különösen digitalizálási tevékenység körében

1	2016. április 14.	Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épülete (Miskolc, Papszer 1.)	Barkósági könyvbemutató	Dr. Bodnár Mónika – etnográfus (A Herman Ottó Múzeum és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület közös szervezésében)
2	2016. június 9.	Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épülete (Miskolc, Papszer 1.)	Könyvheti könyvbemutató	Dr. Bodnár Mónika – etnográfus (A Herman Ottó Múzeum és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület közös szervezésében)

- c) múzeumpedagógia területén óvodapedagógusoknak és pedagógusoknak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ megyeközponti tankerületével egyeztetett tematika alapján, a kerettantervi kapcsolódások bemutatása érdekében.

	Időpont	Helyszín, intézmény	Téma	Szervező, működtető neve, beosztása
1	2016. március 12.	Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria (Miskolc, Rákóczi utca 2.)	Múzeumpedagógiai módszertani ismertető foglalkozás a kortárs képzőművészet interpretációjának lehetséges megközelítéseiről	Éliás István – múzeumpedagógiai osztályvezető
2	2016. március 31.	Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épülete (Miskolc, Papszer 1.)	Ismerd meg a zsidó hagyományokat és ünnepeket! A „Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak” kiállításhoz kapcsolódóan	Mlakár Zsófia – történész, intézményegység-vezető
3	2016. szeptember 14.	Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria (Miskolc, Rákóczi utca 2.)	Helytörténeti vonatkozású múzeumi ismeretanyagok diákokkal történő feldolgozása	Éliás István – múzeumpedagógiai osztályvezető
4	2016. november 22.	Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épülete (Miskolc, Papszer 1.)	A város és megye tanárai számára szervezett előadás a Papszer Épületben látogatható tárlatok bemutatásával	Lengyelne Csöry Barbara – múzeumpedagógus

Általános tapasztalatok megfogalmazása:

A műhelygyakorlatok közül a szakágankénti módszertani események oly módon kerültek megvalósításra, hogy azok a lehető legszélesebb közönséget tudják megszólítani. Az előző évek tapasztalatai szerint a könyvbemutató az a rendezvényforma, amely által a gyűjteményfeldolgozás kézzel fogható formában közvetíthető, nemcsak a múzeumi szakma, de más területről (így például a közoktatásból) érkező érdeklődők számára is.

Ennek megfelelően a Herman Ottó Múzeum és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület 2016. április 14-re szervezett a barkóság témakörében könyvbemutatót. A rendezvény helyszíne a Herman Ottó Múzeum Papszeri Öreg Épülete volt. A könyvbemutató a „*Nyiss ajtót a Barkóságra!*” című néprajzi-népművészeti kiállítás kísérőrendezvényeként került megrendezésre. A rendezvény első felében Paládi-Kovács Attila akadémikus, a Barkóság jeles kutatója tartott előadást a térség hagyományos kulturális értékeiről. Ezt követte a könyvbemutató, melynek során bemutatásra került a térséggel foglalkozó könyvsorozat eddig megjelent, első három kötete: *Tanulmányok a Barkóságról. Studia Barakonum I-III*. A kiadványokat a köteteket szerkesztő Alabán Péter mutatta be. A könyvsorozat bemutatását követően a Barkóság tőszomszédságában fekvő, a Barkósággal határos település – Nekézseny – történetével foglalkozó könyvet ismerhették meg a jelenlévők, melynek szerzője Bánfalvi László. A kötetet Dr. Bodnár Mónika, a Herman Ottó Múzeum muzeológusa, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület titkára mutatta be. A könyvek bemutatását követően a térség kultúrája iránt érdeklődő résztvevőknek alkalmuk nyílt a kis példányszámban megjelent könyvek megtekintésére és megvásárlására, majd beszélgetésre és a Barkóságról szóló kiállítás megtekintésére.

A következő műhelymunkát a Herman Ottó Múzeum és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület 2016. június 9-re szervezte szintúgy könyvbemutató keretében, a 87. Ünnepi Könyvhét alkalmából. A rendezvény helyszíne a Herman Ottó Múzeum könyvtárának olvasója volt. Alacsony példányszámban, magán- vagy egyesületi kiadásban, az utóbbi években megjelent, térségünkhöz kötődő könyveket mutattunk be az érdeklődő közönségnek. Homoly Erzsébet felvidéki újságíró, a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Szervezetének elnöke három Pósa Lajos kötetet mutatott be, melyeket ő szerkesztett. Dr. Király Béla nyugalmazott egyetemi docens édesapja kalandos életútjáról, s az erről megjelent könyvről beszélt. A miskolci székhelyű Észak-Keleti Átjáró Kulturális és Tudományos Egyesület kiadványait Darázs Richárd, az Egyesület elnöke és munkatársai mutatták be. A rendezvényt színesítette Döbröczeni Kálmán festőművész alkotásának, az *Olvasó fiú* című képnek a kiállítása, amivel a miskolci kötődésű művész előtt tisztelegtünk Pirint Andrea művészettörténész segítségével, egyúttal megemlékeztünk elhunytának ötvenedik évfordulójáról. A könyvek bemutatását követően a résztvevőknek alkalmuk nyílt a bemutatott könyvek megtekintésére és megvásárlására, majd szerény vendéglátás mellett a jelen lévő szerzőkkel és szerkesztőkkel való beszélgetésre.

A szakágankénti módszertani műhelygyakorlatok Dr. Bodnár Mónika etnográfus szervezésében valósultak meg. Az események nagyszámú érdeklődő részvételével zajlottak.

A múzeumpedagógiai módszertani gyakorlatok esetében a Herman Ottó Múzeum a korábbi évek tapasztalataiból kiindulva olyan események megrendezésére törekedett, amelyek az oktatási szakemberek számára kínálnak a gyakorlatban hasznosítható, a közoktatás hétköznapijaiba beépíthető ismereteket.

Ennek megfelelően a 2016. március 12-én megtartott, Éliás István múzeumpedagógiai osztályvezető által szervezett múzeumpedagógiai módszertani ismertető foglalkozás és workshop a kortárs képzőművészet interpretációjának lehetséges megközelítéseiről szólt. A kortárs művek saját korunk kérdéseire adnak lehetséges válaszokat vagy erről tesznek fel kérdéseket, így önreflexióra készítetik az egyént és a közösséget. A mediális sokszínűség, valamint az új médiumok jelenléte lehetővé teszi, hogy az „y” és a „z” generációt is könnyedén megszólíthassuk, segíti a tudatos kép-olvasóvá nevelést, ami elengedhetetlen a digitális világ kritikus használatához. A kortárs művészetközvetítés nemcsak a múzeumi intézményekben fontos, hogy jelen legyen, hanem az oktatásban is. A műfaj sajátosságai és a kapcsolódó múzeumpedagógiai gyakorlatok megkívánják, hogy az interpretáció módszertanáról önálló diskurzust folytassunk, mivel a múzeumi ismeretátadás speciális területeként jelenik meg. A rendezvényen elméleti előadás mellett olyan gyakorlati foglalkozás is zajlott, ahol a résztvevők kipróbálhatták a tapasztaltakat.

2016. március 31-én Mlakár Zsófia történész, intézményegység vezető szervezésében került sor az „Ismerd meg a zsidó hagyományokat és ünnepeket!” című módszertani műhelygyakorlatra a „Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak” időszaki utazó kiállításához kapcsolódóan. A rendezvény Pálszabó Judit, a Debreceni Zsidó Hitközség oktatási referense közreműködésével valósult meg, középiskolai és általános iskolai tanárok számára tartva interaktív (zenés, a hagyományos zsidó ételek kóstolásával egybekötött) tárlatvezetést és ismeretterjesztő előadást, diákokat is megszólítva.

Az év második felében, 2016. szeptember 14-én helytörténeti vonatkozású múzeumi ismeretanyagok diákokkal történő feldolgozására került sor. Az Éliás István által szervezett műhelygyakorlat aktualitását a 2016/2017-es tanévtől kezdődően induló új helytörténetre épülő múzeumpedagógiai program adta, amelynek címe: a *Herman Ottó Múzeum 7 csodája*. A program célja, hogy minden miskolci diák megismerje azokat a helyi értékeket, amelyeket múzeumunkban őrzünk. Intézményünk most 7 olyan kiállítási tartalmat tud bemutatni, amely méltán számít csodának, nem csak helyi-, hanem országos szinten is. Képtárunk a *leggazdagabb* vidéki gyűjtemény, a mocsárciprus leletünk igazi *világhíresség*, ásványkiállításunk Magyarországon a *legátfogóbb*, hiszen az egész Kárpát-medence ásványait bemutatja, a *legmodernebb* honfoglalás kori kiállítás az *Év kiállítása díjat* is megkapta, Szemere kiállításunkról elmondható, hogy a *legközéletibb* történeti kiállítás, Színészmúzeumunk a *legjátékosabb*, a kortárs művészetet népszerűsítő Nagy Kunszt programunk *Nívódíjas „leg”*. A megbeszélésen szóba került, hogy miért tartjuk fontosnak, hogy ezeket a kultúrtörténeti értékeket a Miskolcon felnövő fiatalok ismerjék, becsüljék és legyenek büszkék rájuk. Hogyan érhető el, hogy ezáltal nőjön a városunkhoz, megyénkhez való kötődésük, helyi identitásuk, lokális öntudatuk. A múzeum munkatársai ismertették az egyes témák iskolai oktatásba kapcsolható lehetőségeit és röviden bemutatták, milyen

módszerekkel és anyagokkal történik majd az egyes tartalmak részletes kibontása és feldolgozása.

2016. november 22-én „A város és megye tanárai számára szervezett előadás a Papszer Épületben látogatható tárlatok bemutatásával” program során a Herman Ottó Múzeum múzeumpedagógusa, Lengyelne Csóry Barbara mutatta be a Papszer épületben látogatható új állandó régészeti tárlathoz kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokat. Az esemény az „ElitAlakulat - A Kárpát-medence leggazdagabb honfoglalás kori temetői” című kiállítás általános és középiskolák számára készített foglalkozásaink kerettantervi kapcsolódásait, módszertanát és az újonnan kidolgozott idegennyelvű foglalkozás tartalmát ismertette a Bársony János Általános Iskola tantestülete számára. Az érdeklődők kérdéseket tehetek fel a foglalkozásokkal, illetve a tárlat további szaktárgyi-kutatási újdonságaival kapcsolatban.

Míg a szakágankénti és a múzeumpedagógiai gyakorlatok elérték célközönségüket, addig a restaurálási és műtárgyvédelmi tevékenység körébe tartozó műhelygyakorlatok esetében a várt érdeklődés elmaradt. Ez részben a szakma szűk létszámával magyarázható, aminek kiváltása, illetve bővítése a további célközönség irányába a jövőben átgondolásra szorul.

I./B. A MÚZEUM FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰ, A MÚZEUMI ÁLLOMÁNYVÉDELMI BIZOTTSÁG ÉVES TOVÁBBKÉPZÉSÉT ELVÉGZETT FELELŐSE (SZENTESI EDINA) HELYSZÍNI BEJÁRÁSAI BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETÉN LÉVŐ MUZEÁLIS INTÉZMÉNYEKBE

Bejárások 2016-ban:

Alkalom	Időpont	Helyszín, intézmény	Téma	A feladatot elvégző neve, beosztása	Megállapítások
4	2016. 01. 26. 2016. 10. 04. 2016. 11. 24. 2016. 08. 17.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum Kiállítóhelye	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. Az épületben végzett falkutatások megtekintése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
2	2016. 01. 26. 2015. 10. 05.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Ásványtár	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
2	2016. 01. 27.	Miskolc - Lillafüred,	Az	Szentesi Edina,	A helyszínrre és

	2016. 10. 07.	Herman Ottó Emlékház	épületben bemutatott műtárgyak állapotának ellenőrzése a kiállítóhely őszi-téli zárva tartásának idején, illetve a restaurátori beavatkozás t igénylő műtárgyak kiemelése a kiállításból és beszállítása a Herman Ottó Múzeumba. Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	muzeológus, állományvédelmi felelős	az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
Folyamatos jelenlét	2016. 06. 24. 2016. 06. 27. 2016. 10. 04. 2016. 12. 07.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum központi épület „Pannon-tenger Múzeum” Kiállítóépület	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege

					tartalmazza.
1	2016. 10. 05.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Petró-ház /korábban: Miskolci Galéria – Petró-ház/	Állományvé delmi helyszíni bejárás és műtárgykör nyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 05.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Feledy- ház /korábban: Miskolci Galéria – Feledy-ház/	Állományvé delmi helyszíni bejárás és műtárgykör nyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 06.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Raktárbázis I. épület II. épület ideiglenes „raktárak” /8 db fémkonténerben kialakított „raktár”/	Állományvé delmi helyszíni bejárás és műtárgykör nyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 06.	Miskolc, Herman Ottó	Állományvé delmi	Szentesi Edina, muzeológus,	A helyszínrre és az intézményre

		Múzeum – Raktárbázis 2. III. épület ideiglenes „raktárak” /2 db fémkonténerben kialakított „raktár”/	helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	állományvédelmi felelős	vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 06.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 06.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Thália-ház /korábban: Miskolci Galéria – Miskolci Színháztörténeti és Színészmúzeum/	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 07.	Miskolc, Herman Ottó Múzeum – Alkotóház /korábban: Miskolci Galéria –	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és

					térképekkel együtt elcsúsznak, illetve felgyűrődnek.
1	2016. 10. 13.	Tokaj, Tokaji Múzeum	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. A 2015. évi helyszíni látogatás alkalmával a régi főépület felújítás alatt állt, illetve új, és a látogatás ideje alatt is még felújítás alatt álló épületben új kiállítóterek és raktárhelyiségek átadása volt várható.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. A felújított épület és a megújított kiállítások átadására 2016. március 15-én került sor. A felújított épület több helyiségében magas (60% közeli és a fölötti) a relatív páratartalom értéke.
1	2016. 10. 13.	Tokaj, Tokaji Múzeum – Világörökségi Bormúzeum A Tokaji Múzeum telephelye	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni

			<p>A 2015. évi helyszíni látogatást követően, 2015 novemberében a Tokaji Múzeum új (felújított) kiállítóépülettel (telephellyel) bővült; a felújított épületben új kiállítóterek és raktárhelyiségek átadására került sor.</p>	<p>bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>Az épület a felújítást és az átadást követően nem száradt ki megfelelően, továbbá a vízszigetelés kivitelezésével kapcsolatos problémák következtében az alsó szinten a falak több helyen nedvesednek, penészesek, de a felsőbb szint minden egyes kiállítóterében is 60% fölötti a relatív páratartalom értéke!</p> <p>Amennyiben nem tudják a nedvesedések okát feltárni és megszüntetni, illetve a hibákat minél előbb kijavítani, valamint az épületet megfelelő módon kiszárítani, akkor a jövőben minden bizonnyal a penész a</p>
--	--	--	--	---

					kiállításokban bemutatott műtárgyakra is átterjed, és így akár azok visszafordíthatatlan károsodását is okozhatja!
1	2016. 10. 17.	<p>Cigánd, Cigándi Falumúzeum lakóház gazdasági épület /kiállítóterként is funkcionál, tetőtere pedig ideiglenes raktár/ Sőregi-ház raktárépület</p> <p>Az intézményhez a kiállítóépületeken és a raktárépületen kívül még további 4 épület és 8 építmény tartozik, amelyek megtekinthetők. Ezeknek egy része kiszolgálóépületként funkcionál, illetve a szórakozást szolgálja.</p>	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>2015-ben az új raktárépület berendezését tervezték, illetve további építési és felújítási munkálatok voltak várhatóak.</p>	<p>Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős</p>	<p>A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>2016 nyarán a régi tájház épületéhez tartozó kamrát felújították és benne a bemutatott műtárgyanyagot tematikusan átrendezték. A raktárépület berendezése pályázati forrás hiányában nem valósult meg.</p> <p>A 2015. augusztusban átadott Sőregi-ház pince szintjén található kiállítóterek</p>

					2016-ra sem tudtak kiszáradni megfelelően, sőt a helyzetet csak tovább súlyosbította a 2016 februárjában bekövetkezett csőtörés. A kifejezetten magas (jóval 65% fölötti) relatív páratartalom hatására több tárgyon megjelent a penész.
1	2016. 10. 18.	Sárospatak, Római Katolikus Egyházi Gyűjtemény főépület külső kőtár	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. 2015-ben pályázati forrásból eszközbeszerzés történt.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. Az eszközbeszerzés megvalósult. Az intézmény pincéjében kialakított tanulmányi raktárak (kőtárak) mindegyikében magas a relatív páratartalom értéke, a falak

					több helyen salétromosak, néhol penészednek. Az emeleti előraktárban a csatorna dugulása miatt történt beázás, ezért itt is penészedés indult meg a falakon.
1	2016. 10. 18.	Komlóska, Ruszin Tájház	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>Az épület állapota évek óta balesetveszélyt jelent az ott dolgozókra és a látogatókra nézve egyaránt, valamint az ott bemutatott műtárgyak épségét is veszélyezteti.</p> <p>Az épület teljes felújítását szintén évek</p>	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	<p>A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>Az épület állapota továbbra is nagyon gyors ütemben folyamatosan romlik, így még inkább balesetveszélyt jelent az ott dolgozókra és a látogatókra nézve egyaránt, valamint az ott bemutatott műtárgyak épségét is veszélyezteti. Ameddig a felújítások nem</p>

			óta tervezik...		<p>történnék meg, a látogatást nem kellene engedélyezni, és a még mindig benne lévő műtárgyakat is sürgősen el kellene szállítani!</p> <p>Évek óta az épület teljes felújítását tervezik, azonban a felújítással kapcsolatos különböző hivatali eljárások hosszasan elhúzódtak. 2016. év végén közbeszerzési eljárás volt folyamatban a munkálatok elvégzése érdekében.</p>
2	2016. 10. 19.	Szerencs, Szerencsi Cukormúzeum főépület ideiglenes külső raktár	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>Az épület 2014 óta felújítás alatt áll. Terveik szerint a felújítási</p>	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	<p>A helyszínre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>2016-ban a felújítási munkálatok</p>

	2016. 11. 14.		<p>munkálatok 2016-ban befejeződtek volna, és az intézmény 2016 őszén új kiállítások megnyitásával fogadta volna a látogatókat.</p> <p>A helyszíni bejáráshoz kapcsolódó dokumentációra szükséges intézményvezetői aláírás és pecsét megszerzése.</p>		<p>folytatódtak, de nem fejeződtek be, illetve újabb problémák adódtak, ezért a továbblépéshez újabb pályázati forrásokra lenne szükség.</p> <p>A rendelkezésre álló források esetlegessége miatt az intézmény megnyitásának időpontja bizonytalan.</p> <p>A fűtetlen, rossz műszaki állapotban lévő ideiglenes külső raktárépületben igen magas a relatív páratartalom értéke (közel 65%), emiatt a cukorminta gyűjtemény súlyosan károsodott.</p>
1	2016. 10. 19.	Monok, Kossuth Emlékház főépület oldalszárny	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>Pályázati forrásból</p>	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	<p>A helyszínre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege</p>

			<p>eszközbeszerzések és világításkorszerűsítés történt, illetve az ablakok UV-sugárzás elleni fóliázására került sor.</p>		<p>tartalmazza.</p> <p>Az eszközbeszerzések, illetve a világításkorszerűsítés, valamint ablakok UV-sugárzás elleni fóliázása megvalósult, és a műtárgyak állományvédelmének szempontjából műszeres mérésekkel is kimutatható kiváló eredményeket hozott.</p> <p>Az épület központi részében és az oldalszárny kiállítótereiben is farontó rovarok általi fertőzés történt. A rovarfertőzés a korábbi években még nem érintette ezt az intézményt.</p>
1	2016. 10. 20.	Telkibánya, Telkibányai Helytörténeti Kiállítás	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>Az</p>	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	<p>A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i></p>

			intézmény a 2014-ben, majd 2015-ben tett helyszíni bejárás dokumentációiban megfogalmazott javaslatokat követően saját forrásból mérőműszert és kondenzációs levegőszárító készüléket vásárolt.		szövege tartalmazza.
1	2016. 10. 25.	Mezőkövesd, Hajdu Ráfis János Mezőgazdasági Gépmúzeum /54 kiállítási „tér”; ebből 16 épület és 16 építmény, melyek nagy része osztott belső térrel rendelkezik/	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. A 2015–2016-ban új kiállítóépület épült, illetve pályázati forrásból felújítási munkálatokat végeztek.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. A 2015. évi Kubinyi Ágoston programra benyújtott pályázati támogatásból 18 kiállítóter aljzatfelújítási és

					<p>festési stb. munkálatait elvégezték; és a felújítási munkálatokkal párhuzamosan a kiállítóterekből kiemelt összes műtárgyat megtisztították és konzerválták.</p> <p>A Nemzetgazdasági Minisztérium támogatásából 2015-ben megépített új kiállítóépületet 2016-ban berendezték, így a kiállítótér látogathatóvá vált.</p> <p>A fejlesztéshez kapcsolódóan a kiállítási anyagok átrendezése során 25 stabilmotor és több száz fa- és vasalapú néprajzi-, agrár- és ipartörténeti műtárgy tisztítási és állagmegóvási munkálatait ugyancsak elvégezték.</p>
1	2016. 10. 26.	Ózd, Muzeális Gyűjtemény főépület	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykör	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó megállapításokat és

		Gyártörténeti Emlékpark	nyezeti paraméterek mérése. Az épület és környezete 2015-ben részleges felújítás alatt állt.		szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. A részlegesen felújított épületben a megújult kiállítások 2016. június óta látogathatók. Az intézmény több kiállítóterében viszonylag magas a relatív páratartalom értéke.
1	2016. 10. 27.	Putnok, Gömöri Múzeum és Holló László Galéria Gömöri Múzeum Holló László Galéria külső raktárépület	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. 2015 év végén pályázati forrásból eszközbeszerzések történtek. Az elmúlt évek helyszíni bejárásai	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. Az eszközbeszerzések megvalósultak. A Gömöri Múzeum egyik kiállítási terében („Mesterségek

			<p>során a külső raktár jelentős mértékben fertőzött volt.</p>		<p>utcája”) a nedves falra épített és üveggel fedett tárlókban továbbra is salétromos, illetve penészedik a fal, melynek következtében néhány műtárgy ugyancsak penészedik; valamint több fatárgy szintén továbbra is rovarfertőzött.</p> <p>A külső raktárban a rovarfertőzés 2016-ra már minden helyiségre áterjedt!</p> <p>Anyagi lehetőségek hiányában a rovarfertőzés kezelésére „egyedi” eljárást alkalmaztak, mely szakszerűtlenül kivitelezett és hatástalan volt!</p>
1	2016. 10. 28.	Miskolc, Miskolci Egyetem Egyetemtörténeti Gyűjtemény	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni

			<p>A gyűjtemény 2015-ben átrendezés alatt állt, számára új kiállítótér kialakítását tervezték. A felújítási munkálatok már 2014-ben megkezdődtek.</p>		<p>bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>A felújítási munkálatok tervezése és végzése továbbra is folyamatban van, a tervezett munkálatok elvégzésének üteme és ezzel együtt a tematikailag átrendezett új kiállítások megnyitásának várható határideje a saját költségvetési kerettől, illetve pályázati lehetőségektől függ, ezért előre nem ismert.</p>
1	2016. 11. 02.	<p>Rudabánya, Bányászattörténeti Múzeum</p> <p>főépület „Földvári Aladár Terem” kiállítóépület „Tároló” kiállítóépület (az intézményen belül található épületegységek)</p> <p>külső raktár</p>	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>2015 év végén pályázati forrásból eszközbeszerzések történtek.</p>	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	<p>A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>Az eszközbeszerzések megvalósultak.</p>

1	2016. 11. 02.	Felsőtelekes, Rudabányai Őshominida Lelőhely Természetvédelmi Terület /listán szereplő – korábbi – neve: Őslénytani Telep/	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykör nyezeti paraméterek mérése. Az intézmény 2015-ben építkezés alatt állt, a nyitás tervezett időpontja 2016 tavasza volt.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. Az épületek 2015 év végére elkészültek, azonban az ivóvíz, valamint a villamos energia bevezetése, illetve a kiállítási tartalom még 2016-ban is hiányzott, így az intézmény a tervezett időpontban nem tudott megnyitni. Mindezek megvalósítására 2016-ban pályázatot nyújtottak be, amelynek eredményességétől függ, hogy mikor folytatódhatnak a munkálatok, és ezzel együtt mikortól válik látogathatóvá az intézmény.
---	---------------	---	---	--	--

1	2016. 11. 03.	<p>Jósvafő, Jósvafői Tájház</p> <p>3 épület: lakóház helyi ipar kocsiszín és csűr</p> <p>Szabadtéri kiállítások 4 építményben: kazalrakó cséplőgép kendertörő méhes fejfakiállítás</p>	<p>Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése.</p> <p>A Tájházban a tulajdonos 2013 decemberében bekövetkezett halála óta rendkívül gyors állagromlás volt tapasztalható. Az intézmény a rovarfertőzésben és a penészfertőzésben egyaránt jelentős mértékben érintett volt, azonban a tulajdonviszonya még 2015-ben is rendezetlen volt.</p>	<p>Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős</p>	<p>A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>2016-ban a Tájház tulajdonviszonya a Nemzeti Kulturális Alap miniszteri keretére 2015 decemberében benyújtott sikeres pályázaton elnyert támogatás segítségével rendeződött; a gyűjteményi anyag revíziója, és ezzel párhuzamosan az állapotfelmérése megkezdődött.</p> <p>Az intézmény a rovarfertőzésben és a penészfertőzésben továbbra is, sőt még inkább jelentős mértékben érintett. A kezelések elvégzéséhez</p>
---	---------------	---	---	--	--

					újabb pályázati forrásra lenne szükség.
1	2016. 11. 10.	Kupa, Kupai Mezőgazdasági Kiállítóhely	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykör nyezeti paraméterek mérése. Az épület 2015-ben és 2016-ban részleges belső felújítás alatt áll(t). A fatárgyak jelentős mértékben fertőzöttek voltak.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. A felújítási munkálatokat közfoglalkoztatási programban végzik apránként, a munkálatok még nem fejeződtek be. A farontó rovarok elleni kezelést anyagi fedezet és pályázati lehetőségek hiányában saját kivitelezésben végezték el! A szakszerűséggel mindkét esetben gondok vannak!
1	2016. 11. 22.	Mezőkövesd, Matyó Múzeum főépület külső raktár	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykör	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat

			<p>nyezeti paraméterek mérése.</p> <p>Az elmúlt évek helyszíni bejárásai során a külső raktár túlsúfolt és jelentős mértékben fertőzött volt.</p>		<p>és szaktanácsadások at a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza.</p> <p>2016 novemberében a bútorraktárban elhelyezett néhány fából készült bútoron és tárgyon penészedést észleltek, mely jelenség a főépületben a korábbi években még nem volt tapasztalható.</p> <p>A túlsúfolt és fertőzött külső raktárba a helyszíni látogatás alkalmával nem lehetett bejutni mivel a fenntartó az intézményvezető tudta nélkül kereste fel a raktárat – amint az a helyszíni bejárás során kiderült még októberben –, majd a látogatást követően az ajtón lévő zárat is</p>
--	--	--	---	--	--

					lecseréltette, melyről az intézményvezetőt szintén nem értesítette; és még a látogatás napján sem sikerült kulcsokat szerezni a bejutáshoz!
1	2016. 11. 22.	Mezőkövesd, Kis Jankó Bori Emlékház	Állományvédelmi helyszíni bejárás és műtárgykörnyezeti paraméterek mérése. Az intézmény felkeresése a 2016. évi munkatervben nem szerepelt, azonban az Emlékház munkatársa részéről megkeresés érkezett, mivel az épület több kiállítóterében a padló penészedni kezdett.	Szentesi Edina, muzeológus, állományvédelmi felelős	A helyszínrre és az intézményre vonatkozó részletes megállapításokat és szaktanácsadásokat a helyszíni bejárást követően készített <i>Napló</i> szövege tartalmazza. 2016. november elején az épület kamra kiállítóterének döngölt, tapasztott agyagpadlója penészedni kezdett; majd néhány héttel később a pitvar-konyha kiállítóterpadlóján is megjelent a penész, és a helyszíni bejárás idejére már néhány – a földdel érintkező – fából készült tárgyra is átterjedt.

Megjegyzés: a táblázat szabta keretek nem teszik lehetővé az adott intézményekre jellemző összes, vagy akár már évek óta fennálló problémák felsorolását; a *Megállapítások* oszlopba csak egy-egy kiemelten fontos megjegyzés beírása lehetséges.

A kialakult problémák okára, illetve azok kezelési módjára vonatkozóan a korábbi évek gyakorlatának megfelelően ezúttal is minden intézmény szaktanácsokat, illetve javaslatokat kapott, amelyek a helyszíni bejárást követően, de még a helyszínen készített *Naplóban* kerültek rögzítésre.

A sok nehézség ellenére azonban az is elmondható, hogy a 2016-ban felkeresett intézmények közül továbbra is kiemelkedő szakmai és közösségi munkavégzés folyik több intézményben, pl.: a *Hajdu Ráfi János Mezőgazdasági Gépmúzeumban*; a *Kossuth Emlékházban*; az *Ózdi Muzeális Gyűjteményben*; a *Cigándi Falumúzeumban*; a *Római Katolikus Egyházi Gyűjteményben*, ahol a munkatársak elkötelezettsége, és műtárgyak iránti tisztelete egyaránt példaértékű!

Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén 2016-ban végzett helyszíni bejárások tapasztalatai:

2016-ban a helyszíni bejárások az egyes intézmények, gyűjtemények, kiállítóhelyek stb. állapotához igazítottan, a munkatervben előzetesen meghatározott szempontrendszernek megfelelően történtek:

2015-ben a megyében több helyen építés alatt álltak új kiállító- és/vagy raktárépületek, illetve több helyen zajlottak részleges épület-felújítások, vagy belső felújítási munkálatok, ezért a 2016. évi helyszíni bejárások kiemelt célcsoportjai ezek az építkezések és/vagy felújítások által érintett intézmények voltak.

Ugyancsak 2015-ben a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma 3511/194 altéma kódszámú „*Vidéki muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása*” témában kiírt pályázati felhívásra néhány intézmény – közös együttműködéssel – sikeres pályázatot készített; továbbá egy intézmény vezetője igényei alátámasztása érdekében használta fel a 2014. évi állományvédelmi helyszíni bejárás során készített dokumentációban leírt észrevételeket, illetve javaslatokat, és a muzeális intézmények szakmai támogatására kiírt *Kubinyi Ágoston Program* keretén belül nyújtott be eredményes pályázatot mérőműszerek, illetve kondenzációs levegőszárító berendezések beszerzésére, világításkorszerűsítésre, valamint az ablakok előregedett UV-sugárzást szűrő fóliázásának cseréjére.

Ennek okán az eszközök beszerzésének megvalósulását és a levegőszárító berendezések működésbe léptetését és néhány hónapnyi üzemeltetését követően ezekben az intézményekben szintén látogatást terveztünk, hogy meggyőződjünk arról, használják-e rendszeresen a pályázati forrásból vásárolt mérőműszereket az érintett intézmények, valamint hozott-e mérhető és pozitív változásokat a levegőszárító berendezések működtetése, illetve a világításkorszerűsítés, és az UV-sugárzást szűrő fóliák cseréje.

Mindezen intézmények mellett a penész- és/vagy rovarfertőzésben a legsúlyosabb mértékben érintett helyszínek, valamint a más jellegű, de igencsak súlyos problémával küzdő intézmények felkeresését terveztük.

Továbbá azon intézmény meglátogatása szerepelt még a munkatervben, amely intézmény a 2014-ben, majd a 2015-ben tett helyszíni bejárás dokumentációiban megfogalmazott javaslatokat követően saját forrásból mérőműszert és kondenzációs levegőszárító készüléket vásárolt.

Ezen kívül a „saját” intézmény, azaz a Herman Ottó Múzeum és a hozzá tartozó önálló szakmai besorolással rendelkező intézmények [tagintézmény (tematikus múzeum), közérdekű muzeális gyűjtemény, közérdekű muzeális kiállítóhelyek], illetve a telephelyek bejárását tűztük ki célul.

Ezen felül azoknak az intézményeknek a felkeresését terveztük még, amelyek az év közben felmerülő problémájuk kezelése érdekében szükségesnek tartják és igényik a helyszíni látogatást és a segítségnyújtást függetlenül attól, hogy nem tartoztak az éves kijelölt célcsoportba.

A bejárások elsődleges célja az ellenőrzés körébe tartozó muzeális intézményekben tapasztalható változások nyomon követése volt; másodlagos célja pedig az intézmények raktárait és kiállítótereit jellemző műtárgykörnyezeti paraméterek (hőmérséklet, relatív páratartalom, megvilágítás, UV-sugárzás) műszeres mérése (ELSEC 765C UV + Monitor környezetfigyelő mérőműszer használatával); mivel a megelőző műtárgyvédő (állományvédelem) az élő és élettelen környezet káros hatásainak elhárítására irányuló intézkedéseket foglalja magában.

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően ezúttal is a látogatás során végzett munka részét képezte az állományvédelemmel kapcsolatos káresetek és a múzeumi műtárgyállományt veszélyeztető környezeti és egyéb tényezők dokumentálása, valamint a kockázatok azonosítását követően a kialakult helyzet kezelésére vonatkozó javaslatok és stratégiák kidolgozása az intézmények munkatársai, vezetői és/vagy a fenntartók részére. (Mindezek dokumentálása napló, és a mérési eredmények rögzítése érdekében készített táblázat összeállításával történt.)

Az állományvédelmi helyszíni bejárások teljesítése 1680 kilométer megtételével volt lehetséges.

A bejárások során 30 muzeális intézmény „telephelyén” található 63 épüleategységben (közte 1 kastélyban) történtek meg a műszeres felmérések és az állományvédelmi vizsgálatok. Ezen felül további 20 kiállítás céljára készített építmény és 23 szabadban található kiállítási tér (melyek közül 2 skanzen jellegű), illetve 10 fémkonténerből kialakított raktár megtekintésére került sor.

A vizsgálatok alkalmával 138 raktárban, illetve 242 kiállítóterben, összesen tehát 380 helyiségben történtek műszeres mérések.

A helyszíni bejárások alatt szóbeli szaktanácsadásra és napló készítésére minden 2016-ban felkeresett intézményben sor került, amelyek közül 29 helyszínen (azaz 29 alkalommal 36 intézményi egységre és/vagy telephelyre vonatkozóan külön-külön) a felmerült problémák kezelésére kidolgozott javaslatok és/vagy stratégiák a naplóban írásban is rögzítésre kerültek.

A naplóban leírt szaktanácsokon felül az év folyamán további 14 esetben (témában) kértek a megye területén található, működési engedéllyel rendelkező, különböző szakmai besorolású muzeális intézményekben dolgozó kollégák állományvédelemmel kapcsolatos szaktanácsokat, vagy igényeltek különféle írásos dokumentációk elkészítését a munkájuk közben felmerült gondjaik megoldása érdekében, vagy pályázatkészítéssel összefüggésben. Valamint előfordultak olyan esetek is, amikor gyűjteménnyel már igen, de működési engedéllyel még nem rendelkező intézményben dolgozó kolléga; illetve magánszemély kért szakmai segítséget.

Az ilyen jellegű szaktanácsadások dokumentálása külön, a Herman Ottó Múzeum által összeállított űrlap segítségével történt.

A helyszíni bejárásokról és az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadásokról a 2016. évben összesen 343 oldal dokumentáció készült.

A vidéki intézmények esetében a dokumentációk mindegyike a helyszínen került rögzítésre kézírással² a bejárások dokumentálására összeállított űrlapokon (naplóban), illetve mérési táblázatokban, mivel célom volt, hogy a dokumentációt az érintett intézmények munkatársai és/vagy fenntartói elolvassák, és ezáltal tudomásul vegyék, valamint aláírásukkal, illetve amennyiben lehetséges volt az intézmény, vagy a fenntartó pecsétjével hitelesítsék.

Az állományvédelmi felelősök által végzett munka megfelelő minőségben és kellő hatékonysággal történő elvégzéséhez szükséges eszközök és feltételek megteremtéséhez a jövőre vonatkozóan nagy segítséget jelent majd az emberi erőforrások minisztere által – a belügyminiszterrel és a nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – 2016. márciusban kiírt pályázati felhívás a járasszékhely múzeumok szakmai támogatására [b) alcél: „*Megeyi hatókörű városi múzeumok Kultv. 45/A§ (2) bekezdés j) pontja szerinti állományvédelmi munkájának támogatása*”], amelyre a megyei hatókörű városi múzeum állományvédelmi felelőseként sikeres pályázatot készítettem.

A pályázaton elnyert 2 700 000 Ft összegű támogatásból 2017-ben az állományvédelmi munkavégzést segítő eszközöket, illetve ezekhez különböző tartozékokat (laptopot, mobil nyomtatót, digitális fényképezőgépet, külső adattárolókat és adatátviteli eszközöket, digitális USB mikroszkópot stb.), valamint egyéni védőfelszereléseket fogunk vásárolni.

² összesen 176 oldal

A 2013–2016 közötti időszak helyszíni bejárásai során szerzett általános tapasztalatok megfogalmazása:

A látottak alapján továbbra is általánosságban elmondható, hogy a legtöbb épület műszaki állapota nem kielégítő, az épület felújításra szorul, több helyen a vakolat mind kívülről, mind belülről mállik vagy omlik, a mennyezettel egyetemben. Az épületek fűdémszerkezetének és/vagy tetőszerkezetének (fedélszék, héjalás, csatorna) károsodása miatt bekövetkező beázásból, a vízszigetelés hiányából, valamint a falak szigeteteletlenségéből, és sok helyen a fűtés hiányából vagy működésképtelenségéből adódóan, illetve takarékosági szempontok következtében nagyon sok épületben a nedvesedés és a páralecsapódás következtében a falak vizesednek, penészesek vagy salétromosak. A fűtési és a világítási rendszerek sok helyen ugyancsak elavultak vagy működésképtelenek, felújításra szorulnak.

Az épületek nagy többségének nyílászárói szintén elavultak, rossz állapotban vannak; illetve a megyében található valamennyi épület nyílászárója védtelen a kártevők (rovarok, rágcsálók) bejutása ellen.

A műtárgyak legjellemzőbb és legtöbb intézményt érintő károsodásainak (penészedés, rovarkártevők- és rágcsálók kártételei) legfőbb forrása az épületek rossz műszaki állapotában keresendő.

A felújítási vagy építési munkálatok tervezése, vagy kivitelezése során pedig problémát okoz, hogy a legtöbb esetben a szakmai ismeretek hiányában a kollégák nem tudnak javaslatokat tenni, vagy elvárásokat megfogalmazni a munkálatokra vonatkozóan, sőt sok esetben erre lehetőséget sem kapnak/kapnának; valamint a legtöbb esetben nincs sem párbeszéd, sem összhang a tervezők, a fenntartók, a kivitelezők és a muzeális intézményekben dolgozók között.

Amennyiben egy-egy épületet mégis felújítanak, vagy esetleg új épület épül, akkor az szinte kivétel nélkül további gondok forrásává válik.

Az épületek felújításával kapcsolatban gyakran előforduló probléma, hogy a munkálatok nem fejeződnek be a várt/tervezett határidőre, mivel időközben újabb, előre nem látható problémák lépnek fel, vagy a korábbi pályázati keret kevésnek bizonyul, ezért a befejezéshez újabb pályázati forrásokra lenne szükség.

Néhány intézmény esetében pedig az elvégzett munka kivitelezésének hiányosságai és szakszerűtlenségei, valamint az őszi-téli építkezések, illetve festések; és/vagy a munkálatok kivitelezésére megszabott rövid átadási határidő kötelezettsége nem teszi lehetővé, hogy a kiállítások berendezését megelőzően a falak megfelelő mértékben kiszáradjanak, ezáltal a nedves falak, és ezzel együtt a helyiségeken belüli magas páratartalom penészképződéshez vezet.

A részleges épület-felújítási munkálatok során rendszeresen jellemző probléma, hogy az épületek vízszigetelésére egyáltalán nem fordítanak gondot, vagy ha mégis, akkor azt szakszerűtlenül kivitelezik.

Bizonyos helyszíneken pedig pont az építési vállalkozók „szakértelme” szorítja háttérbe a muzeális intézményben dolgozók egyébként helyes meglátásait és jogos igényeit. Mindezekon felül vannak olyan helyszínek is, ahol valamilyen helyi „szakember” bevonásával ugyan, de valójában az épület jellegének megfelelő felújítási munkálatokban jártas és hozzáértő szakemberek hiányában, közfoglalkoztatási program keretén belül – apránként – folynak a munkálatok, amelyet bár a legjobb szándékkal végeznek, ugyanakkor a kivitelezés, illetve a felhasznált anyagok megválasztásának „szakszerűsége” vitatható.

A régi épületek felújításakor, vagy az új épületek esetében a villamoshálózat kialakítása során megfigyelt tipikus jelenség az is, hogy a legtöbb esetben nem fordítanak kellő figyelmet arra, hogy a világításkorszerűsítés, és a világítótestek cseréje során korszerű és energiatakarékos, ugyanakkor UV- és IR-sugárzás-kibocsátástól mentes LED fényforrásokat válasszanak. Sőt sajnos tudomásuk sincs a kollégáknak arról, hogy lenne ilyen lehetőség is, ezért akár ezt a megoldást is javasolhatnák a fenntartóknak, és nem kellene a választást a villanszerelőkre bízni.

A helyszíni bejárások során felkeresett intézmények közül a legtöbb intézményben a penészfertőzés okoz gondot, amely a kiállításokban bemutatott, vagy a raktárakban elhelyezett műtárgyakon, illetve/vagy a falakon egyaránt jelen van. A fertőzések legnagyobb része az épületeket jellemző nedvesedésekkel, a magas páratartalommal, a fűtés hiányával, a szellőzetlenséggel stb. áll összefüggésben.

A penészfertőzés mellett a másik legtöbb intézményt érintő, és egyben a legsúlyosabb probléma pedig a farontó rovarok (főként az álszú, a szíjácsbogár és a cincér) általi fertőzés. A fertőzés terjedéséhez, illetve a már korábban is fertőzött helyszíneken a fertőzés mértékének fokozódásához hozzájárult egyrészt az utóbbi évek enyhe téli időjárása, amelynek következtében a rovarok nem pusztultak el, így nagyobb számban tudtak tovább szaporodni; másrészt a farontó rovarok elleni kezelések elmaradása úgyszintén.

Az évek múlásával sajnos sem a penész-, sem a rovarfertőzések terjedése nem állt meg; sőt évről évre újabb intézményekben is megjelent.

Több intézményben a rovarfertőzés olyan mértéket öltött, hogy ezeken a helyszíneken már nem lenne elegendő bizonyos műtárgyakat fa szakrestaurátori kezelésben részesíteni, hanem a teljes épületek gázos fertőtlenítése is elengedhetetlenné vált; valamint több intézményben a penészfertőzés megszüntetése, illetve a penészmentesítési munkálatok elvégzése már speciális eljárásokkal kivitelezhető vegyszeres beavatkozásokat, és ezzel együtt ugyancsak szakember bevonását igényelné.

A munkálatok finanszírozásához azonban pályázati forrásra lenne szükség, mivel az intézmények önerőből mindezt fedezni nem tudják.

Ugyanígy pályázati forrásra lenne szükség az egyes műtárgyak fa szakrestaurátori kezelésére (pl. ecsetelés, injekálás, merítés stb.) is, mert az intézmények ezeket a beavatkozásokat önerőből nem tudják finanszírozni. Megjegyzendő, néhányan – egyébként teljesen jó szándéktól vezérelve –, különböző barkács áruházakból és egyéb helyekről saját maguk által vásárolt, vagy más úton beszerzett vegyi anyagokkal, mindenféle szakmai hozzáértés és képzettség nélkül – ráadásul van úgy, hogy a használati útmutatóban javasolt eljárások teljes figyelmen kívül hagyásával –, „egyedi technológiát” kitalálva megpróbálkoztak, és megpróbálkoznak a tárgyak kezelésével, amivel azután akaratlanul okoznak, vagy okozhatnak további károkat.

A saját kivitelezésű gázos fertőtlenítési munkálatok veszélyességéről már nem is beszélve, mert sajnos volt olyan helyszín, ahol anyagi fedezet és pályázati lehetőségek hiányában a farontó rovarok elleni gázos fertőtlenítési munkálatokat végső elkeseredésükben, és a legjobb szándékkal, ugyanakkor kellő szakmai hozzáértés nélkül saját kivitelezésben végezték el!

Van olyan intézmény is, amelynek tulajdonosa megelőző jelleggel saját maga végez évente gázos fertőtlenítést!

Sajnálatos módon azonban a ***házilag végzett „műtárgyvédelmi tevékenységek és restaurálások”*** nem csak a fatárgyak álszú elleni kezelését érintik, mivel anyagi fedezet hiányában – és gondolván, hogy a restauráláshoz mindenki ért – egy-két helyen gyakorlatilag bármilyen tárgy (pl. fénykép, papírtárgyak, fémtárgyak stb.) „restaurálásával” ugyancsak megpróbálkoznak, még annak ellenére is, ha a dokumentációban külön is rögzítésre kerül, hogy az adott tárgy szakrestaurátori kezelést igényel. Arról már nem is beszélve, hogy a károsodott és „restaurátori” beavatkozásokon átesett tárgyak később ugyanazok közé a körülmények közé kerülnek vissza, ahol a károsodást elszenvedték.

A szakirányú végzettség nélkül és szakszerűtlenül elvégzett műtárgykárosító beavatkozások mellett az is kifejezetten problematikus és felelőtlen hozzáállás a vidéki intézményekben dolgozó kollégák részéről, hogy a veszélyes anyagokhoz és vegyszerekhez a legtöbb esetben semmiféle védőfelszerelést (gumikesztyűt, megfelelő részecskeszűrőkkel ellátott légzésvédő álarcot, védőszemüveget stb.) nem használnak, ezáltal nemcsak a műtárgyak épségét, hanem a saját egészségi állapotukat is súlyosan veszélyeztetik!

A helyszíni bejárások során nyilvánvalóvá vált, hogy az állományvédelem területén fejlődés, előrelépés néhány kivételtől eltekintve szinte kizárólag pályázati forrásból történik.

A pályázati forrásból beszerzett eszközök és más termékek terén sikeresnek mondható a múzeumi alkalmazásra megfelelő paraméterekkel rendelkező mérőműszerek megvásárlása. Ezekben az esetekben a készülékeket minden intézmény rendszeresen használja, és az elvégzett méréseket is dokumentálja; valamint ugyancsak eredményes az épületek ablakainak UV-sugárzást szűrő fóliázása, illetve a kiállítóterek világításkorszerűsítéséhez az UV- és IR sugárzás-kibocsátástól mentes LED fényforrások megvásárlása, mert mindezek használata az

adott intézményben a műtárgyak állományvédelmének szempontjából műszeres mérésekkel is kimutatható kiváló eredményeket hozott.

A kondenzációs levegőszárító készülékek hasznosulása azonban csak fél sikernek nevezhető, mert a készülékek használata ugyan minden intézményben mérhető eredményeket hozott (pl. a kiállítóterek falainak szárítása, illetve a levegőjének páramentesítése terén), de a pozitív hatás csak a gépek folyamatos működtetésével tartható fenn, mivel minden egyes intézmény esetében az épület nedvesedésének gondjaira végleges megoldást csak az adott épület felújítása, utólagos vízszigetelése, valamint falainak szigetelése jelentene. Mindezeket azonban önerőből finanszírozni nem tudnák, ezért a munkálatok elvégzéséhez ugyancsak pályázati forrásra lenne szükség.

Amennyiben egy-egy eszköz (pl. kondenzációs levegőszárító berendezés) saját forrásból mégis beszerzésre kerül, úgy konkrét javaslatunkkal ellentétben lényegesen olcsóbb, kisebb teljesítményű, műanyag burkolatú, kis vízgyűjtő tartállyal rendelkező és elsősorban háztartási célra szánt típust választanak, és van úgy, hogy még darabszámra is keveset. Ebből aztán értelemszerűen következik, hogy a megvásárolt készülék nem tudja majd megfelelő mértékben szárítani az épület falait, illetve páratlanítani a kiállítóterek levegőjét.

A kondenzációs levegőszárító készülékek működtetése terén további problémát jelent az a kialakult szokás is, hogy néhány intézményben – különböző okok miatt – a levegőszárító készülékeket a szóban elmondott, és írásban is rögzített javaslattal ellentétben nem folyamatosan, hanem csak munkaidőben működtetik. Amennyiben ez a gyakorlat a későbbiekben is így marad, akkor hosszabb távon a készülékek használata a műtárgyak állapotára nézve nem fog pozitív hatással bírni; mivel a páratartalom folyamatos ingadozásával együtt járó térfogatváltozás könnyen a műtárgyak, különösen a festett tárgyak károsodásához fog vezetni.

Továbbra is általános jelenségnek mondhatóak az alábbi problémák, és az elmúlt 4 évhez képest sajnos változatlan állapotok tapasztalhatóak. A raktárak túlszűfoltak; a műtárgyak számára megfelelő tárolóeszközökre és csomagolóanyagokra lenne szükség; a megfelelő műtárgykörnyezet megteremtését elősegítő eszközökkel és berendezésekkel (pl. mérőműszerekkel, kondenzációs levegőszárító berendezésekkel, légnedvesítő berendezésekkel stb.) egyáltalán nem, vagy nem elegendő mértékben rendelkeznek az egyes intézmények; csaknem minden intézményben világítás-korszerűsítésre, illetve az ablakok UV-sugárzás elleni védelmének megteremtésére, vagy az előregeedett fóliák cseréjére lenne szükség. A megyében található valamennyi intézmény nyílászárója védtelen a kártevők (rovarok, rágcsálók) bejutása ellen.

A helyszíni bejárások során tett észrevételek és a kezelésük érdekében leírt javaslatok kevéssé, sőt többségében egyáltalán nem hasznosulnak. Ennek oka részben az, hogy a megvalósításhoz anyagi fedezetre, másrészt pedig aktív munkaerőre lenne szükség. Ezért a

helyszíni bejárásokhoz és a szaktanácsadásokhoz kapcsolódó munka nagyságrendje egyáltalán nincs arányban annak hasznosulásával és eredményességével.

Az intézmények megfelelő működése szempontjából igen nagy problémát okoz az egyes intézményeket működtető személyi állomány igencsak korlátozott létszáma, illetve az intézmények nagyon nagy többségében a szakirányú végzettséggel rendelkező munkatársak (restaurátor, muzeológus és gyűjteménykezelő) teljes hiánya. Állományvédelmi szakirányú képzettséggel pedig még azokban az intézményekben sem rendelkeznek a kollégák, ahol egyébként szakalkalmazottak is dolgoznak.³

A legtöbb helyen az intézmény, és az ott található műtárgyállomány méreteihez képest mindössze egy-egy, vagy kettő, esetleg három munkatárs (sok esetben önkéntes munkában) látja el a gyűjteménygyarapítási és nyilvántartási feladatok mellett a kiállítások rendezéséhez kapcsolódó, valamint az ezekkel együtt járó tárlatvezetésekhez és múzeumpedagógiai foglalkozásokhoz kötődő feladatokat is; nem beszélve arról, hogy sok helyen mindezek mellett még a takarítói, és a karbantartói munkát is ugyancsak ők maguk végzik. A kiállítási és közművelődési tevékenységek ellátása pedig háttérbe szorítja a gyűjteményi, illetve a raktári munkát.

Az intézményeket többnyire semmi nem motiválja, hogy változtassanak az elmúlt években jelzett problémáikon, amelyhez még az is hozzájárul, hogy a muzeális intézmények egy jelentős részében az ott dolgozó, és nagymértékben túlterhelt munkatársak munkája sincs megbecsülve a fenntartó részéről sem; illetve az intézmények többsége nem önálló gazdálkodó, így a nekik juttatott támogatással is a fenntartó gazdálkodik, ezért mindenhez a fenntartó engedélyét kell kérni.

³ A szakterületet érintő legeslegalapvetőbb ismeretek hiánya nagyon gyakran nem csak a „laikus”, hanem még az egyetemet végzett (néprajz, történelem stb. szakos) kollégák esetében is rendszeresen előfordul.

Sok esetben döbbenetes, hogy olyan dolgokra is fel kell hívni a munkatársak figyelmét, amihez még szakirányú ismeretekre sem lenne szükség, mivel elegendő lenne hétköznapi tapasztalataikra hagyatkozni és a józan eszüket használni a probléma felismeréséhez és megoldásához egyaránt.

- Pl. fel kell hívni a figyelmüket a rendszeres szellőztetés fontosságára és szükségességére, valamint el kell magyarázni azt is, hogyan kell „szakszerűen” szellőztetni; vagy rá kell mutatni arra, hogy miért csodálkoznak azon, ha nem jár a levegő, amikor egy ablak elé tett paraván gátolja a légmozgást.

- Előfordult olyan eset is, amikor arra kellett rávilágítani, hogy egy átlagosan 65–75% relatív nedvességtartalommal rendelkező borospince ágai nem alkalmasak még időszakos kiállítások bemutatására sem, hiszen a saját szemükkel láthatják, amint a kiállítás rendezéséhez előzetesen beállított vitrinek üvegének felületén a páralecsapódás következtében csorog a víz; ezért ha ilyen körülmények közé beleteszik a tárlóba a textil alapú műtárgyakat, illetve a papír alapú dokumentumokat, akkor azok igen rövid idő alatt meg fognak penészedni, amelynek foltjait ezután már restaurátori kezelésekkal sem lehet majd eltávolítani.

- Egy másik esetben pedig a kolléga szerint rossz volt a digitális mérőműszer, mert túl sok számot írt ki. A mérőműszernek persze semmi baja nem volt, azonban valószínűleg a használati útmutató elolvasására egyáltalán nem szántak időt, így ebben az esetben el kellett magyarázni, hogy nem a mérőműszerrel volt baj, amikor 21,3°C-ot mutatott, mivel ez azért történt így, mert a mérőműszer precíz, és tizedes pontossággal képes mérni.

Az ő ismereteik szerint ellenben az elképzelhetetlen, hogy 21,3°C legyen, mert vagy 21°C van, vagy 22°C!

A fenntartó részéről több helyen nem látják be a probléma kezelésének fontosságát, mivel nincs semmilyen múzeumi munkához szükséges szakirányú képzettsége a döntéshozóknak, és sok helyen rálátásuk sincs a muzeális intézményekben folyó munkára, így a meggyőzésük is nehéz egy-egy probléma kezelésének finanszírozása érdekében; amely nagyrészt az intézményben dolgozó kollégák és a fenntartók közötti személyes kapcsolatoktól is függ.

A munkatársak túlterheltsége és a pályázatíráshoz szükséges jártasság, valamint az állományvédelemmel kapcsolatos ismeretek hiánya volt az oka annak is, hogy a kollégák többsége meg sem próbálkozott az ugyancsak idő- és munkaigényes pályázatírással még akkor sem, amikor 2015-ben a „*Vidéki muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása*” témában egyáltalán pályázat kiírásra került.

Fentebb nevezett pályázat esetében a meglehetősen bonyolult követelményeket támastzó, és a nagyszámú kötelező mellékleteket tartalmazó pályázati felhívás éppen ezért nem tudott a munkatársak részére ösztönző erőként hatni; különösen pedig a hosszú távú, többlépcsős állományvédelmi stratégiába illő fejlesztési terv elkészítése; illetve a beszerzésre kerülő eszközállomány várható eredményességének végiggondolása és megfogalmazása jelentette a legtöbb problémát, amit önállóan nem tudtak elkészíteni még azok a kollégák sem, akiket végül sikerült meggyőzni a pályázatírás érdekében.

2016-ban ugyanakkor sajnos még a muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása témában pályázat, vagy pályázatok kiírására sem került sor, ezért ha valamely intézmény munkatársának akár szándékában is állt volna pályázatot készíteni az előző évben sikeres pályázatot benyújtó kollégák eszközbeszerzésein felbátorodva, még lehetősége sem lett volna rá.

Rendszeresen rendelkezésre álló pályázati lehetőségek hiányában pedig a pályázati forrásokból megvalósítani tervezett állományvédelmi fejlesztések elmaradnak, ezáltal a vidéki intézmények munkatársainak esélye sem lesz, hogy tervezzék a jövőjüket és fejleszthessenek, ezáltal fejlődhessenek.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az évente kötelezően ismételt bejárások a megyében található összes intézményre vonatkozóan az esetek többségében indokolatlanul sűrűnek bizonyulnak, mivel kimutatható változások, pozitív irányban történő elmozdulások ennyi idő alatt az intézmények túlnyomó részében nem következnek be.

Ennek oka:

- 1./ az egyes intézményeket működtető, és meglehetősen túlterhelt személyi állomány igencsak korlátozott létszáma,
- 2./ az intézmények nagyon nagy többségében a szakirányú végzettséggel rendelkező munkatársak (restaurátor, muzeológus és gyűjteménykezelő), és ezzel együtt a szakterületet érintő legalapvetőbb ismeretek teljes hiánya;
- 3./ másrészt a helyszíni bejárások során tett írásos javaslatokban szereplő eszközök (pl. mérőműszerek, kondenzációs levegőtisztító berendezések stb.) beszerzéséhez; továbbá a

szükséges kezelések (pl. rovarkártevők elleni gázos fertőtlenítés, penész elleni vegyszeres kezelés, különböző szakrestaurátori kezelések) megrendeléséhez, és a munkálatok elvégeztetéséhez; ill. a műtárgyak számára megfelelő tároló-bútorok és csomagolóanyagok megvásárlásához; vagy az ablakok és a tárlók üvegének UV-sugárzás elleni védelmének megteremtéséhez; vagy a világítás korszerűsítéséhez; stb. szükséges anyagi fedezet hiánya.

Pályázati lehetőség pedig egy év alatt nem biztos, hogy minden intézmény problémájára kiírásra kerül; illetve amennyiben egy adott évben valamilyen állományvédelemmel összefüggő pályázat kiírásra is kerül, még abban az esetben is csak kevés intézmény nyújt be pályázatot a munkatársak túlterheltsége és a pályázatíráshoz szükséges jártasság, valamint az állományvédelemmel kapcsolatos ismeretek korlátozottsága, vagy hiánya miatt.

Több esetben azonban sajnos 4 év távlatában az is tapasztalható, hogy a fentebb felsorolt hiányosságokon felül a jobbítani és a tenni akarás valós szándéka is hiányzik az adott intézményben dolgozók és/vagy a fenntartók részéről egyaránt.

Éppen ezért a helyszíni bejárások éves dokumentációjában a legtöbb esetben csak a romlás mértékének fokozódását lehet rögzíteni, valamint csak újra meg lehet ismételni ugyanazokat a problémákat és a kezelésük érdekében tett javaslatokat, amelyek már az előző években készült dokumentációkban részletesen kifejtésre kerültek; kiegészítve az idő közben felmerült újabb problémákkal és problémakezelési javaslatokkal.

Nagyon gyakori jelenség az is, amikor a műtárgykárosító tényezők kiiktatásához még anyagi forrásra sem lenne szükség, mindössze csak fél-, vagy egy órányi munkára és egy kis odafigyelésre, azonban még ennyit sem hajlandók az adott intézmény munkatársai sok esetben megtenni, ezáltal a problémák csak évről évre egymásra halmozódnak.

Sőt az immár 4. éven át rendszeresen felkeresett intézmények között 2016-ban volt olyan is, amelynek vezetője mostanra már kifejezetten sértőnek találta az évenkénti „ellenőrzést”, mondván: „hiszen *úgysem történt semmilyen pozitív változás*”, ezért a sok kifogást követően a számára alkalmas látogatási időpont megtalálása is problémákat okozott.

Az állományvédelmi felelősöknek törvényben [1997. évi CXL. törvény 45/A. § (2) bekezdés j) pontja] előírt kötelezettsége az állományvédelmi helyszíni bejárások végrehajtása, illetve az ehhez kapcsolódó dokumentáció (műtárgykörnyezeti mérések, az egyes intézményekben kialakult problémák feltárása stb.) elkészítése és a műtárgyak megóvásának érdekében a különféle teendőkre, illetve különböző kezelésekre vonatkozó javaslattételek (szaktanácsok) elkészítése. Az „ellenőrzött”, helyesebben mondván felkeresett intézményeknek azonban „jogában áll” évről évre semmit nem tenni és a jó szándékúan megfogalmazott javaslatokat figyelmen kívül hagyni. Mindezért tartoznak ők számadással valamilyen hatóság felé?

Véleményünk szerint az állományvédelmi felelősök által végzett munka teljesen egyoldalú, az eredendően jó célkitűzésnek az esetek túlnyomó részében valós hatása sincs.

A kollégák is igen hamar és kiváló érzéssel felismerték ezt a felemás helyzetet, és egyikőjük találóan meg is jegyezte, hogy „nyugodtan le lehet írni bármit a bejárások dokumentációjában mi nem fogunk megsértődni érte, mert ha pénzért kell kalapolni, akár még jól is jöhet, egyébként meg úgyse jelent semmiféle kötelezettséget”.

Megállapítható tehát, hogy a helyszíni bejárások éves dokumentációjában leírt javaslatok bármiféle megvalósulása teljes mértékben a kollégák egyéni belátásától, egyedi elhivatottságától és hozzáállásától függ.

Azok a munkatársak, akik valójában tenni akartak bármit is a saját intézményük állományvédelmi helyzetének javítása érdekében – a javaslatoknak megfelelően –, saját hatáskörükben és a lehetőségeikhez mérten már eddig (a helyszíni bejárások 2–4. évében) is megtették, amit tudtak; akik viszont nem, azok ezután sem fognak önszántukból lépéseket tenni.

A fenntartók szélsőséges hozzáállását jól példázza az az eset is, amikor az egyik muzeális intézmény nedves, szellőzetlen, dohos és zsúfolásig megtelt, valamint erőteljes rovarfertőzéssel is sújtott külső raktárába – amely pont a tarthatatlan raktári állapotok miatt képezte a 2016. évi helyszíni bejárások egyik kiemelt célcsoportját – a tárgyévi helyszíni látogatás alkalmával sajnos már nem volt lehetséges bejutni. A fenntartó ugyanis az intézményvezető tudta nélkül kereste fel a raktárat – amint az helyszíni bejárás közben derült ki: ez a „vizit” ráadásul már egy hónappal a bejárást megelőzően történt –, majd a látogatást követően az ajtón lévő zárat is lecseréltette, melyről az intézményvezetőt szintén nem értesítette. Még a helyszíni bejárás napján sem sikerült az intézményvezetőnek kulcsokat szerezni a bejutáshoz.

Az ilyen, és az ezekhez hasonló atrocitások pedig sajnos egyáltalán nem képesek elősegíteni az állományvédelem helyzetének pozitív irányba történő elmozdulását, mert az ilyen esetekben már csak dacból sem fognak semmit megtenni a kollégák egy „idegen kedvéért” még akkor sem, ha a saját érdekük ezt kívánná.

Mivel a vidéki intézmények munkatársaival a kapcsolatfelvétel már megtörtént, ezért a kollégáknak tudomása van róla, hogy hová fordulhatnak segítségért amennyiben újabb problémájuk adódik, vagy éppen ha információkat szeretnének kérni felmerülő gondjaik megoldása érdekében. Többen gyakran élnek is ezzel a lehetőséggel, és telefonon, valamint e-mailben a kapcsolattartás velük rendszeres.

A jövőre vonatkozóan javasolt lenne teljes mértékben új alapokra helyezni a múzeumi állományvédelem ügyét és ezzel együtt a helyszíni bejárások módját és rendszerét, mert a jelenlegi struktúrában az esetek 99%-ában mindez hatástalan és eredménytelen.

Javaslatok:

Célszerű lenne, ha a Minisztérium rendszeres időközönként szakfelügyelők által ellenőriztetné, hogy a működési engedéllyel rendelkező muzeális intézmények továbbra is megfelelnek-e az adott szakmai besoroláshoz szükséges szakmai feltételeknek; illetve jogosultak-e még a továbbiakban is a működési engedélyre.

Az állományvédelmi felelősök munkáját nagymértékben segítené, ha a Minisztérium minden évben küldene egy frissített adatsort az adott megyében található, működési engedéllyel rendelkező muzeális intézményekről.

Nagyon fontos lenne, hogy minden egyes működési engedéllyel rendelkező muzeális intézményben az ott dolgozó munkatársak is megszerezhessék vagy bővítsék/bővíthessék műtárgyvédelmi és állományvédelmi ismereteiket, ezért előtérbe kellene helyezni a képzés fontosságát, hogy ez által a kollégák képesek legyenek az önálló munkavégzésre, és valódi partnerei lehessenek az állományvédelmi felelősöknek az adott helyszín gondjainak leküzdésében.

Kötelezővé kellene tenni, és valahogyan meg kellene teremteni a feltételeit annak, hogy minden működési engedéllyel rendelkező intézményben legalább egy, de az adott intézményben dolgozók létszámától, és az elvégzendő feladatok mértékének és nagyságrendjének megfelelően több munkatárs is részesüljön állományvédelmi képzésben, és végezze el a „*Megelőző műtárgyvédelem a múzeumokban*” elnevezésű 74 órás szakmai továbbképzést.

Mindezekon felül kulcsfontosságú lenne az állományvédelem ügyének előmozdítása terén az is, hogy rövidített és "testre szabott" formában egy olyan állományvédelmi továbbképzés is meghirdetésre kerüljön, amelyen kötelezően részt kellene venniük a működési engedéllyel rendelkező muzeális intézmények vezetőinek, gazdaságvezetőinek és a fenntartóinak egyaránt annak érdekében, hogy képet kapjanak arról, mi is az állományvédelem; és miért lenne fontos, hogy támogassák az erre vonatkozó fejlesztéseket és a szakmai munkavégzést.

Miután elvégeznék a működési engedéllyel rendelkező vidéki intézmények munkatársai is az állományvédelmi akkreditált képzést, már képesek lennének, helyesebben mondván képesnek kellene lenniük arra, hogy önállóan – vagy amennyiben szükséges akkor az állományvédelmi felelősök koordinálásával –, szakszerűen, és átgondoltan összeállítsák a saját intézményükre vonatkozó állományvédelmi stratégiájukat annak érdekében, hogy a jövőben majd ennek megfelelően készítsék el a pályázataikat.

Ezáltal pedig kiküszöbölhető lenne az is, hogy a jövőben a pályázatírás, illetve a saját intézményükre vonatkozó állományvédelmi stratégia összeállítása ne a megyei hatókörű városi múzeum állományvédelmi felelősei felé irányuló „elvárás” (igény) legyen a részükről.

A vidéki muzeális intézmények jövőjének tervezéséhez, fejlesztéséhez, és ez által fejlődéséhez pedig nélkülözhetetlen lenne, ha a jövőben minden évben rendelkezésre állnának pályázati felhívások a muzeális intézmények állományvédelmi fejlesztésének támogatása témában.

A következő/másik fontos lépés az intézmények mérőműszerekkel történő felszerelése lenne.

Az állományvédelmi munka egyik alapfeltétele, hogy a muzeális intézményekben folyamatosan ellenőrizni és dokumentálni lehessen a műtárgykörnyezeti paramétereket, amelyek nagymértékben meghatározzák a műtárgyak állapotát, és megőrizhetőségének mértékét.

Sajnos a megyében található intézmények mérőműszer ellátottsága minimális. A mérések elvégzéséhez minden intézménynek és intézményi egységnek minimum egy darab kalibrálható kézi mérőműszerrel kellene rendelkeznie, amely legalább a hőmérséklet és a páratartalom-mérésére alkalmas (pl.: testo 625 típusú kompakt hőmérséklet- és páratartalom-mérő műszer), hogy ne csak évente egyszer, a helyszíni bejárás alkalmával történjen mérés.

A mérőműszerrel az intézmények munkatársai rendszeres időközönként végigjárhatnák a raktáraikat és kiállítótereiket, valamint méréseket végezhetnének; majd az adatokat folyamatosan rögzíthetnék egy erre célra kidolgozott Excel táblázatban, amelyet azután havonta elküldhetnének a megyei hatókörű városi múzeumok állományvédelmi felelőseinek; akik így teljes képet alkothatnának a vidéki intézményekben uralkodó állapotokról.

Ezzel a módszerrel egyrészt biztosítva lenne a folyamatos kapcsolattartás minden egyes intézmény munkatársával; másrészt így távolról is folyamatosan figyelemmel lehetne kísérni a megyében elszórtan elhelyezkedő vidéki intézmények, és a város különböző pontjain található intézményi egységek kiállítótereiben bemutatott, vagy raktáraiban tárolt műtárgyak környezetében bekövetkező változásokat. A mérési eredmények kiértékelését követően a kedvezőtlen változások esetén az aktuálisan szükséges beavatkozások akár azonnal megkezdhetők lennének, amelynek köszönhetően a károsodások mértéke időveszteség nélkül megszüntethető, vagy minimálisra csökkenthető lenne.

Harmadrészt a kollégák figyelmét arra is rá lehetne irányítani, hogy mennyire fontos a személyes jelenlét és az állományvédelmi munka a raktárakban tárolt és a kiállításokban bemutatott műtárgyak kifogástalan állapotának megőrzése érdekében.

A rendszeresen elvégzett mérések, illetve az Excel táblában rögzített adatok segítségével mindezekon felül még lehetőség nyílna egy országos adatbázis létrehozására is, amelyből számszerű és összehasonlítható eredményeket kaphatnánk a műtárgyakat körülvevő környezet alakulásáról, valamint – százalékos formában – képet alkothatnánk a műtárgyakat érintő romlási folyamatok éves változásairól egyaránt.

A megyei hatókörű városi múzeumoknak, és ezzel együtt a megyei felelősöknek legyen jogszabályban előírt kötelezettsége a rendelkezésre állás és a segítségnyújtás, azaz a

szaktanácsadás (szolgáltatásként) azoknak az intézményeknek a munkatársai részére, akik megkeresik őket valamilyen problémájuk miatt. Viszont semmiképpen ne kelljen kötelező jelleggel minden évben felkeresni az intézményeket, mint eddig, mivel valós értelme a segítő szándéknak és a fennálló problémák kezelése érdekében leírt javaslatoknak, illetve a közös együttműködésnek sajnos csakis, és kizárólag ezen aktív, megoldást kereső intézmények esetében van.

Ez a stratégia egyúttal elősegítené/elősegíthetné azt is, hogy az adott intézményekben dolgozó kollégák átérezzék a saját maguk által, a saját intézményük érdekében meghozott döntéseikért a felelősséget, vagy éppen vállalják az elmulasztott tevékenységeikért a következményeket.

A helyszíni bejárások során szerzett tapasztalatok alapján a muzeális intézmények állományvédelemmel kapcsolatos problémáinak kezelése, illetve az intézményekben tárolt és/vagy bemutatott műtárgyak megőrizhetőségének érdekében továbbra is pályázati lehetőségek megteremtésére lenne szükség az alábbi „témakörökben”:

Állományvédelemmel kapcsolatos szolgáltatások elvégzése:

penészmentesítés és fertőtlenítés (légtér spóramentesítése, illetve az aktív gombatelepek eliminálása)

kártevő-mentesítés (főleg farontó rovarok elleni gázos fertőtlenítés)

salétromos falak vegyszeres kezelése

légkezelő rendszerek tisztítása, fertőtlenítése, szűrőinek cseréje

mérőműszerek laboratóriumi körülmények közötti kalibrálása (hőmérséklet és páratartalom kalibráció)

a műtárgyak számára megfelelő műtárgykörnyezet megteremtését elősegítő és fenntartani képes mobil berendezések éves szervizelése és/vagy javíttatása.

Régi épületek felújításához kapcsolódó beruházások támogatása (szigorúan ellenőrzött körülmények között):

födémszerkezetek és tetőszerkezetek (fedélszék, héjalás, csatorna) cseréje

vízszigetelés kialakítása

falszerkezetek víztelenítése, sótelenítése

épületgépészet kialakítása (légszárító, légnedvesítő, légtisztító rendszerek beépítése; fűtőkorszerúsítás; stb.)

nyílászárók cseréje

burkolatok cseréje

stb.

Új raktárépületek építése és felszerelés.

Raktári helyiségek tartós bérleti rendszerének támogatása (kizárólag a bérelni kívánt ingatlan alkalmasságának vizsgálatához kötötten).

A műtárgyakat károsító biológiai kártevők bejutásának megakadályozása:

az ablakokra rovarháló felszerelése

a bejárati ajtók alá a rovarok és a rágcsálók bejutását megnehezítő ajtókefék (más néven ajtóseprűk) felszerelése.

A nyílászárók betörés elleni védelmének kialakítása:

védőrácsok felszerelése

betörésvédelmi biztonsági fóliák beszerzése.

A raktárak és kiállítóterek világítástechnikájának korszerűsítése

UV- és IR-sugárzás-kibocsátástól mentes, hideg fényű LED fényforrások beszerzése.

Az ablakok UV- és IR-sugárzás elleni védelmének kialakítása és/vagy korszerűsítése:

speciális kialakítású, fény- és hővédelmet biztosító fóliák beszerzése és felszerelése

speciális kialakítású, fény- és hővédelmet biztosító rolók beszerzése és felszerelése

speciális kialakítású, fény- és hővédelmet biztosító szalagfüggönyök beszerzése és felszerelése

stb.

A műtárgyak környezetének (hőmérséklet, relatív páratartalom, megvilágítás, UV-sugárzás stb.) folyamatos figyelésére alkalmas (lehetőleg elektronikus, adatgyűjtésre képes) mérőműszerek és mérőrendszerek beszerzés.

A műtárgyak számára megfelelő műtárgykörnyezet megteremtését elősegítő és fenntartani képes mobil berendezések beszerzése:

kondenzációs levegőszárító berendezések

légnedvesítő berendezések

légsterilizáló berendezések

klímaberendezések.

Raktári tároló-berendezések beszerzése:

fém polcrendszerek

fém tároló-szekrények, rajz-és térképtároló szekrények

gördíthető állványrendszerek stb.

Korszerű, műtárgyvédelmi szempontból megfelelő csomagolóanyagok és tárolóeszközök beszerzése.

Korszerű és biztonságos, állományvédelmi szempontoknak megfelelő kialakítású kiállítási tárlók beszerzése és/vagy felszerelése:

tárlón belül elhelyezhető mérőműszerek beszerzése,

tárlón belüli páratartalom stabilizálására képes eszközök (pl. miniClima típusú készülékek), illetve a tárlók klimatizálásra és levegőjének tisztítására képes eszközök (különböző moduláris elemekből összeállítható vitrinklimák) beszerzése,

tárlón belüli páratartalom stabilizálására használható anyagok (pufferek) beszerzése (pl. szilikagél granulátum, PROSorb kazetták stb.),

tárlón belüli világítás kialakítása vagy korszerűsítése,

tárlók üvegének UV-sugárzás elleni védelme.

Műtárgykörnyezet tisztántartása:

környezet- és műtárgybarát tisztítószer, fertőtlenítőszer beszerzése,

takarítóeszközök (porszívók; felmosáshoz, portörüléshez használható eszközök stb.) beszerzése.

Múzeumi létesítmények védelmi rendszerének kiépítése és/vagy fejlesztése:

kamerarendszerek kiépítése,

mozgásérzékelők beszerzése,

kordonrendszerek beszerzése,

tűzjelző rendszerek kiépítése,

automata tűzoltó rendszerek kiépítése,

stb.

VC. A MÚZEUM KÉT SZAKMAI MUNKAKÖRT BETÖLTŐ MUNKATÁRSÁNAK BEISKOLÁZÁSA LEGALÁBB 30 ÓRÁS, A MINISZTER ÁLTAL AKKREDITÁLT VAGY AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ KÉPZÉSRE, VAGY LEGALÁBB 30 ÓRÁS KÉPZÉS MEGTARTÁSA A MÓDSZERTANI MŰHELYGAKORLATTAL ÉRINTETT TEVÉEKYNSÉGEK VALAMELYIKÉHEZ KAPCSOLÓDVA

TOVÁBBKÉPZÉS

Képzésen részt vett szakmai munkatárs	Képzés címe	Képzés szervezője	Képzés óraszama
Telekes Nagy Krisztina	Műtárgyvédelmi asszisztens (OKJ)	Magyar Nemzeti Múzeum	400 óra
Mlakár Zsófia	Kiállítás-rendezés A-tól Z-ig	Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ a Damjanich János Múzeummal együttműködve	120 óra
Dienes Ágnes	Kiállítás-rendezés A-tól Z-ig	Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ a Damjanich János Múzeummal együttműködve	120 óra

KÉPZÉS

A Herman Ottó Múzeum 2016-ban is megszervezte a Múzeumi Szabadművelődési Akadémiát idősek és szépkorúak részére. Az intézmény öt éve működteti az önkéntes munkavégzés feltételeit megteremtő múzeumandragógiai mintaprojektjét. Az első kurzusra még csak 10 fő jelentkezett, azóta a jelentkezők száma évről-évre növekedett. Öröndetes tény, hogy az előző évfolyamok hallgatói közül többen visszatérő érdeklődőként folyamatosan jelen vannak a múzeum életében. 2016-ban 55 jelentkező volt, közülük 39-en többé-kevésbé folyamatosan jelen voltak a rendezvényeken, nem csak a projekt keretében, hanem más múzeumi rendezvényeken is. Néhányan közös szakmai kiránduláson is részt vettek, amelyen a szegedi és a kecskeméti múzeumok tárlataival, ill. az ott folyó munkával ismerkedtek meg.

A projekt 20 alkalomból állt. A kb. 50-60 perces előadásokat a múzeum muzeológusai tartották saját kutatásaikról régészeti, történeti, képzőművészeti, néprajzi, irodalomtörténeti témakörben, utána az adott témához kapcsolódó kérdések, észrevételek általában további 30-40 perces időtartamúak voltak, jelezve a közreműködők aktivitását. Idén 2 alkalommal maguk a kurzus résztvevői vállalták, hogy felkészülve egy-egy témából, beszámolnak arról a többieknek. Egy másik „hallgató” kezdeményezésünkre 4 kiállítási helyszínen tárlatvezetést tartott a saját maga által szervezett avasi játszótéri gyerekek számára.

A kurzus hallgatói idén is aktívan közreműködtek a múzeum nagyobb rendezvényeinek lebonyolításában, hatékonyan közreműködve a teremőrzésben is. 15 fő rendszeres segítségére számíthatunk e tekintetben, közülük néhányan fiatal képzőművészek számára rendszeresen modellt is állnak. A képzés befejezésekor a Herman Ottó Múzeum 2016-ban is tanúsítvánnyal ismerte el a közreműködők munkáját. *(Felelős: dr. Simon László)*

A Múzeumi Szabadművelődési Akadémia Idősek és Szépkoriúk részére szervezett „Múzeumandragógiai Mintaprojekt” 2016. évi tematikája

	Időpont	Előadó	Előadás címe	Helyszín
1	2016.02.02.	Dr. Simon László	programismertető	Herman Ottó Múzeum Pannontenger Múzeuma
2	2016.02.16.	Király Ágnes	ÉK-Magyarország bronzkora (tárlatvezetés)	Herman Ottó Múzeum Kiállítási épülete
2	2016.03.08.	Kurta Mihály	Múzeumandragógia-örökség-tudáskorrekció-szabadgondolkodás	Herman Ottó Múzeum Pannontenger Múzeuma
3	2016.03.22.	Simon József	A MOKAN komité története	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
4	2016.04.05.	Hazag Ádám	10-es honvédek az Uz- völgyében	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
5	2016.04.19.	Dr. Spóner Péter	A céhes ipar Miskolcon	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
6	2016.05.03.	Dr. Bodnár Mónika	Német kisebbség élete Miskolcon	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
7	2016.05.17.	Éliás István	Kiállítások népszerűsítése	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
8	2016.06.07.	Nyíri Józsefné, Mikita Gábor	Herman Ottó és Jászai Mari kapcsolata	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
9	2016.06.21.	Kákóczki András	Kortárs képzőművészet testközelből	Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria
10	2016.08.30.	Vámosi Katalin	A természet ígázatában	Herman Ottó Múzeum Központi

				Épülete
11	2016. 09.13.	Viszóczky Ilona	A matyó népművészet kialakulása és változásai	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
12	2016.10.11.	Halmai Margó	12-13. századi templomok ÉK- Magyarországon	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
13	2016.10.25.	Dr. Tóth Arnold	Múzeumi trendek Nyugat - Európában	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
14	2016.11.8.	Békési Gábor	Irodalmi emlékhelyek B-A-Z megyében	Herman Ottó Múzeum Központi Épülete
15	2016.11.22.	Berentés Ágnes	Nézzük meg együtt az Inverse Everest expedíció barlangi fotóit!	Herman Ottó Múzeum Pannon- tenger Múzeuma
16	Tárlatvezetés önkéntesek szervezésében 2016.09.17.	Csutorás György	Nézzük meg együtt a Színészmúzeumot!	Herman Ottó Múzeum Thália- háza
17	Tárlatvezetés önkéntesek szervezésében 2016.10.08.	Csutorás György	Nézzük meg együtt a Képtárat!	Herman Ottó Múzeum Képtára
18	Tárlatvezetés önkéntesek szervezésében 2016.10.29.	Csutorás György	Nézzük meg együtt a PTM-t !	Herman Ottó Múzeum Pannon- tenger Múzeuma
19	Tárlatvezetés önkéntesek szervezésében 2016.11.19.	Csutorás György	Nézzük meg együtt a HOM papszeri kiállításait!	Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épülete
20	Záró rendezvény, 2016.12.07.	Dr. Pusztai Tamás, Dr. Simon László	Oklevelek átadása, előadás (Csutorás György: Pszichológus a Képtárban)	Herman Ottó Múzeum Pannon- tenger Múzeuma

II. A MEGYEI MÓDSZERTANI TEVÉKENYSÉG HELYI MEGVALÓSULÁSÁNAK SZÖVEGES ÉRTÉKELÉSE

A Herman Ottó Múzeum egész évben biztosította a megyei hatókörű városi múzeumoktól elvárt szaktanácsadásokat az érdeklődők számára, mindösszesen 169 alkalommal. A tapasztalatok tükrében továbbra is elmondható, hogy a szaktanácsadások száma előre nem tervezhető módon alakul, azok kérésére szakáganként változó mennyiségben kerül sor, az aktuális igényeknek megfelelően.

Az állományvédelmi szaktanácsadások és a helyszíni bejárások Szentesi Edina állományvédelmi felelős által történtek. A helyszíni bejárások alatt szóbeli szaktanácsadásra és napló készítésére minden 2016-ban felkeresett intézményben sor került, amelyek közül 29 helyszínen (azaz 29 alkalommal 36 intézményi egységre és/vagy telephelyre vonatkozóan külön-külön) a felmerült problémák kezelésére kidolgozott javaslatok és/vagy stratégiák a naplóban írásban is rögzítésre kerültek. A naplóban leírt szaktanácsadokon felül az év folyamán további 14 esetben (témában) kértek a megye területén található, működési engedéllyel rendelkező, különböző szakmai besorolású muzeális intézményekben dolgozó kollégák állományvédelemmel kapcsolatos szaktanácsadást, vagy igényelték különféle írásos dokumentációk elkészítését a munkájuk közben felmerült gondjaik megoldása érdekében, vagy pályázatkészítéssel összefüggésben. Valamint előfordultak olyan esetek is, amikor gyűjteménnyel már igen, de működési engedéllyel még nem rendelkező intézményben dolgozó kolléga; illetve magánszemély kért szakmai segítséget. Az ilyen jellegű szaktanácsadások dokumentálása külön, a Herman Ottó Múzeum által összeállított űrlap segítségével történt.

A szakágankénti és múzeumpedagógiai módszertani műhelygyakorlatok szervezése során az intézmény továbbra is arra törekedett, hogy minél szélesebb körhöz eljussanak a témafelvetések és azok ne csak az elmélet szintjén hasznosuljanak. Ennek okán a múzeumpedagógiai műhelygyakorlatok célközönségét elsődlegesen az oktatási szakemberek jelentették, míg a szakágankénti műhelygyakorlatok könyvbemutatók révén, civil együttműködéssel szólítottak meg szakmabelieket és érdeklődőket egyaránt. A feladatkör ellátásának ezen része sikeresnek mondható, míg a restaurálási és műtárgyvédelmi tevékenység körében szervezett alkalmak témafelvetése és célközönségének kiválasztása a szűk szakmai érintettség miatt átgondolásra szorul.

A Herman Ottó Múzeumnak 2016-ban három szakmai munkatársa vett részt akkreditált továbbképzésen. Emellett az intézmény immár ötödik éve, ismételten megszervezte múzeumandragógiai mintaprojektjét, a Múzeumi Szabadművelődési Akadémiát idősek és szépkorúak részére. A folyamatosan növekvő érdeklődésre számot tartó képzés fontos motiváló erővel bír annak érdekében, hogy résztvevői hatékony segítőivé váljanak az intézményrendszernek.

III. sz. melléklet

SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT része

1 A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Miért vagyunk?

A Herman Ottó Múzeum (továbbiakban Múzeum) az 1899-ben alapított Borsod-Miskolci Közművelődési és Múzeumi Egyesület utódjaként

- gyűjti, kutatja, felkutatja, megőrzi és a világ számára közkinccsé teszi azokat a természeti értékeket, melyek a Kárpát-medencében, szűkebben mérve annak északkeleti részén, korunkban, valamint az elmúlt évmilliók során létrejöttek.

- gyűjti, kutatja, felkutatja, megőrzi és a világ számára közkinccsé teszi az emberi tevékenységnek azokat a tanújeleit, melyek az embernek az őt körülvevő világgal, különösképpen pedig az őt körülvevő többi emberrel való kapcsolata hozott létre.

A Múzeum emlékeket őriz, gyűjt, kutat és maga is emlékeket kelt. Mindezt a kulturális- és természeti örökség körében, nyitottan a közösség számára, a Múzeumot fenntartó közösség hasznára.

Mit tekintünk értéknek?

Múzeumunk mind a múlt, mind a jelen természeti és emberi környezetéből olyan elemeket őriz, melyek a ma embere, valamint gyerekeink és unokáink számára segítenek meghatározni, hogy hogyan is részei ők ennek a világnak, mi az a történet, melynek szereplőivé váltak.

A Múzeumot a közösség tartja fenn, ezért arra törekszünk, hogy az általunk őrzött értékekhez a közösség minden rétege hozzáférjen.

Munkánk során a gyűjtés, kutatás, felkutatás, megőrzés, valamint a közkinccsé tétel, a tudományos kutatás, a közművelődés és szórakoztatás múzeumi egyensúlyának megőrzésére törekszünk.

Ennek érdekében

- gyűjteményi raktárakat tartunk fenn,
- terepi kutatásokat, ásatásokat, természetrajzi, néprajzi és történeti gyűjtő utakat szervezünk,
- adományokat fogadunk, hagyatékokat kezelünk,
- műtárgyvédelmi szakembereink és külső megbízottaink közreműködésével biztosítjuk a gyűjteményünk fennmaradását,
- szakkönyvtárat tartunk fenn,
- gyűjteményi katalógusokat készítünk,
- kiállításokat készítünk,
- a múzeumi évkönyv, múzeumi könyvsorozatok, előadások, konferenciák, a múzeumi honlap segítségével közreadjuk a gyűjteményeinkről szerzett ismereteket,
- kapcsolatot tartunk fenn, közös projekteket valósítunk meg a régió és Miskolc közgyűjteményeivel, egyetemeivel, iskoláival, civil szervezeteivel,
- nemzetközi kapcsolatokat építünk a múzeum gyűjteményének szélesebb körű bemutatása érdekében,
- részt veszünk nemzetközi kutatási és múzeumi módszertani projekteken,
- részt veszünk az iskolai és iskolán kívüli oktatásban,
- digitális tartalmakat készítünk az oktatás és a szabadidő értelmes eltöltése céljából,

- kiállításainkhoz és gyűjteményeinkhez kapcsolódóan múzeumpedagógiai, múzeum-andragógiai programokat szervezünk.

Akikhez szólni akarunk

- Miskolc Megyei Jogú Város lakossága - a múzeumlátogató és a múzeumba nem járó közönség egyaránt,
- Miskolc Megyei Jogú Város iskolái,
- a Miskolci Egyetem hallgatói és oktatói,
- a régió és az ország iskolái,
- az óvodás és iskolás generáción túl az aktív munkavégzők, valamint a szépkorúak,
- Miskolc Megyei Jogú Város hazai és külföldi vendégei,
- Magyarország és a világ múzeumi szakemberei, kutatói.

IV. sz. melléklet

A muzeális intézmény 2016. évi műtárgykölcsönzései

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (továbbiakban: Kultv) 38/A. §, valamint a muzeális intézményekben őrzött kulturális javak kölcsönzéséről, valamint a kijelölési eljárásról szóló 29/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet teljesülése.

Ssz	Szerződés száma	Kölcsönvevő	Kultv. 38/A (1) szerinti szerződés			Kultv. 38/A § (6) szerinti miniszteri engedély száma, kelte
			Kultv. 38/A § (2) szerinti kötelező tartalmi elemek (I/N)	Kultv. 38/A § (3) szerinti melléklet (I/N)	Kultv. 38/A (4) szerinti pénzügyi biztosítékok (I/N)	
1.	353/2016.B.12	Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday-gyűjteményének Bibliák Múzeuma, Budapest	I	N	N	–
2.	427/2016.B.12	Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda (Románia)	I	I	I	A minisztériumi és kiviteli engedélyeztetést meghatalmazás alapján a Szépművészeti Múzeum–MNG intézte. Az engedélyeket a HOM részére nem továbbították.
3.	445/2016.B.12	Kieselbach Galéria, Budapest	I	I	I	32051-1/2016/KOZGYUJT 2016. június 2.
4.	915/2016.B.12	Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest	I	N	N	–
5.	1082/2016.B.12.	Rómer Flóris Művészeti és Történelmi	I	N	I	–

		Múzeum, Győr				
6.	1181/2016.B.1 2.	Móra Ferenc Múzeum, Szeged	I	N	N	–
7.	1395/2016.B.1 2.	Virág Judit Galéria (Mű- Terem Galéria Kft.), Budapest	I	N	I	A kölcsönadott (letéti) tárgyak az MNB Bank tulajdonába tartoznak. Hozzájárulást a tulajdonostól kértünk. Az MNB engedélye: 47296- 7/2016. 2016. augusztus 23.
8.	1396/2016.B.1 2.	Múcsarnok, Budapest	I	I	N	55368- 1/2016/KOZGYUJ T 2016. október 19.
9.	1472/2016.B.1 2.	KOGART (Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest	I	I	I	36814- 1/2016/KOZGYUJ T 2016. július 4.
10.	1603/2016.B.1 2.	Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda (Románia)	I	I	I	58751- 1/2016/KOZGYUJ T 2016. november 18.
11.	1790/2016.B.1 2.	Budapesti Történeti Múzeum, Budapest	I	N	N	–
12.	1953/2016.B.1 2.	Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest	I	N	N	–
13.	2087/2016.B.1 2.	Magyar Képzőművésze ti Egyetem, Budapest	I	I	N	49382- 1/2016/KOZGYUJ T 2016. szeptember 16.
14.	2094/2016.B.1 2.	Kieselbach Galéria, Budapest	I	I	I	A kölcsönadott (letéti) tárgyak az MNB Bank tulajdonába tartoznak. Hozzájárulást a tulajdonostól kértünk. Az MNB engedélye: 47296-

						15/2016. 2016. október 14.
15.	2429/2016.B.1 2.	KOGART (Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest	I	I	I	58422-1/2016/ KOZGYUJT 2016. november 10.
16.	2560/2016.B.1 2.	Dobó István Vármúzeum, Eger	I	I	N	–
17.	2614/2016.B.1 2.	KOGART (Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest	I	I	I	60259- 1/2016/KOZGYUJ T 2016. november 13.
18.	3031/2016.B.1 2.	MISEK Miskolci Simmelweis Ignác Egészségügyi Központ és Egyetemi Oktató Kórház Nonprofit Kft., Miskolc	I	I	N	–
19.	2135/2016.B.1 2	KOGART	I	N	I	
20.	717/2016.B.12	Múcsarnok	I	N	I	
21.		Ludwig Múzeum	I	N	I	
22.	2/2016, 477/2016.B.12 .	Magyar Nemzeti Múzeum	I	I	I	
23.	4/2016, 131- 13-1/2016.	Jósa András Múzeum	I	I	I	
24.	8/2016, 2257/2016.B.1 2.	Furmann Imre Művelődési Ház és Könyvtár	I	I	I	48992- 1/2016/KOZGYUJ T, Budapest, 2016. szeptember 13.
25.	10/2016, 2227/2016.B.1 2.	Jász Múzeum	I	I	I	
26.	202/2016.B.12 .	Nyíregyházi Egyetem	I	I	I	tudományos feldolgozásra ment, nem kiállításra, ezért miniszteri engedélyt nem kértünk
27.	328/2016.A.08.	Edelényi Művelődési	I	I (fotó nincs,	I	

		Központ, Könyvtár és Közérdekű Muzeális Kiállítóhely		már évek óta kint lévő anyagról van szó)		
28.	1287/2016.B.12	Zempléni Múzeum	I	I	I	
29.	1770/2016.B.12	Szegedi Egyetem Régészeti Tanszék	I	I	I	tudományos feldolgozásra ment, nem kiállításra, ezért miniszteri engedélyt nem kértünk
30.	2257/2016.B.12 (több osztállyal közös szerződés)	Furmann Imre Művelődési Ház és Könyvtár	I	I	I	engedély száma: 48992-1 /2016/KOZGYUJT, kelt: 2016.09.19.

38/A. § (1) A muzeális intézmény vagy fenntartója a kulturális javakat határozott időre szóló, írásbeli szerződés alapján adhatja vagy veheti kölcsön (a továbbiakban: kölcsönzés).

(2) A kulturális javak kölcsönzéséről szóló szerződésnek (a továbbiakban: kölcsönzési szerződés) tartalmaznia kell

a) a kölcsönvevő által a kölcsönzött kulturális javaknak biztosítandó állományvédelmi követelményeket, beleértve a klimatikus viszonyokat, a csomagolás és a szállítás feltételeit,

b) a kölcsönzött kulturális javak sérülése esetén követendő eljárást,

c) a kölcsönvevő által nyújtandó vagyonbiztonsági feltételeket, beleértve az esetlegesen szükséges muzeológusi, rendőrségi vagy egyéb fegyveres kíséretet is.

(3) A kölcsönzési szerződéshez mellékelni kell a kölcsönzött kulturális javak leltári számmal ellátott jegyzékét, a kölcsönbe adás időpontjában fennálló fizikai állapotot dokumentáló szakleírással és képi ábrázolással együtt.

(4) A kölcsönzési szerződésben kölcsönzési díj és pénzügyi biztosíték köthető ki. A muzeális intézmény nyilvántartásában szereplő kulturális javak nem muzeális intézmény számára, továbbá külföldre történő kölcsönzése esetén, a (7) bekezdésben meghatározott kivétellel a kölcsönzött kulturális javak értékéhez igazodó pénzügyi biztosítékot kell kikötni.

(4a) Pénzügyi biztosítékként

a) a kulturális javak biztosítási értékével arányos, elkülönítetten kezelt, lekötött pénzösszeg,

b) az államháztartásról szóló törvény alapján az államháztartásért felelős miniszter által vállalt kiállítási garancia vagy kiállítási viszontgarancia,

c) nem költségvetési szervként működő kölcsönvevő esetén a kulturális javakban esetlegesen bekövetkező valamennyi kár megtérítésének vállalására irányuló garancianyilatkozat vagy garanciaszerződés,

d) biztosítási szerződés, vagy

e) egyéb szerződéses biztosíték nyújtása alkalmazható.

(5) A miniszter állami tulajdonú kulturális javak muzeális intézmények közötti kölcsönzése esetén a kölcsönvevő indokolt kérelmére, nemzeti kulturális érdekre figyelemmel mentesítést adhat a kölcsönzési díj és a pénzügyi biztosíték megfizetése alól.

(6) A muzeális intézmény nyilvántartásában szereplő kulturális javak nem muzeális intézmény számára, továbbá külföldre történő kölcsönzéséhez a miniszter hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás megadása során a miniszter vizsgálja a kölcsönzéshez fűződő nemzeti kulturális érdek, valamint a (2)-(4) bekezdésben rögzített feltételek meglétét.